

ხ მ ბ ა ს ა ხ ა დ ე

J-79785

ბიობიბლიოგრაფია

ქართული ენციკლოპედია

KOBA KHARADZE

Biobibliography

КОБА ПАВЛОВИЧ ХАРАДЗЕ

биобиблиография

თბილისი - Tbilisi - Тбилиси

2012

ივანე ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ეროვნული სამეცნიერო ბიბლიოთეკა

IV. JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY
NATIONAL SCIENTIFIC LIBRARY

ბიბლიოგრაფიული სერია „ქართველი მეცნიერები“
Biobibliographical Series „Georgian Scholars“

**К О В А
К H A R A D Z E**

Biobibliography

**КОБА ПАВЛОВИЧ
ХАРАДЗЕ**

биобиблиография

კ მ ბ ა
ხ ა რ ა ძ ე

ბიობიბლიოგრაფია

თბილისი
2012.

012 (ხარაძე კ.) + 016:91
ხ-259

გეოგრაფიის მეცნიერებათა დოქტორის, პროფესორ კობა ხარაძის ბიობიბლიოგრაფიაში თავმოყრილია 1968-2012 წლების მასალა: სამეცნიერო შრომები, სამეცნიერო-პოპულარული სტატიები, გამოუქვეყნებელი შრომები, მისი რედაქციით გამოცემული შრომები და ლიტერატურა მის შესახებ.

მასალა განლაგებულია ქრონოლოგიურ-ანბანური რიგით. ბიობიბლიოგრაფიას წინ უძღვის კობა ხარაძის სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა, ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები. ერთვის ძირითად შრომათა, სახელთა და გეოგრაფიულ სახელწოდებათა ანბანური საძიებელი.

The bibliography of Geography science doctor, professor Koba Kharadze contents the materials of 1968-2012 years: the scientific works, the scientific-popular articles, the publications, the reports, the works, published under his editorship and the literature about him.

The materials are arranged in chronological-alphabetical order. The biobibliography is prefaced by a short review of scientific and public activities of K. Kharadze, dates of his life and activity. Indexes of main works, names and geographical names are appended in alphabetical order.

რედაქტორი ირაკლი ღარიბაშვილი

ბიბლიოგრაფიული რედაქტორი ნანა ბალათური

შემდგენლები: ია დუდუჩავა, მარიკა ჟორჟოლიანი

გარეკანის დიზაინი ნინო ხოსრუაშვილი

© ივანე ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ISBN 978-9941-0-4300-0

ISSN 2298-0059

შინაარსი – CONTENTS

კობა ხარაძე (სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა).....	7
Koba Kharadze (A Short Review of Scientific and Public Activities).....	22
კობა ხარაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები.....	35
The Main Datas of Koba Kharadze's Life and Activities.....	38
კობა ხარაძის შრომები.....	40
Koba Kharadze's Works.....	40
კობა ხარაძის გადაღებული ფოტოები დაბეჭდილი სხვადასხვა გამოცემებში.....	95
Photos Taken by Koba Kharadze, Printed in Various Publications.....	95
საფონდო შრომები.....	100
Stock Works.....	100
საგრანტო შრომები.....	101
Grant Works.....	101
გამოუქვეყნებელი შრომები.....	102
Unpublished Works.....	102
კობა ხარაძის რედაქტორობით გამოცემული შრომები.....	103
Works Edited by Koba Kharadze.....	103
კობა ხარაძის რეცენზიით გამოცემული შრომები.....	106
Works Published by Koba Kharadze's Reviews.....	106
ლიტერატურა კობა ხარაძის შესახებ.....	107
Literature About Koba Kharadze.....	107
მონოგრაფიების და სახელმძღვანელოების ანბანური საძიებელი.....	115
Alphabetical Index of Monographs and Textbooks.....	115
სახელთა საძიებელი.....	117
Index of Names.....	117
გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელი.....	125
Geographical Indexes.....	125

კობა ხარაძე

(სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა)

დიდი ლევან მარუაშვილის სამათეულზე მეტ აღზრდილ გეოგრაფ მეცნიერთა შორის მეცნიერული პროდუქციის სიუხვით, გამორჩეული კვლევის პათოსით, არაჩვეულებრივი ანალიზის უნარით, მეცნიერულ-თემატური მრავალფეროვნებით, მეცნიერული კვლევა-ძიების დიაპაზონით, პრობლემებისადმი სიღრმისეული წვდომით, ნიჭიერებით, კეთილსინდისიერი კვლევით პირველი ადგილი უკავია გეოგრაფიის მეცნიერებათა დოქტორს, პროფესორ კობა ხარაძეს, რომლის მეცნიერული ნამოღვაწარი ღირსეული წვლილია საქართველოს გეოგრაფიული მეცნიერების განვითარებაში. გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ იგი გვევლინება დიდი ლევან მარუაშვილის ღირსეულ მემკვიდრედ ქართული გეოგრაფიული მეცნიერების განვითარების საქმეში, რომელსაც ბატონი კობა დღესაც ჩვეული ენერგიით, სიყვარულით და შემართებით აგრძელებს.

გეოგრაფიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, კობა ხარაძე დაიბადა ჩხარში (თერჯოლის რაიონში) 1940 წლის 20 ოქტომბერს. აქვე დაამთავრა საშუალო სკოლა და მუშაობა დაიწყო ჩხარის კრამიტის ქარხანაში, საიდანაც 1959 წლის სექტემბერში გაიწვიეს სამხედრო სამსახურში ქ. ღონის როსტოვში.

კობა ხარაძეს ბავშვობიდანვე იზიდავდა მშობლიური ბუნებისა და ისტორიის დიდი სიყვარული. ამ მიზნით იგი ბევრს მოგზაურობდა რაიონის ტერიტორიაზე და მთელი არსებით აკვირდებოდა ბუნების მოვლენებს, სწავლობდა მის ისტორიას. სწორედ ამანაც გადაწყვიტა მისი მომავალი პროფესიის ორიენტაცია.

1962 წელს მისაღები გამოცდები წარმატებით ჩააბარა და ჩაირიცხა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის ბიოლოგია-გეოგრაფიის სპეციალობაზე, თუმცა, მეორე კურსიდან სპეციალობა მხოლოდ გეოგრაფიად გარდაიქმნა. სტუდენტობის პერიოდში

გამორჩეოდა დიდი მონღოლებით, სიბეჯითით, ფრიადებზე სწავლით, ყურადღებით ექცეოდა როგორც სააუდიტორიო (ლექცია-პრაქტიკუმები, ლაბორატორიული სამუშაოები, კოლოკვიუმები), ისე საველე სამუშაოებს. მის მიერ მრავალი სამეცნიერო შრომა დამუშავდა, რომელთა თეზისები გამოქვეყნდა სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციის მასალებში. მუყათით შრომითა და დი-სციპლინით გამორჩეული ყურადღებას იპყრობდა, აგრეთვე, გამართული და საუკეთესო სამეცნიერო ღიქციით, ხმის ტემპრით, ორატორული ხელოვნებით, რამაც განსაკუთრებული გავლენა იქონია მის პედაგოგიურ მოღვაწეობაზე. ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ სამუშაოდ განაწილებულ იქნა ჯერ წალკის რაიონის სოფელ გუმბათის, ხოლო შემდეგ მოღვაწეობდა თეთრიწყაროს რაიონის სოფელ ბოგვის საშუალო სკოლის გეოგრაფიის მასწავლებლად. სკოლაში მუშაობის პერიოდში კარგი ავტორიტეტი მოიხვეჭა პედაგოგიურ კოლექტივსა და მოსწავლე-ახალგაზრდობაში. მისი გაკვეთილები ყოველთვის გამორჩეოდა სიახლით და მაღალი მეცნიერულ-მეთოდური დონით. სკოლაში მუშაობის დროს, კიდევ უფრო გაიღრმავა ცოდნა გეოგრაფიის რიგ საკითხებში, ეცნობოდა სამეცნიერო ლიტერატურას. ნორჩ მხარეთმცოდნეთა წრის წევრებთან ერთად ატარებდა ექსკურსიებს და აგროვებდა მდიდარ ტოპონიმიკურ მასალას, რამაც შემდგომში დასაბამი მისცა მისი სამეცნიერო საქმიანობის დაწყებას. სკოლაში მუშაობის პერიოდში სამეცნიერო ლიტერატურის დამუშავებისა და საველე-კვლევის საფუძველზე დაწერა რამდენიმე რაიონის გეოგრაფიული დახასიათება საშუალო სკოლების პროგრამით გათვალისწინებული მოთხოვნის – „თავისი რაიონი,“ შესაბამისად. მისი, როგორც რაიონის მოწინავე მასწავლებლის საქმიანობა მრავალჯერ იქნა გაშუქებული რაიონულ პრესაში.

1969 წელს წარმატებით ჩააბარა მისაღები გამოცდები საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ვახუშტი ბაგრატიონის სახელობის გეოგრაფიის ინსტიტიტის დასწრებულ ასპირანტურაში, სადაც მისი მეცნიერული ხელმძღვანელი იყო გამოჩენილი ქართველი მეცნიერ გეოგრაფოსი ლევან მარუაშვილი. მისი უშუალო მითითებითა და კონსულტაციებით, ხარისხის მაძიებ-

ლის თავდადებული და დაუღალავი შრომის შედეგად, კობა ხარაძემ ვადამდე ადრე (ასპირანტურის დამთავრებამდე), წარადგინა დასრულებული საკანდიდატო სამეცნიერო ნაშრომი თემაზე – „გეოგრაფიული ცოდნის ისტორია ძველ საქართველოში (X-XVIII სს.)“, რომელიც წარმატებით დაიცვა 1973 წლის სექტემბერში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სპეციალიზირებულ ხარისხების მიმნიჭებელ სამეცნიერო საბჭოს სხდომაზე.

კობა ხარაძე ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინსტიტუტში მოსვლის დღიდან იყო გეომორფოლოგიის განყოფილების წევრი, ასპირანტურის დამთავრების შემდეგ ჯერ უძცროსი, ხოლო 1974 წლიდან უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი. 20 წლის მანძილზე მან მონაწილეობა მიიღო აღნიშნული განყოფილების, როგორც კოლექტიურ, ისე ინდივიდუალურ სამეცნიერო ექსპედიციებში. წლების განმავლობაში შემოიარა საქართველოს მთა-ბარი, შეისწავლა ყველა კუთხე-კუნჭული, დააგროვა მდიდარი საექსპედიციო მასალა, რომლებიც სკრუპულოზურად გააანალიზა მოსკოვის, სანქტ-პეტერბურგისა და თბილისის არქივებსა და ხელნაწერებში გამოვლენილ მასალებთან ერთად, რამაც საშუალება მისცა რიგი სამეცნიერო შრომების შექმნისა.

მისი სამეცნიერო კვლევის სფერო გეოგრაფიის ისტორიასთან ერთად იქცა ისტორიული გეოგრაფიის მთელი რიგი პრობლემური საკითხების დამუშავება, რაც წარმატებით იქნა დაძლეული. ამ დიდ მეცნიერულ საქმეში მის მიერ გაყვანილი ხნული თვალსაჩინოა ქართულ გეოგრაფიულ მეცნიერებაში. ამის საილუსტრაციოდ შეიძლება მოვიტანოთ კობა ხარაძის ერთ-ერთი წიგნის რედაქტორის და მეცნიერული ხელმძღვანელის, დიდი ლევან მარუაშვილის სიტყვები: „კობა ხარაძის წიგნი „საქართველოს ძველი ტოპონიმები“ – ბეჯითი, კეთილსინდისიერი და პატრიოტიზმით სულშთანაბერი შრომის ნაყოფია. ქართველი საზოგადოება ღებულობს სამაგიდო წიგნს, რომელიც შეავსებს ყველა ბიბლიოთეკას, – საჯაროდან საოჯახომდე. ვერ წარმომიდგენია განათლებული თანამემამულე ძველი ტოპონიმების განმარტებითი ლექსიკონის გარეშე. მწერალი თუ მეცნიერი, ადმინისტრატორი თუ სახალხო მეურნეობის პასუხისმგებელი მუშა-

კი, პედაგოგი თუ ტურიზმის მოყვარული კ. ხარაძის წიგნის სახით მეტად სასარგებლო ცნობარს ჰპოვებს.“ ამ ნაშრომში კობა ხარაძემ თავი მოუყარა 30 ათასზე მეტ ძველ ქართულ ტოპონიმს, რომელთა ნაწილის ლოკალიზაცია და ეტიმოლოგია მან ჩაატარა. გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“ 1982 წელს მოამზადა მისი პირველი წიგნი – „საქართველოს ძველი ტოპონიმები“, აიწყო კიდევ თბილისის წიგნის ფაბრიკაში, მაგრამ, სამწუხაროდ, აწყობილი წიგნის მატრიცები გაანადგურეს, რადგან ავტორმა არ შეასრულა ცენტრალური კომიტეტის მოთხოვნა წიგნიდან ამოეღო აფხაზეთის ტოპონიმია და ტირაჟი აღარ დაბეჭდილა. არადა, ნაშრომში თავმოყრილია წერილობითი და კარტოგრაფიული წყაროებიდან ამოკრებილი შვიდი ათასამდე ძველი ტოპონიმი, რომლებიც არ აღინიშნება და არ იხმარება ოფიციალურ მიმოწერაში. სიტყვარს თან ახლავს ძველი და ახალი შესატყვისები, გეოგრაფიული მდებარეობა, ხმარების ქრონოლოგიური ზღვრები, სახელწოდებათა ეტიმოლოგია (ნაწილი ტოპონიმებისათვის), მათი გეოგრაფიულ-ისტორიული მნიშვნელობის შესახებ არსებული შეხედულებები, მითითებები პირველადსა და მეორად წყაროებზე. წიგნის სამეცნიერო რედაქტორი, პროფესორი ლევან მარუაშვილი დასაწყისშივე წერს: „ათ-წელზე მეტი მონაღომა კობა ხარაძემ საქართველოს ძველი ტოპონიმების შეკრებას, განმარტებას და დახასიათებას. მისი დაძაბული შრომის შედეგად მივიღეთ ფრიად საჭირო წიგნი – ჩვენი ქვეყნის გაუქმებულ გეოგრაფიულ სახელწოდებათა ლექსიკონი...“

კობა ხარაძემ ისტორიულ გეოგრაფიაში შექმნა ოთხი ფუნდამენტური წიგნი: ზემო, შიდა, ქვემო ქართლი და კახეთი, რითაც დაასრულა აღმოსავლეთ საქართველოს ისტორიული გეოგრაფიის შესწავლა. აღნიშნული შრომები გამოქვეყნდა ასეთი თანმიმდევრობით: 1991 წელს გამომცემლობა „მეცნიერება“ გამოსცა მისი მონოგრაფია – „საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ქვემო ქართლი“, 1992 წელს გამომცემლობა „განათლება“ – „საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. შიდა ქართლი“, 2000 წელს გამომცემლობა „მეცნიერება“ – „საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ზემო ქართლი“, ხოლო 2010

წელს დაისტამბა „კახეთის ისტორიული გეოგრაფია (XVIII ს.)“. აღნიშნული მონოგრაფიები შედგება მკვლევარის მიერ გაწეული მრავალწლიანი დაუღალავი შრომისა. მათში ნათლად ჩანს საველე და კამერალური მასალების ურთიერთშეჯერება და გაკეთებულია საყურადღებო მეცნიერული დასკვნები, რომლებიც სიახლით ახალ საფეხურს წარმოადგენს წინამორბედ მკვლევართა ფონზე. განსაკუთრებით ყურადღება გამახვილებულია ძველი ტოპონიმების კვლევაზე, მათ ლოკალიზაციასა და ნაწილობრივ ეტიმოლოგიაზე; ამასთან, ტოპონიმთა ნაწილის ლოკალიზაცია საკუთარი შემუშავებული ხერხებითა და მეთოდებით არის გადაწყვეტილი. მონოგრაფიებში განხილულია, აგრეთვე, მოსახლეობისა და დასახლებული პუნქტების სიმჭიდროვე. ყურადღება გამახვილებულია ეთნოგენეზზე, საზღვრებზე, ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულებზე და სხვ. შედგენილი აქვს ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფის, მოსახლეობის, დასახლებული პუნქტების სიმჭიდროვისა და ტოპონიმთა ლოკალიზაციის რეტროსპექტული რუკები.

კობა ხარაძემ 1993 წელს წარმატებით დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია თემაზე – „საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ქართლი.“ სადისერტაციო ნაშრომში შეჯამებულია ორი ათეული წლის რუდუნებითი კვლევის შედეგები; განხილულია ქართლის ისტორიული გეოგრაფიის რიგი საკითხები, რამაც ავტორს შესაძლებლობა მისცა ახლებურად გადაეწყვიტა ზოგიერთი მონაცემი, რომლებიც ადრე ნაკლებად ან ბუნდოვნად იყო გადმოცემული. ამ მხრივ, განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა ძველი ტოპონიმების გამოვლენას და მათ ლოკალიზაციას. დამატებითი კვლევა-ძიების საფუძველზე ნაწილი ტოპონიმების ლოკალიზაციას გაუკეთდა კორექტირება. ისტორიული წყაროებისა და საველე დაკვირვებების შედეგად ბევრი ტოპონიმის კვლევა ახლებურად წარიმართა. მოახდინა ასეულობით ძველი ტოპონიმის ლოკალიზაცია და შეადგინა შესაბამისი რუკები.

მეცნიერმა უზარმაზარი შრომა გასწია ქართული გეოგრაფიული აზროვნების ჩამოყალიბებასა და განვითარების კვლევის საქმეში. ამ პრობლემატურ საკითხებს მან არაერთი ნაშრომი

მიუძღვნა. მათ შორის საყურადღებოა მონოგრაფიები — „გეოგრაფიული აზროვნება ძველ საქართველოში,“ „XII-XV საუკუნეების ქართველი და უცხოელი მოგზაურები“ (გამომცემლობა „განათლება,“ თბილისი, 1987), „XVII-XIX საუკუნეების ქართველი მოგზაურები“ (გამომცემლობა „განათლება,“ თბილისი, 1987), რომლებშიც განხილულია ქართული გეოგრაფიული ცოდნის განვითარება უძველესი პერიოდიდან XIX საუკუნის ბოლომდე; ნაჩვენებია ის გზა, რომელიც განვლო ქართულმა გეოგრაფიულმა და სამოგზაურო დარგის განვითარებამ, გაანალიზებულია მოგზაურთა შთაბეჭდილებების წიგნები გეოგრაფიული თვალთახედვით, შედგენილია მოგზაურთა მარშრუტული რუკები, რომელთა ნაწილი პირველადაა გაკეთებული.

პროფესორ კობა ხარაძემ შეადგინა ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინსტიტუტის დაარსების 50 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო წიგნი, რომელშიც წარმოჩენილია საქართველოში გეოგრაფიული მეცნიერების ჩამოყალიბება და განვითარება ბოლო პერიოდამდე; დაწვრილებითაა მოთხრობილი ინსტიტუტის მიერ განვლილი 50 წლიანი შემოქმედებითი ღვაწლი და სამომავლო პერსპექტივები.

ვახუშტი ბაგრატიონის მდიდარ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებით კობა ხარაძემ გამოსცა ვახუშტი ბაგრატიონის ნაშრომის „საქართველოს გეოგრაფიის“ I (სამცხე) და II (ქართლი) წიგნები. გათვალისწინებული იყო ამ სერიის კიდევ სამი წიგნის გამოცემა. კობა ხარაძე ამ გამოცემების რედაქტორ-შემდგენელია, რომელშიც მოცემულია ვახუშტისეული საქართველოსა და მისი ცალკეული მხარეების გერბები, რომელთაც თან ახლავს მათი აღწერა, თანამედროვე კარტოგრაფიულ საფუძველზე გაკეთებულია მხარეების ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფის რუკები, სოფლების სიები და ვრცელი წინასიტყვაობა.

კობა ხარაძემ დიდი ამაგი დასდო „საქართველოს წითელი წიგნის“ არაორგანული ბუნების ძეგლების განყოფილების შედგენასა და გამოცემის სასიკეთო საქმეს. მეცნიერმა ძალზე დიდი შრომა გასწია „საქართველოს გეოგრაფიული კალენდრების სერიის“ შექმნაზე, პირველი მათგანი 1987 წელს გამომცემლობა

„განათლებამ“, მეორე 1988 წელს – „არაორგანული ბუნების ძეგლები“, მესამე 1990 წელს – „ბუნება და ადამიანი.“ თითოეული მათგანი 8 საავტორო თაბახია, რომლებშიც მეტად საყურადღებო ცნობებია თავმოყრილი. სამივე კალენდარი მაღალ პოლიგრაფიულ დონეზეა გაკეთებული და ავტორის მიერ გადაღებული მეტად საყურადღებო ფოტოებია მოთავსებული.

კობა ხარაძემ მისი მასწავლებლის გზით სწორუპოვრად და დაუღალავად მავალმა კაცმა, ლევან მარუაშვილისეული დაპროგრამებული რეგლამენტით იმუშავა მრავალწახნაგოვნად, რომლის შემოქმედებაში შეიძლება გამოიყოს გეოგრაფიული მეცნიერების დარგების შემდეგი ძირითადი მიმართულებები, რომელთა კვლევაში მან თვალსაჩინო წვლილი შეიტანა:

1. **ისტორიული გეოგრაფია;** ამ დარგში შექმნილი ოთხი მონოგრაფიით არსებითი წვლილია შეტანილი აღმოსავლეთ საქართველოს ისტორიული გეოგრაფიის შესწავლაში, რაზედაც ნაწილობრივ ზემოთაც ითქვა, მაგრამ ამჯერად დავამატებთ, რომ ამ დიდი პრობლემის კვლევის საქმეში სიახლეთა გამოვლინებისა და ანალიზის შედეგად ბევრი რამ დააზუსტა და შესწორება-დამატებები შეიტანა ვახუშტი ბაგრატიონის შეხედულებებშიც.

2. **გეოგრაფიული შესწავლის ისტორია.** კობა ხარაძემ უზარმაზარი შრომა გასწია ქართული გეოგრაფიული აზროვნების კვლევის საქმეში. ამ საკითხს მან მიუძღვნა ექვსზე მეტი მონოგრაფია (მათგან სამი ზემოთ იყო დასახელებული), რომელთაგან 1996 წელს გამომცემლობა „მეცნიერებამ“ გამოსცა „გეოგრაფიული ცოდნის ისტორია ძველ საქართველოში.“ 2008 წელს „ლეგამ“ დასტამბა – „ოცდათორმეტი წელი აზიის ქვეყნებში – რაფიელ დანიბეგაშვილის უჩვეულო მოგზაურობანი“, 2010 წელს „სულხან-საბა ორბელიანის გეოგრაფიულ-კარტოგრაფიული მემკვიდრეობა“. ექვსივე მონოგრაფიაში არსებითი ხასიათის მეცნიერული სიახლეებია მოცემული, რაც ავტორის მაღალ მეცნიერულ დიაპაზონზე მეტყველებს. ამავე მიმართულებით უნდა დავასახელოთ ენციკლოპედიური ხასიათის მონოგრაფიული ცნობარი (გამომცემლობა „განათლება“, 2003) – „ქარ-

თველი მოგზაურები, გეოგრაფები, ბუნების მკვლევარნი“ (შოთა ჯავახიშვილთან ერთად).

3. **უმაღლესი და საჯარო სკოლის რამდენიმე სახელმძღვანელოს** ავტორი ან თანაავტორია, მათ შორის აღსანიშნავია „საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია“ („კაბადონი“, 2003), „ზოგადი ფიზიკური გეოგრაფია“ (თანაავტორობით, თსუ-ს გამომცემლობა, 2003); საჯარო სკოლის სახელმძღვანელოები: „საქართველოს გეოგრაფია“, IX კლასის სახელმძღვანელო“ (თანაავტორობით, გამომცემლობა ლოგოს პრესი, 2008), „ჩვენი საქართველო“, V კლასის სახელმძღვანელო (თანაავტორობით, გამომცემლობა ლოგოს პრესი, 2010).

4. **საექსკურსიო-ტურისტული მიმართულება**, სადაც მან შექმნა საკუთარი საველე გამოკვლევებისა და დიდძალი ლიტერატურული წყაროების ანალიზის საფუძველზე არსებითი ხასიათის მონოგრაფიები: „ჯავახეთის ხუროთმოძღვრული და ბუნების ძეგლები“ (გამომცემლობა „ფავორიტი“, 2003), „სამშვილდე“ (2010), „ბოლორნა“ (2010), „ხერთვისიდან ვარძიამდე“ (2011). ამავე მიმართულებით მან შეადგინა ტურისტულ-საექსკურსიო რუკები, კალენდრები, გამოაქვეყნა მრავალი სტატია, საშუალო და უმაღლესი სკოლების გეოგრაფიის სახელმძღვანელოებში შეიტანა უამრავი ტურისტულ-საექსკურსიო მასალა. ავტორის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ აღნიშნული მონოგრაფიები უზრუნველყოფილია მის მიერ გადაღებული ისტორიული და ბუნების ძეგლების ამსახველი ფერადი ფოტოსურათებით და საექსკურსიო-ტურისტული რუკებით.

5. **სამედიცინო გეოგრაფიული მიმართულება**. ამ კუთხით მან გამოაქვეყნა სხვადასხვა დროს წერილები, გეოგრაფიულ სახელმძღვანელოებში დასტამბა ცალკე თავების სახით, კონკრეტულად მის მშობლიურ ჩხარს მიუძღვნა ორი მონოგრაფია: „მაღლი ღვაწლისა – ექიმი ილია ჰულუზაშვილი“ (2007), „საუკუნე ჯანმრთელობის სამსახურში“ (2010). ორთავე მონოგრაფია ემყარება წლების მანძილზე საარქივო მასალებში მოპოვებული, პირადად ხალხში შეკრებილი და საკუთარი თვალით დანახული ფაქტების განზოგადოება-ანალიზს. სამედიცინო გეოგრა-

ფიის სწავლების დანერგვას საშუალო და უმაღლეს სასწავლებლებში მეცნიერი ყოველთვის აქცევდა და აქცევს ჯეროვან ყურადღებას.

6. სამხედრო გეოგრაფიული მიმართულება კობა ხარაძის მეცნიერული კვლევა-ძიების თვალსაწიერში სათანადო ადგილს იჭერს. ამის საილუსტრაციოდ მარტო 2010 წელს გამოქვეყნებული მონოგრაფია – „კახეთის ისტორიული გეოგრაფია“ იკმარებდა, სადაც ცალკე საკითხად და საკვებით დასაბუთებულად არის გაანალიზებული სამხედრო გეოგრაფია. ცალკე თავად არის სამხედრო გეოგრაფია მოცემული „საქართველოს გეოგრაფიის“ უმაღლესი სასწავლებლის სახელმძღვანელოში. რამდენიმე სტატია მიუძღვნა „ვეფხისტყაოსნის“ სამხედრო გეოგრაფიულ საკითხებს. იგი წლების განმავლობაში სოხუმის უნივერსიტეტში კითხულობდა ლექციების კურსს სამხედრო გეოგრაფიაში.

7. საეკლესიო გეოგრაფიული მიმართულება კობა ხარაძის მეცნიერული კვლევის სფეროში, მისი შემოქმედებითი მეშვეობის თვალსაწიერში, არსებითი წვლილის სახით გვევლინება, რომლის დასტურად იგივე – „კახეთის ისტორიული გეოგრაფია“ გამოდგება, სადაც ცალკე საკითხად (მიმართულებად) არის გაანალიზებული და მდიდარი მის მიერ გადაღებული საეკლესიო ისტორიული ძეგლების ფოტო-მასალით უზრუნველყოფილი. ისტორიულ ძეგლებს კი ავტორმა მრავალი სტატია, რუკა და სატელევიზიო გადაცემა მიუძღვნა. ამავე საკითხს განიხილავს უმაღლესი სკოლის ორ სახელმძღვანელოში – საქართველოს გეოგრაფია, ნაწ. I (1999) და საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია (2003).

8. ონომასტიკის მიმართულებით მარტო მის მიერ გაწეული ფასდაუდებელი, უზარმაზარი საქმიანობაც იკმარებდა. გარდა ზემოთ აღნიშნული გამოუცემელი წიგნისა, მან ათეულობით სტატია გამოაქვეყნა სხვადასვა კრებულებში – „ონომასტიკის“, გეოგრაფიული საზოგადოების შრომებში და სხვ. ასევე, ჟურნალ „საქართველოს ბუნებაში“, გაზეთებში. მას დიდი წვლილი მიუძღვის ბოლნისის რაიონში ძველი ქართული ტოპონიმების აღდგენაში.

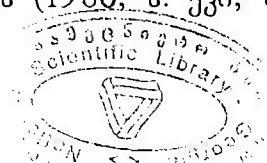
9. რეგიონული კვლევითი მიმართულება. მან მარტო ჩხარის თემატიკაზე გამოაქვეყნა 5 მონოგრაფია, მათ შორის, ენციკლოპედია ჩხარი (2008). ენციკლოპედია მოიცავს: ბუნებას, ისტორიას, კულტურას, განათლებას, ეკონომიკას, მოსახლეობას, ეთნოლოგიას, ტოპონიმას, სპორტს და სხვ. განსაკუთრებული ადგილი უკავია პერსონალიას – პიროვნებათა ბიოგრაფიულ მონაცემებს. 1200-ზე მეტი სტატია და განმარტებაა, რომელშიც პერსონალია 400-მდე პიროვნებაზეა. ენციკლოპედიის შესახებ გაზეთი „თერჯოლა“ (30.XI.2009) წერდა: „მეცნიერის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ ენციკლოპედიაში თავმოყრილი და სისტემაში მოყვანილია ყველაფერი, რაც სოფელ ჩხარს უკავშირდება უძველესი პერიოდიდან მოყოლებული დღემდე...“ შემდეგ გაზეთი აღნიშნავდა: „ჩვენი მკითხველისათვის საინტერესო იქნება გაეცნოს ავტორს, მართლაც საინტერესო პიროვნებას, მაღალი რეიტინგის სწავლულს, უაღრესად შრომისმოყვარე და მაძიებელ კაცს, ძირძველ ჩხარელს, რომელიც დიდი ერთგულებით, რუდუნებით ქმნის იმას, რაც ღირებულია, რაც აგრე რიგად სჭირდება ჩვენს საზოგადოებას, ჩვენს ახალ თაობებს და ყველა ჭეშმარიტ მამულიშვილს.“

10. ფიზიკური გეოგრაფიის მიმართულებით მნიშვნელოვანი არის მისი როლი, რამეთუ ბატონი კობა კარგად არის გარკვეული „ველის (ბუნების) კითხვის“ საქმეში, რომელიც ჩინებულად გამოაწრთო მისმა ხელმძღვანელმა დიდმა ლევან მარუაშვილმა. ფიზიკურ გეოგრაფიული ხასიათის კვლევა-ძიება კარგად არის წარმოჩენილი მეცნიერის შემოქმედებაში. მისი ფუნდამენტური მონოგრაფიები: ზემო, შიდა, ქვემო ქართლი, კახეთის ისტორიული გეოგრაფია, ჩხარი, ჩხარის ენციკლოპედია და სხვ. ბუნებრივ-გეოგრაფიული გარემოს, მისი რესურსების, ლანდშაფტის კომპონენტების ღრმა მეცნიერულ ანალიზს მოიცავს. ფიზიკურ-გეოგრაფიულ ფუნდამენტზე, შემდეგ მწყობრი მეცნიერული თანმიმდევრობით დაშენებული აქვს ისტორიული და გეოგრაფიის ისტორიის მასალები. პირადად მე ვარ ცოცხალი მემატიანე და თვალთ დაძნალებული იმისა, თუ როგორი დიაპაზონით სწვდება ბატონი კობა ბუნების სიღრმისეული აღქმის საქმეს,

რამეთუ ველზევე აკეთებს შესაშურად სწორ მეცნიერულ დასკვნებს, აყალიბებს საკუთარ შეხედულებებს და მართებულად საზღვრავს ბუნებრივი რესურსების პროგნოზირების სხვადასხვა ასპექტებს.

11. **ჟურნალისტური მიმართულება**, სადაც მის კალამს ეკუთვნის ჟურნალ-გაზეთებში გამოქვეყნებული 300-ზე მეტი წერილი მთელ რიგ აქტუალურ საკითხებზე. სპელეოლოგი და ჟურნალისტი ჯუმბერ ჯიშკარიანი საგაზეთო წერილში „ფუტკარივით დაუზარელი...“ წერდა: „დიდი გამოხმაურება ჰქონდა მისი წერილების სერიאלებს ჰუჯაბის სამონასტრო კომპლექსზე, ბუნების ძეგლებზე, ტოპონიმიაზე და სხვ.“

კობა ხარაძემ დიდი ამაგი დასდო 1997 წელს ვახუშტი ბაგრატიონის დაბადებიდან 300 წლის იუბილეს მომზადებისა და ჩატარების საქმეს (რომელიც მოეწყო იუნესკოს ეგიდით), რამეთუ მან გასწია დიდზე-დიდი მუშაობა ვახუშტის სწორუპოვარი „საქართველოს ატლასისა“ და „საქართველოს გეოგრაფიის“ მომზადება-გამოცემის საშვილიშვილო საქმეში. ასევე დიდია მისი წვლილი „საქართველოს წითელი წიგნის“ არაორგანული ბუნების ძეგლების განყოფილების ტექსტებისა და საილუსტრაციო მასალების მომზადებაში. მისი რედაქტორობით არაერთი რუკა, სახელმძღვანელო და კრებული გამოიცა, არაერთი კონფერენციის მომზადებასა და ჩატარებაში მიიღო აქტიური მონაწილეობა. არის საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოების სამეცნიერო საბჭოს წევრი, მსოფლიო მიღწევათა და მოგზაურთა ხელშემწყობი კავშირის (კლუბი „გიორგი“) გამგეობის წევრი. მეცნიერებაში გაწეული დიდი ღვაწლისათვის შეყვანილია – „ვინ ვინ არის“ 2005 წლის ენციკლოპედიაში, რომელსაც გამოსცემს ამერიკის ბიოგრაფიის ინსტიტუტი, მინიჭებული აქვს 2005 წლის მამაკაცის ჯილდო – „Man of the year.“ დასახელებულია აგრეთვე მოძიების მრჩეველთა საბჭოს წევრად. შექმნა გეოგრაფიის ინსტიტუტის მემორიალური მუზეუმი (1984) და აკადემიკოსების – ალაქსანდრე ჯავახიშვილისა (1985, ს. ძევერა, გორის რ.) და თეოფანე დავითაიას (1986, ს. ეკი, სენაკის რ.) სახლ-მუზეუმები.

კობა ხარაძე წლების განმავლობაში იყო ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გეოგრაფიის სახელმწიფო-საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარე, ხოლო 2006 წელს ამავე უნივერსიტეტის გეოგრაფიის დარგში პროფესორ-მასწავლებელთა საკონკურსო კომისიის თავმჯდომარე. ორივე შემთხვევაში გამოირჩეოდა როგორც კომპეტენტურობის, ობიექტურობისა და უმწიკვლოების ეტალონი. 2009-2011 წლების ზაფხულის პერიოდში მონაწილეობას ღებულობდა დასახელებული უნივერსიტეტის გეოგრაფიის სპეციალობის სტუდენტთა საველე პრაქტიკების მუშაობაში, როგორც წამყვანი ხელმძღვანელ-სპეციალისტი.

კობა ხარაძემ საკვებით დამსახურებული და ადამიანური პატივი მიაგო მეცნიერ-ხელმძღვანელს დიდ ლევან მარუაშვილს, რამეთუ ჯერ მის სიცოცხლეში ჟურნალ „საქართველოს ბუნებაში“ (1992, №4-5) გამოაქვეყნა საკვებით ობიექტური და აკადემიური ხასიათის ვრცელი სტატია თემაზე: „დიდი მკვლევარი“, რომლის გამო აღფრთოვანებულმა აღმზრდელმა დიდი მადლობა გადაუხადა ღირსეულ აღზრდილს; ბატონი ლევანის გარდაცვალების შემდეგ მადლიერმა მოწაფემ აღმზრდელის დაბადებიდან 90 წლისთავს მიუძღვნა არაჩვეულებრივი მონოგრაფიული სქელტანიანი გამოკვლევა (2002): „ბუნების უბადლო მკვლევარი ლევან მარუაშვილი“, რითაც ბატონმა კობამ „ხელთუქმნელი ძეგლი“ დაუდგა მის ბუმბერაზ ხელმძღვანელ-მასწავლებელს ლევან მარუაშვილს!

კობა ხარაძე წლების მანძილზე ხელმძღვანელობდა საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოების ისტორიული გეოგრაფიისა და ტოპონიმიკის სექციას, იყო ამავე საზოგადოების შრომებისა და ჟურნალ „გეოგრაფის“ სარედაქციო კოლეგიის პასუხისმგებელი მდივანი.

მეცნიერი, როგორც ზემოთაც აღინიშნა, თავისი გამართული და დახვეწილი მეტყველებით, არაჩვეულებრივი ხმის ინტონაციითა და ტემბრით, ხიბლავს მსმენელს, ამიტომ, მისი გამოსვლით აუდიტორია, მოსწავლე თუ სტუდენტი ახალგაზრდობა და მეგობარ-კოლეგები ყოველთვის კმაყოფილი რჩება და აუდიტორიაშიც განუწყვეტელი ხალხმრავლობაა.

როცა ვეხებით კობა ხარაძის, შეიძლება ითქვას, ზებუნებრივ მრავალწახნაგოვან მოღვაწეობას, არ შეიძლება გვერდი ავუაროთ გაზეთ „ახალგაზრდა ივერიელში“ (29.XI.1990) მისი სტატიაზე წამძღვარებულ წინათქმას, სადაც ვკითხულობთ სავსებით სამართლიან, მისადაგებულ რეალურ სიტყვებს: „კობა ხარაძე, დაუღალავი მეცნიერი და მკვლევარი იმ გულმზურვალე მამულიშვილთა წარმომადგენელია, რომელსაც საკუთარი და ეროვნული სატკივარი ერთმანეთისაგან არასოდეს გაურჩევია. ეს ის კაცი გახლავთ, რომელიც ჩვენს გვერდით იღვა ჯერ კიდევ მაშინ, როცა ჰუჯაბის ბედით თითო-ოროლა კაცი იყო დაინტერესებული. დღეს, როცა საქველმოქმედო ასოციაცია „აღორძინების“ გარდა ჰუჯაბის სამონასტრო კომპლექსის საკითხი მთელი ქართველი ერის სატკივარი გახდა, ბატონი კობა ისევ მხარში გვიდგას და გამუდმებული კვლევა-ძიების შედეგად მოპოვებულ ახალ დოკუმენტურ მასალებს გეთავაზობს.“

ამ, სინდისისა და მეცნიერებისათვის დაბადებულ მგზნებარე მამულიშვილს გამოქვეყნებული აქვს 500-ზე მეტი სამეცნიერო და სამეცნიერო-პოპულარული ნაშრომი, მათ შორის 35 მონოგრაფია, უმაღლესი და საჯარო სკოლის 7 სახელმძღვანელო. არის არაერთი წიგნის რედაქტორი და რეცენზენტი, მრავალი სამეცნიერო კონფერენციის თუ სიმპოზიუმის მონაწილე. მისი სხვადასხვა კრებულებსა და შრომებში გამოქვეყნებული სტატიები დიდი ინტერესით იკითხება. ჟურნალისტური საქმიანობით კობა ხარაძე ჯერ კიდევ საშუალო სკოლაში მუშაობის პერიოდის დან დაინტერესდა, რამეთუ იგი აქვეყნებს პრესაში სამეცნიერო თუ ცხოვრებისეულ საჭირობოროტო საკითხებზე საინტერესო წერილებს, რომლებიც გამოირჩევიან აქტუალობით. მთელ საქართველოში ცნობილია მისი წერილების სერიאלები – ჰუჯაბის სამონასტრო კომპლექსზე, ტოპონიმიაზე, ისტორიულ და ბუნების ძეგლებზე, რომელთაც დიდი ინტერესით ეცნობოდა მკითხველი. ამის დასტურია ის მრავალრიცხოვანი გამოხმაურებები, რომლებიც პერიოდულად ქვეყნდებოდა პუბლიკაციებში. ამ მხრივ, საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს ჟურნალი „საქართველოს ბუნება“, რომელშიც მეცნიერის ათეულობით საყურადღებო წე-

რილია გამოქვეყნებული. ყოველივე ამას ემატება ისიც, რომ საგაზეთო და საჟურნალო წერილებს თან ახლავს პირადად ავტორის მიერ გადაღებული შთაბეჭდავი შავ-თეთრი და ფერადი ფოტო მასალა. მის მიერ გადაღებული ფერადი ფოტოები არაერთხელ დაბეჭდილა ჟურნალების „მეცნიერება და ტექნიკისა“ და „საქართველოს ბუნების“ გარეკანებზე. იგი ფერადი კინო-ფოტო მასალისა და საველე ექსპედიციების დროს მოპოვებული საჟურნალდებო ცნობების საფუძველზე წლების განმავლობაში საქართველოს ტელევიზიის გადაცემა – „გლობუსსა“ და „ბუნების კარში“ აცნობდა ტელემედიურებლებს საქართველოს უნიკალური ბუნებისა და მატერიალური კულტურის ძეგლებს. სხვადასხვა საკითხებზე არაერთხელ გამოსულა ტელევიზიების საინფორმაციო პროგრამებში. ზემოთ აღნიშნულ მის მიერ შექმნილ მუზეუმებში ექსპონირებულია უნიკალური საექსპოზიციო მასალები გეოგრაფიულ და მეცნიერთა მდიდარი პირადი მასალები, რომელთაც გეოგრაფიული მეცნიერების პოპულარიზაციის საქმეში განსაკუთრებული როლი ენიჭება. პროფესორი კობა ხარაძე წლების განმავლობაში საზოგადოებრივ საწყისებზე განაგებს ინსტიტუტის მემორიალურ მუზეუმს.

პროფესორ კობა ხარაძემ მისი დიდი მასწავლებლის მსგავსად, მეცნიერებაში ათზე მეტ ძირითადი მიმართულებით შეძლო მუშაობა. ლევან მარუაშვილის მოწაფეთაგან მეცნიერებაში ყველაზე დიდ სიმაღლეზე კობა ხარაძე ავიდა. მან ამ მიმართულებებით მეცნიერული კვლევა-ძიების საქმეში თავისი ფასეული სიტყვა თქვა, მაგრამ ყველაზე დიდი ამაგი მაინც საქართველოს ისტორიული გეოგრაფიისა და გეოგრაფიის ისტორიის სიღრმისეულ კვლევას მოახმარა, სადაც მეცნიერის მიერ შექმნილი ფუნდამენტური მონოგრაფიები ახალ საფეხურს ქმნიან ვახუშტი ბაგრატიონის შემდეგ აღმოსავლეთ საქართველოს ისტორიული გეოგრაფიის შესწავლის საქმეში. ვახუშტიმ ეს საკითხები XVIII საუკუნის მეცნიერულ მოთხოვნათა დონეზე გადაწყვიტა, კობა ხარაძემ ახალ, თანადროულ მოთხოვნათა საფეხურზე დააკვირვინა. ბატონმა კობამ ფეხდაფეხ მოიარა საქართველოს ყველა კუთხე-კუნჭული, შეკრიბა მანამდე უცნობი მასალები, გა-

ანალიზა, შეაჯერა არსებულ მასალებთან, რითაც რიგ საკითხებში დაადასტურა ვახუშტი ბაგრატიონის მონაცემები, მაგრამ ტოპონიმების, გეოგრაფიის ისტორიისა და ისტორიული გეოგრაფიის საკითხების მთელი სპექტრი სრულიად ახლებურად ჩამოაყალიბა, რაც ფასეულია და მისი მოკრძალებული წვლილია ქათული გეოგრაფიული მეცნიერების განვითარების საქმეში.

ჩვენი ღრმა რწმენით, მეცნიერებაში ასეთი დიდი წარმატების მქონე პიროვნებას დიდების შარავანდეთით მოსავს მისი ზნეობრივი სისპეტაკე, რამეთუ ეს ის ადამიანია, დიოგენე რომ ეძებდა, მაგრამ ვერ ნახა... რაოდენ დიდი სიამაყეა ის, რომ ლევან მარუაშვილის აღზრდილთაგან მეცნიერებაში ყველაზე დიდ სიმაღლეზე ასული კობა ხარაძე გამორჩეული პიროვნებაა, რომელსაც უხვ მეცნიერულ შრომებთან ერთად გააჩნია მასწავლებლისეული სისპეტაკე და პატიოსნება, რაც იშვიათი შემთხვევაა ადამის მემკვიდრეობაში!... რომ არა კობასთანა ადამიანები, მაშინ ადამის მოდგმის არსებობას აზრი არ ექნებოდა არამცთუ მეცნიერებაში, არამედ ამ ცოდვილიან დედამიწაზე... ნებისმიერი მაღალმეცნიერული რანგის ლიტერატურა ავკარგიანობის სპექტრით, დადებითად მხოლოდ მაშინ უნდა შეფასდეს, თუ მისი ავტორი კობასავით ზნეობრივად აღიარებული წმინდანია...

ოთარ ჩხეიძე

გეოგრაფიის დოქტორი, სრული პროფესორი

KOBA KHARADZE

(A Short Review of Scientific and Public Activities)

Doctor of Geographical Sciences, Professor Koba Kharadze is the number one among more than thirty scientists-geographers supervised by outstanding Levan Maruashvili. He is distinguished for his great number of scientific works, immense pathos for research, extraordinary ability for analysis, scientific-thematic variety, wide diapason of scientific search, deep approach to problems, skills, scrupulous research, permanent scheduled scientific activity that has played a great role in the development of Geographical Sciences of Georgia. We will not exaggerate in saying that he is great Levan Maruashvili's celebrated precedent in the development of Georgian Geographical Sciences. And it is so appreciable that Koba Kharadze is still continuing his activities with his usual energy, love and courage.

Doctor of Geographical Sciences, Professor Koba Kharadze was born on October 20, 1940 in Chkhari (Terjola region) where he finished secondary school and worked at the tile factory of Chkhari. In 1959 he was sent to military service in Rostov-on-Don city.

Koba Kharadze even in his childhood was fascinated by the nature and history of his own country. Therefore, he travelled a lot on the territory of the region, studied its history and attentively observed natural phenomena. This fact had a great influence on the orientation of his future profession.

In 1962 Koba Kharadze successfully passed the entrance exams and enrolled the faculty of Biology-Geography of Kutaisi Pedagogical Institute. The next year his specialty was changed into Geography only. In his years of study Koba Kharadze was impetuous, hardworking, an excellent student at lectures (seminar-workshops, laboratory works, colloquia) as well as at field works. He processed many scientific works, theses of which were published in the scientific conference materials of students. Distinguished with hard work and discipline he also attracted attention by his speech diction, timbre of voice, oratorical art that

especially influenced on his pedagogical activity. After graduating the institute he was first sent to work in village Gumbati of Tsalka region and later he worked as a teacher of Geography in village Bogvi of Tetrtskaro region. During working at school he was much respected by the pedagogical staff and the pupils. All his lessons were innovative and of high scientific-methodological level. During teaching at school he deepened his knowledge in several spheres of Geography and became acquainted with scientific literature. Together with young specialists of regional studies he went on excursions and collected abundant toponymic materials that helped him start his scientific activity. During working at school on the basis of scientific literature and scientific-research works he wrote a geographical description of several regions according to demand of secondary schools program "Own Region". His activities as of an advanced teacher were many times in limelight of regional newspapers.

In 1969 Koba Kharadze successfully passed the entrance exams for post-graduated course at Vakhushti Bagrationi Institute of Geography of Georgian Academy of Sciences where he was supervised by an outstanding Georgian scientist, geographer Levan Maruashvili. Under his immediate supervision and consultations Koba Kharadze, consequently to his hard research work, earlier (before finishing the post-graduate course) presented his complete scientific Candidate's thesis "History of Geographical Knowledge in Old Georgia (X-XVIII centuries)" that he successfully defended in September, 1973 at the session of Scientific Council for Specialized Degrees of Tbilisi State University.

From the first days of enrolling in Vakhushti Bagrationi Institute of Geography Koba Kharadze was a member of Department of Geomorphology. After finishing the post-graduate course he became first a junior scientist and from 1974 – a senior scientist. For 20 years he participated both in collective and individual scientific expeditions of the department. During years he visited all parts of Georgia, collected abundant expedition materials that he scrupulously analyzed along with the archival

and script materials from Moscow, Saint Petersburg and Tbilisi that enabled him to create a great number of scientific works.

Koba Kharadze's sphere of research together with History of Geography contains a full range of issues of Historical Geography, working on which he has successfully completed. His dedication for this work is very important for Georgian Geographical Sciences. For its illustration we can quote the words of Levan Maruashvili – the scientific supervisor of Koba Kharadze and editor of one of his books: “Koba Kharadze's book “Old Toponyms of Georgia” is the result of a hard, scrupulous work full of patriotic spirit. The Georgian society gained a reference book that will fill up all public and family libraries. I cannot imagine an educated compatriot without the Explanatory Dictionary of Old Toponyms. Writers and scientists, administrators and workers of public industry, teachers and tourists will receive useful information from Koba Kharadze's book”. In this work Koba Kharadze collected more than 30 thousand old Georgian toponyms, the part of which he has localized and etymologized. In 1982 publishing house “*Sabchota Sakartvelo*” prepared his first book “The Old Toponyms of Georgia” for publishing. The book was set at the book factory of Tbilisi, but unfortunately the matrices of the book were destroyed as the author refused to discard the toponymy of Abkhazia from the book as it was demanded by the Central Committee. Thus, the book was not published. But it is worth to note that the work contains nearly seven thousand old toponyms gained from written and cartographical sources and that are not used in official correspondence. The names are accompanied by old and new matches, geographical locations, chronological limits of use, etymology of names (for some part of toponyms), suppositions about their geographical-historical meaning, references to primary and secondary sources. The scientific editor of the book, Professor Levan Maruashvili says: “Koba Kharadze dedicated more than ten years to collect, explain and describe the old toponyms of Georgia. As a result of his stressful work we have obtained a very important book – a dictionary of abolished geographical names of our country”.

Koba Kharadze has written four fundamental books in historical geography: Zemo Kartli, Shida Kartli, Kvemo Kartli (Upper, Inner and Lower Kartli) and Kakheti with which he completed his studies of historical geography of Eastern Georgia. These works were published in the following sequence: in 1991 publishing house "*Metsniereba*" published his monograph "Historical Geography of Georgia, Kvemo Kartli", in 1992 publishing house "*Ganatleba*" published "Historical Geography of Georgia, Shida Kartli", in 2000 "Historical Geography of Georgia, Zemo Kartli" was published by "*Metsniereba*", and in 2010 – "Historical Geography of Kakheti (XVIII c). The above monographs are the result of continuous hard work during many years. They combine field and laboratory materials and contain noteworthy scientific conclusions that are an innovative new step at the background of the works of his predecessors. A special emphasis is put on the research of old toponyms, their localization and partial etymology. Besides, the part of the toponyms is localized by means of the ways and methods worked up by the author himself. The monographs also describe densities of population and populated areas. Attention is paid to ethnogeny, borders, administrative-territorial points, etc. The author has made retrospective maps of administrative-territorial division, population, density of populated areas and localization of toponyms.

In 1993 Koba Kharadze successfully defended his dissertation thesis "Historical Geography of Georgia. Kartli". The dissertation combines the results of the research work during a couple of decades. It refers to a range of issues of historical geography of Georgia that enabled the author to newly solve some data that had been seen less obviously or ambiguously before. In this point special attention was paid to revealing of old toponyms and their localization. On the basis of additional researches the localization of some part of the toponyms were corrected. After studying historical sources and field observations many toponyms were newly studied. Koba Kharadze localized hundreds of old toponyms and made their corresponding maps.

The scientist dedicated great deal of work to the research of the development of Georgian geographical thinking. He wrote a lot of works on these problematic issues. Among them the most important are the monographs “Geographical Thinking in Old Georgia”, “Georgian and Foreign Travellers of XII-XV Centuries” (publishing house “*Ganatileba*”, Tbilisi, 1987), “Georgian Travellers of XVII-XIX Centuries” (publishing house “*Ganatileba*”, Tbilisi, 1987). These monographs tell about the development of Georgian geographical knowledge from the ancient period till the end of XIX century, they show how the Georgian geographical and travelling spheres have developed, analyze *traveller’s impressions books* in the geographical viewpoint, contain rout maps for travellers, the part of which are made for the first time.

Professor Koba Kharadze dedicated a book to the 50th anniversary of the foundation of Vakhushti Bagrationi Institute of Geography. The book is about the formation and development of geographical sciences in Georgia till the last period; it tells in details about the 50 years’ creative activities and future prospects of the institute.

In connection with Vakhushti Bagrationi’s rich inheritance Koba Kharadze published the first (Samtskhe) and the second (Kartli) books of Vakhushti Bagrationi’s works. It was intended to publish three more books from this series. Koba Kharadze is the editor and compiler of these publications that contain the emblems of separate parts of Georgia in Vakhushti’s times. The emblems have their descriptions, maps of administrative-territorial division made in accordance with the up-to-date cartographical basis and lists of villages. The publications are appended by a vast preface.

Koba Kharadze has made his best for compiling the part of inorganic natural monuments of “The Red Book of Georgia” and its publishing. The scientist thoroughly worked to create the series of “Geographical Calendars of Georgia”. In 1987 publishing house “*Ganatileba*” published the first one of them, the second one – “Inorganic Natural Monuments” was published in 1988 and the third one “Nature and A Man” – in 1990. Each of

them is an author's sheet that contains very important information. All the three calendars are of high polygraphic level and are appended by very significant photos shot by the author.

Koba Kharadze has straightly and without fatigue followed his teacher's way. He has worked in different spheres according to the regulations fixed by Levan Maruashvili. In his works we can distinguish the following main orientations of geographical sciences that have been the objects of his research.

1. **Historical Geography.** Koba Kharadze with his four monographs in this sphere has done a great deal in the study of historical geography of Eastern Georgia. Much was said above, but this time we would like to add that as a result of revealing and analyzing novelties in the research of this great problem he has verified and made corrections and additions to Vakhushti Bagrationi's viewpoints.

2. **History of Geographical Studies.** In this direction Koba Kharadze has conducted a great work in the research of Georgian geographical thinking. He has written more than six monographs on this issue (three of them were mentioned above), out of which publishing house "*Metsniereba*" published "History of Geographical Knowledge in Old Georgia" in 1996. In 2008 "*Lega*" published "Twenty Five Years in Asian Countries – Raphiel Danibegashvili's Unusual Travels" and in 2010 – "Sulkhan Saba Orbeliani's Geographical-Cartographical Inheritance". All the six monographs contain significant scientific novelties that refer to the author's high scientific diapason. An encyclopedic monographic reference book (publishing house "*Ganatileba*", 2003) "Georgian Travellers, Geographers, Nature Researchers" (together with Shota Javakhishvili) is of the same orientation.

3. Author and co-author of **several course-books for high and public schools** among which the most noteworthy are: "Historical Geography of Georgia" (publishing house "*Kabado-*

ni", 2003), "General Physical Geography" (co-author, published by TSU, 2003); books for public schools: "Geography of Georgia", a course-book for IX year pupils (co-author, publishing house "Logos Press", 2008), "Our Georgia", a course-book for V year pupils (co-author, publishing house "Logos Press", 2010).

4. **Direction of Excursion and Tourism.** In this field on the basis of own field investigations and analysis of numerous literary sources Koba Kharadze created significant monographs: "Architectural and Natural Monuments of Javakheti" (publishing house "Pavoriti", 2003), "Samshvilde" (2010), "Bodorna" (2010). Additionally, in this point he has made maps for tours and excursions, has compiled a calendar; he has also published a number of articles, has filled up secondary and high school course-books with numerous materials on tourism and excursion. In the author's favour we should note that the above mentioned monographs are accompanied with coloured photos of historical and natural monuments and maps for excursions and tourism that have been made by the author himself.

5. **Direction of Medical Geography.** In this sphere at different times Koba Kharadze published letters, placed them as separate chapters in student's books of Geography, wrote two monographs about his native Chkhari: "A Prize for Merits – doctor Ilia Puluzashvili" (2007), "A Century in the Service of Health" (2010). Both monographs are based on generalizing and analyzing archival materials obtained during years and the facts that he had spectated and about which he had heard in public. The scientist has always been paying proper attention to cultivation of Medical Geography in secondary and high schools.

6. **Direction of Military Geography** occupies a proper place in Koba Kharadze's scientific-research work. For its illustration it would be quite satisfactory to mention a monograph "Historical Geography of Kakheti" published in 2010 where

Military Geography is outlined and analyzed as a separate issue. Military Geography is placed as a separate chapter in “Geography of Georgia” – a book for high schools. He has written several articles about the military geographical issues of “A Knight in the Tiger’s Skin”. During years he conducted a course in Military Geography at University of Sokhumi.

7. **Direction of Religious Geography** is one of significant fields in Koba Kharadze's scientific research work and creative activity. It is manifested in “Historical Geography of Kakheti” where the religion is analyzed as an individual issue (field) and is rich in historical photos of churches shot by the author. He has written numerous articles, has made maps and TV broadcasts on historical monuments. This issue is analyzed in his two books for high school: “Geography of Georgia”, part 1 (1999) and “Historical Geography of Georgia” (2003).

8. **Direction of Onomastics** takes quite a significant place in Koba Kharadze’s invaluable work. Besides the above mentioned book he has published dozens of articles in different collections – “Onomastics”, works of Geographical Society, as well as journal “Georgia’s Nature”, newspapers, etc. He has done a great deal in restoring old Georgian toponyms of Bolnisi region.

9. **Direction of Regional Research.** He has written five monographs only about Chkhari, among them Encyclopedia Chkhari (2008). The encyclopedia includes: nature, history, culture, education, economics, population, ethnology, toponymy, sports, etc. Personalia – biographical data about persons, takes a special place in this work. Here we can find more than 1200 articles and descriptions with personalia about nearly 400 persons. Newspaper “Terjola” wrote (30.XI.2009) about the encyclopedia: “In the scientist’s favour it must be said that the encyclopedia combines and systematizes everything connected with village Chkhari from the ancient period till today”. Furthermore, the

newspaper noted: “It will be interesting for our reader to know the author, a really interesting person, a high rank scientist, a very hardworking and seeking man, an indigene inhabitant of Chkhari. He, with faithfulness and all his love, creates works that are quite significant and necessary for our society, our new generation and every genuine patriot”.

10. In the **Direction of Physical Geography** Koba Kharadze’s role is quite significant as he is well acquainted with “field (nature) reading”. In this sphere he was well trained by his great teacher Levan Maruashvili. Research in Physical Geography is well shown in the scientist’s works. His fundamental monographs on Historical Geography of Zemo Kartli, Shida Kartli, Kvemo Kartli, Kakheti, Chkhari, Encyclopedia of Chkhari and etc. contain deep scientific analysis of natural-geographical environment, its resources and components of landscape. He has built up materials of History and History of Geography, an even scientific sequence on a physical-geographical fundament. I am a witness of Koba Kharadze’ wide diapason in perception of nature as he makes quite correct scientific conclusions even during field works, formulates his own ideas and correctly defines different aspects of forecasting of natural resources.

11. **Direction of Journalism.** Koba Kharadze is an author of more than 300 letters on actual issues published in magazines and newspapers. In a newspaper article “As Diligent as a Bee...” a speleologist and journalist Jumber Jishkariani wrote about him: “The series of his articles on the Hujabi monastery complex, natural monuments, toponymy and others were much considered by the public”.

Koba Kharadze’s role in preparing and holding Vakhushti Bagrationi’s 300-th birth anniversary (by the support of UNESCO) in 1997 was too great as he had conducted enormous work for preparing and publishing Vakhushti’s “Atlas of Georgia”

and “Geography of Georgia”. He has also done a lot for preparing texts and illustration materials for the department of inorganic natural monuments of “The Red Book of Georgia”. Many maps, books and compilations have been published under his editorship. He has actively participated in preparing and holding numbers of conferences and is a member of management of Union of World Achievements and Travellers of Georgia (club “Giorgi”). For his merits in science Koba Kharadze in 2005 entered in “Who Is Who”, an encyclopedia published by Institute of Biography of the USA. He was awarded a prize “The Man of the Year” in 2005, also has been nominated as a member of Advisors Council for Research, and has founded a memorial museum of Institute of Geography and museums of Aleksandre Javakhishvili (village Dzevera, Gori region) and Theopane Davitaia (village Eki, Senaki region).

During years Koba Kharadze worked as a head of State Examinations Commission at Department of Geography at Akaki Tsereteli State University of Kutaisi, and in 2006 – as a head of Professors’ Contest Commission in the field of Geography at the same university. In both cases he behaved as an etalon of competency, objectivity and honesty. In the summer periods of 2009-2010 years he participated as a leading specialist in students’ practical field works of Department of Geography of the above mentioned university.

Koba Kharadze has paid quite deserved and human respect to his great teacher Levan Maruashvili as even in the scientist’s life in journal “Nature of Georgia” he published a quite objective and vast academic article “A Great Researcher” for what the impressed teacher greatly thanked the honorable student. After Levan Maruashvili’s death the grateful student dedicated a splendid vast monographic research (2002): “Levan Maruashvili – A Peerless Investigator of Nature” with which Koba Kharadze dedicated a “monument not of human making” to his great supervisor and teacher Levan Maruashvili!

For years Koba Kharadze supervised Section of Historical Geography and Toponymy of Geographical Society of Georgia,

was a Responsible Secretary of Works and Editorial Board of journal "Geografi" of the same society; today he is a member of Scientific Council of Geographical Society.

As mentioned above, with his fluent and sophisticated manner of speech, good voice intonation and timbre, the scientist charms his listener, so that the audience, students, youth, his friends and colleagues are always admired by his speech and the auditorium is always crowded.

When speaking about Koba Kharadze's many-sided supernatural activity it is important to note the article published about him in newspaper "Akhalgazrda Ivereli" (29.XI.1990) where we find quite just and proper words about him: "Koba Kharadze, a tireless scientist and a researcher, is one of those passionate patriots who never separate their own and national problems from each other. This is a man who was beside us when just few people were interested by the fate of the Hujabi Monastery Complex. Today, when besides charity organization "Aghordzineba" the whole Georgian nation is interested in the problem of Hujabi, Koba Kharadze is again supporting us and providing with new documental materials obtained by means of continuous work and research".

This passionate patriot, born for conscience and science, has published approximately 500 scientific and scientific-popular works, among them 37 monographs and 7 course-books for high and secondary schools. Koba Kharadze is an editor and reviewer of many books, participant of numerous scientific conferences and symposia. His articles published in different collections and works are read with great interest. Koba Kharadze became interested in journalistic activity when he worked at school. At that period he published interesting scientific works and letters on actual issues. All Georgian citizens are acquainted with his series of letters on the Hujabi Monastery complex, toponymy, historical and natural monuments, which are very interesting for readers, and it is confirmed by numerous comments that have been periodically published. In this point, the most significant is journal "Sakartvelos Buneba" ("Nature of Georgia") that has published

tens of important letters of the scientist. In addition, articles in newspapers and journals are accompanied by impressive black-and-white and colour photographs shot by the author. Colour photos shot by him have many times been appeared on the covers of journals “Metsniereba da Teknika” (“Science and Technology”) and “Sakartvelos Buneba”. During years, in Georgian TV programmes “Globusi” and “Bunebis Kari” he told viewers about unique natural and material cultural monuments of Georgia on the basis of colour film and photo materials and important information obtained at field expeditions. The above mentioned museums, founded by him, expose the scientists’ private rich and unique materials on geography that are especially important in popularization of Geographical sciences. Professor Koba Kharadze has been managing the memorial museum of the institute without any wages for public benefit for years.

Koba Kharadze, like his great teacher, has been able to work in more than ten main fields of the science. He is the most successful in science among Levan Maruashvili’s students. His works are very precious in scientific research, but the most important among them are comprehensive researches on Historical Geography of Georgia and History of Geography. In this field the fundamental monographs written by the scientist are a new step after Vakhushti Bagrationi’s works in the study of Historical Geography of Eastern Georgia. Vakhushti Bagrationi managed these issues in accordance with the scientific demands of the XVIII century, and Koba Kharadze completed them in accordance with the up-to-date requirements. He visited all parts of Georgia, collected materials that were unknown before and analyzed and compared them to the previous ones. In this way he corroborated Vakhushti’s data in some issues, but determined the whole spectrum of the issues of Toponymy, History of Geography and Historical Geography quite innovatively that is very precious and modest contribution in development of geographical sciences of Georgia.

In our opinion, Koba Kharadze, a person successful in science, is crowned and gloried by moral and purity, as he is the

man searched by Diogene but not found... It is so much appreciable that Koba Kharadze, the most successful among Levan Maruahsvili's students is at the same time as pure as his teacher, a distinguished person, a barometer of conscience, an etalon of honesty, a man, who together with scientific gift, possesses firm scrupulosity that is quite rare for Adam's descendants!.. If there were not people like Koba there would not be any idea of existing of Adams's descendants not only in science but on this sinful Earth as well. Any scientific work of high rank must be evaluated positively only in case if its author is as spiritually pure as Koba Kharadze...

Otar Chkheidze
Doctor of Geography, Full Professor

კობა ხარაპის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები

- 1940 წ. 20. X. დაიბადა სოფ. ჩხარში (თერჯოლის რ-ნი).
- 1947-1958 წწ. სწავლობდა ჩხარის საშუალო სკოლაში.
- 1958-1959 წწ. მუშაობდა ჩხარის კრამიტის ქარხანაში მუშად.
- 1959-1962 წწ. სავალდებულო სამხედრო სამსახურს გადიოდა ქ. ღონის როსტოვში.
- 1962-1966 წწ. სწავლობდა ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში, საბუნებისმეტყველო-გეოგრაფიის ფაკულტეტზე.
- 1966-1968 წწ. მუშაობდა გუმბათის (წალკის რ-ნი) საშუალო სკოლაში პედაგოგად.
- 1968-1969 წწ. მუშაობდა ბოგვის (თეთრიწყაროს რ-ნი) საშუალო სკოლაში პედაგოგად.
- 1969-1972 წწ. სწავლობდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრაფიის ინსტიტუტის ასპირანტურაში.
- 1973 წ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე – „გეოგრაფიული ცოდნის ისტორია ძველ საქართველოში (X-XVIII სს).“
- 1973-1974 წწ. უმცროსი მეცნიერი თანამშრომელი – ვახუშტის სახ. გეოგრაფიის ინსტიტუტი.
- 1974-1993 წწ. უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი – ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრაფიის ინსტიტუტი.
- 1977-1992 წწ. საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოების ისტორიული გეოგრაფიისა და ტოპონიმის სექციის ხელმძღვანელი.
- 1978-1982 წწ. მიწვევით მოღვაწეობდა გორის ნ. ბარათაშვილის სახ. სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში გეოგრაფიის კათედრის დოცენტის თანამდებობაზე.

- 1982 წ. მიენიჭა უფროსი მეცნიერი თანამშრომლის სამეცნიერო წოდება სპეციალობაში „მეცნიერებისა და ტექნიკის ისტორია.“
- 1984 წლიდან ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინსტიტუტის მემორიალური მუზეუმის გამგე საზოგადოებრივ საწყისებზე.
- 1990 წლიდან საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოების სამეცნიერო საბჭოს წევრი.
- 1993 წ. დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია თემაზე – „საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ქართლი.“
- 1993-2004 წწ. წამყვანი მეცნიერი თანამშრომელი, ისტორიული გეოგრაფიის თემატური ჯგუფის ხელმძღვანელი – ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრაფიის ინსტიტუტში.
- 1993-2000 წწ. ხარისხების მიმნიჭებელი სამეცნიერო საბჭოს წევრი.
- 1993-2006 წწ. ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრაფიის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს წევრი.
- 1995-1997 წწ. მიწვევით მოღვაწობდა ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტის გეოგრაფიის კათედრაზე პროფესორად.
- 1997-2003 წწ. სახელმწიფო საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარე ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტის გეოგრაფიის სპეციალობაზე.
- 1998-2006 წწ. მიწვევით მოღვაწეობდა ჯერ დოცენტად, შემდეგ პროფესორად თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოხუმის ფილიალში საქართველოს გეოგრაფიის კათედრაზე.
- 2004-2006 წწ. ფიზიკური გეოგრაფიის განყოფილების გამგე – ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრაფიის ინსტიტუტი.

- 2005 წ. შეყვანილია ამერიკაში გამოცემულ ენციკლიპედიაში „ვინ ვინ არის“. მიენიჭა მამაკაცის ჯილდო – „Man of the year.“
- 2006 წ. პროფესორ-მასწავლებელთა საკონკურსო კომისიის თავმჯდომარე ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახ. გეოგრაფიის სპეციალობაზე.
- 2006-2011 წწ. უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი – ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინსტიტუტი.

THE MAIN DATAS OF KOBA KHARADZE'S LIFE AND ACTIVITIES

- 1940, 20 October – was born in Chkhari (Terjola region).
- 1947-1958 – studied at secondary school of Chkhari.
- 1958-1959 – was a manual worker at tile factory of Chkhari.
- 1959-1962 – served in a military unit in Rostov-on-Don.
- 1962-1966 – studied at the Natural-Geographical Faculty of Pedagogical Institute of Kutaisi.
- 1966-1968 – worked as a teacher at school of Gumbati (Tsalka region).
- 1968-1969 – worked as a teacher at school of Bogvi (Tetrtskaro region).
- 1969-1972 – passed the post-graduate course of Vakhushti Bagrationi Geographical Institute of Georgian Academy of Sciences.
- 1973 – at Tbilisi State University defended his Candidate Dissertation “History of Geographical Knowledge in Old Georgia (X-XVIII centuries).
- 1973-1974 – a junior scientist at Vakhushti Bagrationi Institute of Geography.
- 1974-1993 – a senior scientist at Vakhushti Bagrationi Institute of Geography.
- 1977-1992 – the head of Section of Historical Geography and Toponymy of Geographical Society of Georgia.
- 1978-1982 – an invited docent at Chair of Geography of N. Baratashvili State Pedagogical Institute of Gori.
- 1982 – was given the title of a senior scientist in specialty “Science and History of Technology”.
- From 1984 – manages the memorial museum of Vakhushti Bagrationi Institute of Geography without wages.
- From 1990 – a member of Scientific Council of Geographical Society of Georgia.
- 1993 – defended Doctoral dissertation thesis “Historical Geography of Georgia, Kartli”.

- 1993-2004 – a leading scientist and the head of the thematic group of Historical Geography at Vakhushti Bagrationi Institute of Geography.
- 1993-2000 – a member of Scientific Council for Degrees Conferment.
- 1993-2006 – a member of Scientific Council of Vakhushti Bagrationi Institute of Geography.
- 1995-1997 – an invited professor at Chair of Geography of Akaki Tsereteli State University of Kutaisi.
- 1997-2003 – the head of State Examinations Commission in specialty of Geography of Akaki Tsereteli State University of Kutaisi.
- 1998-2006 – first was an invited docent, later – a professor at Chair of Geography of Georgia of Sokhumi Branch of Tbilisi State University.
- 2004-2006 – the head of Department of Physical Geography at Vakhushti Bagrationi Institute of Geography.
- 2005 – Entered in the Encyclopedia – “Who is who”. Awardee of the title – “Man of the year”.
- 2006 – the head of Professors’ Contest Commission of the specialty of Geography of Akaki Tsereteli State University of Kutaisi.
- 2006-2011 – a senior scientist at Vakhushti Bagrationi Institute of Geography.

კობა ხარაძის შრომები
KOBACHARADZE'S WORKS

1968

1. დავიცვათ ქართული ენის სიწმინდე // ტყიბული. – 1968. – 6 ივლ. (№78). – გვ. 3.

1970

2. საინტერესო საექსკურსიო ადგილი. ცუცხვათის მიდამოებში // ტყიბული. – 1970. – 3 ოქტ. (№117). – გვ. 3.: სქ., ფოტო.
3. ცუცხვათის მღვიმონის საიდუმლოებანი (ზოგიერთი მონაცემები ცუცხვათში ჩატარებული სამეცნიერო ექსპედიციის შედეგების შესახებ) // ტყიბული. – 1970. – 12 ნოემბ. (№134). – გვ. 3.: 5 ფოტო.

1971

4. აი ვინ ამახინჯებს ქართულ ენას / ჩაიწერა მ. ხიდაშელმა // თბილისი. – 1971. – 2 თებ. – გვ. 3.
5. აღვადგინოთ ისტორიული სახელები // ლიტ. საქართველო. – 1971. – 27 აგვ. (№35). – გვ. 2.
6. [გამოხმაურება დედაენის სიწმინდის დაცვის საკითხზე: ჩართულია მ. ხერხეულიძის სტატიაში. “ეს წვრილმანი როდია“] // თბილისი. – 1971. – 28 დეკ. – გვ. 3.
7. ემოგზაურბთ ჩვენი ერის წარსულში: სამშობლო განა მართო ლამაზი მთებია? // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1971. – 15 ივლ. (№82). – გვ. 4.: ფოტო.
8. ცუცხვათის [მრავალსართულიანი მღვიმონის] მიდამოების საიდუმლოებანი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – №2. – გვ. 29-32.: სქ., 2 ფოტო.
9. ძველი ქართული ტოპონიმები კ. გამსახურდიას „დიდოსტატის მარჯვენაში“ // ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში. – 1971. – №4. – გვ. 56-61.

10. Восхождение по мукам // Веч. Тбилиси. – 1971. – 21. дек. – С. 2.

Соавт.: Л. Маруашвили, С. Неманишвили.

1972

11. გეოგრაფების უმაღლესი ჯილდო ქართველ მეცნიერს. პროფ. ლევან მარუაშვილს პრეფეკტის სახელობის ოქროს მედალი // კომუნისტი. – 1972. – 17 ნოემბ. (№270). – გვ.4.
12. ერთი სახელწოდების დადგენისათვის (კოჯორი) // ლელო. – 1972. – 9 თებ. (№28). – გვ. 3.
13. ერთი სახელწოდების ეტიმოლოგიისათვის (წალკა) // საქართველოს ბუნება. – 1972. – №8. – გვ. 15.
14. თრიალეთის ძველი ქართული ტოპონიმები // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტორიის სერია. – 1972. – №2. – გვ. 62-71.: სქ., რუკა.
15. იოანე ბაგრატიონის ცნობები გეოგრაფიის ისტორიიდან // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. – 1972. – ტ. 68 , №2. – გვ. 505-508. – რეზ. რუს., ინგლ.
16. იონა გედევანიშვილის მოგზაურობა // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. – 1972. – ტ. 66, №1. – გვ. 105-108. – რეზ. რუს., ინგლ.
17. სამშობლო განა მარტო ლამაზი მთებია?! (ნადარბაზევის ტბის მიდამოები) // საქართველოს ბუნება. – 1972.– №5. – გვ. 10.: ფოტო.
18. ტიმოთე გაბაშვილის 1737 წლის რუკა // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1972, №8. – გვ. 25-27, 35.: რუკის ფრაგმ.
19. შვეიცარიული მშობლიური მხარე: სოფელ ჩხარის წარსულიდან // წინსვლა (თერჯოლა). – 1972. – 3 ივნ. (№67). – გვ. 3-4.

20. ერთი სახელწოდებისათვის (მარნეული) // საქართველოს ბუნება. — 1973. — №2. — გვ. 23.
21. ერთი ქართული ტოპონიმის ლოკალიზაციისათვის (ერეკლეს ციხე) // საქართველოს გეოგრ. საზ-ბის შრომები. — 1973. — ტ. 12. — გვ. 284-288.: სქ. — რეზ. რუს.
22. თბილისის მიდამოები 1800 წლის გეგმაზე // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1973. — №4. — გვ. 33-36.: გეგმის ფრაგმ., 3 ფოტო.
23. მოსაგვარებელი, მოსაწესრიგებელი: [საქალაქო ტრანსპორტის შესახებ] // თბილისი. — 1973. — 29 იანვ. — გვ. 2.
24. ნ. მ. პრევეალსკის სახელობის ოქროს მედლის ლაურეატი (პროფ. ლ. მარუაშვილი) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1973. — №2. — გვ. 37.
25. რ. დანიბეგაშვილის მოგზაურობის ტექსტის ზოგი ტოპონიმის ლოკალიზაციისათვის // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. — 1973. — ტ. 72, №3. — გვ. 749-752.: სქ. — რეზ. რუს., ინგლ.
26. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (ატლანტის ოკეანე, კასპიის ზღვა, აზოვის ზღვა) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1973. — №2. — გვ. 34.
27. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (ინდოეთი, ინდოეთის ოკეანე, წყნარი ოკეანე, შავი ზღვა, მტკვარი, მთაწმინდა) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1973. — №8. — გვ. 44
28. ქართველ გეოგრაფთა და მოგზაურთა წვლილი ძველი სამყაროს შესწავლის საქმეში // ვახუშტის სახ. გეოგრაფიის ინ-ტის შემაჯამებელი სამეცნ. სესია. თბილისი. 1973 წ. 12-13 მარტი: მოხსენებათა თეზისები. — თბ.: მეცნიერება, 1973. — გვ. 19-20.
29. История географических знаний в древней Грузии (X-XVIII вв.) // Автореф. дис. на соиск. уч. ст. канд. геогр. наук. — Тб., 1973. — 23 с.

1974

30. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (იტალია, არალის ზღვა, კავკასია, ბიჭვინთა, დიდუბე) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1974. — №1. — გვ. 39.
31. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (კორეა, ისიკ-ყული, კოლხეთი, საინგილო, ნარიყალა) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1974. — №11. — გვ. 29.
32. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (მონღოლეთი, ბაიკალი, აჭარა, ისანი) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1974. — №8. — გვ. 42.
33. Сравнительный анализ грузинских и европейских картографических произведений XVIII века // Итоговая научная сессия ин-та географии им. Вахушти АН ГССР. 4-5 апр. 1974.: Тезиси докладов.— Тб.: Мецნიერება. — 1974. — С. 46-47.

Соавт. Е. К. Зауташвили.

1975

34. ამას დადასტურება არ სჭირდება: პასუხი სპორტის დამსახურებულ ოსტატს გ. ჩოხელს // ლელო. — 1975. — 14 მაისი. — გვ. 3.
თანაავტ.: ბ. გერგელავა, მ. გონგაძე.
35. გეოგრაფიულ სახელწოდებათა გამო // ლიტ. საქართველო. — 1975. — 11 აპრ. (№15). — გვ. 4.
36. გიორგი ავალიშვილის მოგზაურობის ზოგი საკითხისათვის // საქართველოს და მისი მოსაზღვრე ოლქების ბუნებრივი თავისებურებანი. — თბ.: მეცნიერება, 1975. — გვ. 153-161.: სქ. — რეზ. რუს.
37. თბილისი XVIII-XIX საუკუნეების ტოპოგრაფიული გეგმების მიხედვით // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტორიის სერია. — 1975. — №2. — გვ. 114-126.: გეგმის ფრაგმ., ჩანართი 2 გეგმა. — რეზ. რუს.

38. კვლავ უსიამოვნებანი [თბილისის „დინამოს“ სუსტი თამაშის გამო] // ლელო. — 1975. — 19 აპრ. — გვ. 3.
თანაავტ.: ბ. გერგელავა, მ. გონგაძე.
39. კომენტარები. — წგ-ში: მაინკი, ვ. მარკო პოლოს უჩვეულო თავგადასავალი. — თბ.: ნაკადული, 1975. — 326-330 გვ.
40. XVIII საუკუნის ქართული და ევროპული კარტოგრაფიული ნაწარმოებების შედარებითი ანალიზი // საქართველოს გეოგრ. საზ-ბის შრომები. — 1975. — ტ. 13. — გვ. 194-203. — რეზ. რუს.
თანაავტ. ე. ზაუტაშვილი.
41. „რა წავიკითხოთ გეოგრაფიასა და ასტრონომიაზე“ // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1975. — 9 სექტ. (№108). — გვ.4.
თანაავტ. ე. ელიოზაშვილი.
42. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (ეთიოპია, იმერეთი, იორი) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1975. — №10. — გვ. 51.
43. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (ვენესუელა, ტოკიო, სევასტოპოლი, ყვირილა, თელავი) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1975. — №6. — გვ.55.
44. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (იაპონია, ნიაგარა, იალტა, მარტყოფი, მყინვარწვერი, მთიულეთი) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1975. — №2. — გვ. 56-57.
45. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (ირანი, იუკატანი, ირტიში, კახეთი, ხერთვისი) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1975. — №3. — გვ. 47-48.
46. Атласы Вахушти Багратиони и европейская картография XVIII в. // Материалы VI съезда географического общества СССР. Пропаганда географических знаний, география в средней и высшей школе. — Ленинград, 1975. — С. 47-48.
Соавт. Е. К. Зауташвили.
47. Ретроспективное картографирование хозяйства, населения и окружающей среды (по рукописным источникам XVI века) // VI Всесоюзная конф. по тематическому

картографированию „Задачи картографического обеспечения охраны природы и окружающей среды СССР. г. Киев. апр. 1975 г. — Секция применение картографического метода в изучении социально-экономической среды и рационального использования экономических ресурсов: (Тез. докл.). — Киев, 1975. — С. 75-76.

Соавт. Е. К. Зауташвили.

1976

48. არქეოლოგიურ საიდუმლოებათა სამყაროში (წერილი მეორე) // თრიალეთი (ღმანისი). — 1976. — 7 დეკ. (№146). — გვ. 4.: ფოტო.
49. ბუნების საოცრებათა მხარე: [ღმანისის რ-ნი] (წერილი პირველი) // თრიალეთი (ღმანისი). — 1976. — 2 დეკ. (№144). — გვ.4.: ფოტო.; 4 დეკ. (№145). — გვ. 4.
50. თბილისის გარეგანი სახე ძველი ტოპოგრაფიული გეგმების მიხედვით // ახალგაზრდა მეცნიერთა და სპეციალისტთა V რესპუბ. კონფ. თბილისი. 1976 წ. 26-27 მაისი: მოხსენებათა თეზისები. — თბ., 1976. — გვ. 455-457.
51. ისტორიული ქარაგმები: [ღმანისის რ-ნის წარსული] (წერილი მესამე) // თრიალეთი (ღმანისი). — 1976. — 11 დეკ. (№148) — გვ. 4.; 16 დეკ. (№150). — გვ.4.: ფოტო.; 18 დეკ. (№151). — გვ. 4.: 2 ფოტო.
52. XVIII ს. I მეოთხედის კახეთის მოსახლეობის რეტროსპექტული კარტოგრაფირება // ვახუშტის სახ. გეოგრ. ინტის შემაჯამებელი სამეცნ. სესია. თბილისი. 1976 წ. 30-31 მარტი: მოხსენებათა თეზისები — თბ., 1976. — გვ. 47-49.
თანაავტ. ი. ქართველიშვილი.
53. „რაისა ბოროტთა მოვიკვეთ?“: [ჰასუხი აკაკი ბაქრაძის წერილზე // განთიადი. — 1975. — №6] // განთიადი. — 1976. — №3. — გვ. 160-161.
54. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (ბელგია, ოდესა, ნიკორწმინდა, ტაბისყური) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1976. — №1. — გვ. 46-47.

55. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (ნორვეგია, ღონი, ლიახვი, სამშვილდე) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1976. — №8. — გვ. 56.
56. საკუთარი ნიხრით [მოსახლეობის საყოფაცხოვრებო მომსახურებაზე] // თბილისი. — 1976. — 18 ივნ. — გვ. 2.
თანაავტ. ს. ნემანიშვილი.
57. საქართველოს გეოგრაფიული კონტრასტები // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1976. — №4. — გვ. 60-61.
58. სიტყვას საქმე უნდა ამშვენებდეს: [ქ. თბილისში ზოგიერთი მოუგვარებელი საკითხის გამო] // თბილისი. — 1976. — 15 ნოემბ. (№269). — გვ. 2.
თანაავტ. ს. ნემანიშვილი.
59. ტოპონიმიკური შტუდიები [დმანისის რ-ნი] (წერილი მეოთხე) // თრიალეთი (დმანისი). — 1976. — 21 დეკ. (№152). — გვ. 4.; 25 დეკ. (№154). — გვ. 4.: ფოტო.

1977

60. ბოლნისის მეტალურგიის წარსულიდან (წერილი მესამე) // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1977. — 29 დეკ. — გვ. 4.
61. ბუნების მშვენიერი ანთოლოგია (წერილი პირველი) // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1977. — 26 ნოემბ. (№142). — გვ. 4.: ფოტო.
62. ბუნების მშვენიერი ანთოლოგია (წერილი მეორე) // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1977. — 3 დეკ. (№145). — გვ. 4.: ფოტო.
63. განა ეს დასაშვებია?: [ბოლნისის რ-ნის პრობლემები] // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1977. — 4 აგვ. — გვ. 4.
თანაავტ.: ნ. გამცემლიძე, ე. ზაუტაშვილი.
64. ვახუშტის მიერ თარგმნილ გეოგრაფიულ ნაშრომთა წყაროების დადგენისათვის // საქ. სრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტორიის სერია. — 1977. — №4. — გვ. 131-137.

65. ისტორიული გეოგრაფიის ზოგიერთი სადავო საკითხისათვის // ვახუშტის სახ. გეოგრ. ინ-ტის შემაჯამებელი სამეცნ. სესია. თბილისი 1977 წ. 11-12 აპრ. — თბ., 1977. — გვ. 45-46.
66. საიდან წარმოდგა ეს სახელწოდებები? (გრენლანდია, მაშავერა, დმანისი) // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1977. — №3. — გვ. 40.
67. სამშობლო განა მარტო ლამაზი მთებია?!: [კულტურის ძეგლთა მოვლა-პატრონობის შესახებ დმანისის რ-ში] (წერილი მერვე) // თრიალეთი (დმანისი). — 1977. — 5 თებ. (№16). — გვ. 4.: 2 ფოტო.
68. ტოპონიმიკური შტუდიები: [დმანისის რ-ნის გეოგრაფიული სახელწოდებანი] (წერილი მეხუთე) // თრიალეთი (დმანისი). — 1977. — 6 იანვ. (№3). — გვ. 4.: ფოტო.; 11 იანვ. (№5). — გვ. 4.: ფოტო.
69. ტოპონიმიკური შტუდიები: [დმანისის რ-ნის გეოგრაფიული სახელწოდებანი] (წერილი მეექვსე) // თრიალეთი (დმანისი). — 1977. — 13 იანვ. (№6). — გვ. 4.; 20 იანვ. (№9). — გვ. 4.: ფოტო.
70. ტოპონიმიკური შტუდიები: [დმანისის რ-ნის გეოგრაფიული სახელწოდებანი] (წერილი მეშვიდე) // თრიალეთი (დმანისი). — 1977. — 29 იანვ. (№13). — გვ. 4.
71. ქართული კარტოგრაფიის ელემენტები ძველ ლიტერატურულ და ისტორიულ წყაროებში // საქართველოს ბუნება და მეურნეობა. ვახუშტის სახ. გეოგრ. ინ-ტის შრომები, მიძღვნილი აკად. ალ. ჯავახიშვილის დაბადების 100 წლისთავისადმი. — თბ.: მეცნიერება, 1977. — გვ. 248-254. — რეზ. რუს.

1978

72. ბოლნისის მეტალურგიის წარსულიდან (წერილი მეოთხე) // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1978. — 7 იანვ. (№3). — გვ. 4.

73. იონა გედევანიშვილის მოგზაურობის რუკა // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – 1978. – ტ. 3. – გვ. 33.
74. ისტორიული ქარტეხილები (წერილი მერვე) // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). – 1978. – 14 სექტ. – გვ. 4.: ფოტო.
75. საპატიო ვალი. მივხედოთ ძვირფას ძეგლებს: [დმანისის რ-ნი] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1978. – 28 იანვ. (№12). – გვ. 4.: ფოტო.
76. საუკუნეების კვალდაკვალ: [ბოლნისის რ-ნის ისტორია] (წერილი მეშვიდე) // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). – 1978. – 9 სექტ. – გვ. 4.: ფოტო.
77. ქვაში ამღერებული ხელოვნება: [ბოლნისის რ-ნი] (წერილი მეხუთე) // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). – 1978. – 28 იანვ. (№12). – გვ. 4.
78. ქვაში ამღერებული ხელოვნება: [ბოლნისის რ-ნი] (წერილი მეექვსე) // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). – 1978. – 11 თებ. (№18). – გვ. 4.

1979

79. „ათას უძლო, კვლავ გაუძლებს ათას წელს...“: [თეთრიწყაროს რ-ნის ხუროთმოძღვრული ძეგლები] (წერილი მეექვსე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 27 მარტი. (№35). – გვ. 4.: 2 ფოტო.
80. ალგეთის ხევის ტოპონიმიკური შტუდიები (წერილი მე-თხუთმეტე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 4 სექტ. (№104). – გვ. 4.
81. განახლებული ცხოვრება: [თეთრიწყაროს რ-ნი] (წერილი მეცამეტე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 28 აგვ. (№101). – გვ. 4.
82. განუმეორებელი ბუნების სილამაზე: [თეთრიწყაროს რ-ნი] (წერილი მესამე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 10 თებ. (№17). – გვ. 4.
83. ერის საუნჯე: [თეთრიწყაროს რ-ნის ისტორია] (წერილი მეთოთხმეტე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 4 სექტ. (№104). – გვ. 4.

84. „ეს ბუნება თვალწარმტაცი“: [თეთრიწყაროს რ-ნი] (წერილი მეორე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 25 იანვ. – (№10). – გვ. 4.
85. ზურტაკეტის ისტორიული გეოგრაფიის საკითხები // საქართველოს ბუნებრივი რესურსები და მათი კვლევის მეთოდები. – თბ.: მეცნიერება, 1979. – გვ. 211-220. – რეზ. რუს.
86. ისტორიული ქარტეხილები: [თეთრიწყაროს რ-ნი] (წერილი მეთერთმეტე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 21 ივნ. (№72). – გვ. 4.: ფოტო.
87. მათიანის ფურცლები: [თეთრიწყაროს რ-ნის წარსული]. (წერილი მეთორმეტე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 24 ივლ. (№86). – გვ. 4.: ფოტო.
88. XVIII ს. I მეოთხედის ქვემო ქართლის მოსახლეობის რეტროსპექტული კარტოგრაფირება // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტორიის სერია. – 1979. – №4. – გვ. 105-113.: 3 სქ.– რეზ. რუს.
თანაავტ. ი. ქართველიშვილი.
89. რაზე დაღადავებს „ქვის ფურცლები“: [თეთრიწყაროს რ-ნის წარსული]. (წერილი მეშვიდე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 3 აპრ. – (№38). – გვ. 4.
90. სადაც ვშობილვართ გავზრდილვართ: [თეთრიწყაროს რ-ნი]. (წერილი პირველი) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 18 იანვ. (№7). – გვ. 4.: ფოტო.
91. საიდუმლოებათა სამყაროში: [თეთრიწყაროს რ-ნი]. (წერილი მეოთხე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 1 მარტი. (№25). – გვ. 4.
92. სამშობლო განა მარტო ლამაზი მთებია?!: [ძეგლთა დაცვის შესახებ თეთრიწყაროს რ-ნში]. (წერილი ოცდამეორე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 20 ოქტ. (№124). – გვ. 4.
93. სამშობლო განა მარტო ლამაზი მთებია?!: [ძეგლთა დაცვის შესახებ თეთრიწყაროს რ-ნში]. (წერილი ოცდამესამე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1979. – 27 ოქტ. (№127). – გვ. 4.

94. საუკუნეების კვალდაკვალ: [თეთრიწყაროს რ-ნი]. (წერილი მეცხრე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1979. — 8 მაისი. (№53). — გვ. 4.: ფოტო.
95. ტოპონიმიკური შტუდიები: [თეთრიწყაროს რ-ნი]. (წერილი მეთექვსმეტე — მეცხრამეტე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1979. — 6 სექტ. (№105). — გვ. 4.: 13 სექტ. (№108). — გვ. 4.: ფოტო. — 22 სექტ. (№112). — გვ. 4.; 4 ოქტ. (№117). — გვ. 4.; ფოტო.
96. ტოპონიმიკური შტუდიები: [თეთრიწყაროს რ-ნი]. (წერილი ოცდამეერთე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1979. — 16 ოქტ. (№122). — გვ. 4.: ფოტო.
97. „ქვაში ცოცხლობს უჩინარი ჩრდილი“: [თეთრიწყაროს რ-ნი]. (წერილი მერვე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1979. — 19 აპრ. (№45). — გვ. 4.: ფოტო.
98. ქციის ხრამის ტოპონიმიკური შტუდიები (წერილი მეოცე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1979. — 11 ოქტ. (№120). — გვ. 4.
99. ძველი მიმოსვლისა და ურთიერთკავშირის საშუალებანი: [თეთრიწყაროს რ-ნი]. (წერილი მეათე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1979. — 5 ივნ. (№65). — გვ. 4.: ფოტო.
100. ხუროთმოძღვრული მატთანე: [თეთრიწყაროს რ-ნი]. (წერილი მეხუთე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1979. — 15 მარტი (№30). — გვ. 4.

1980

101. ბუნების იშვიათი ქმნილებები: [თეთრიწყაროს რ-ნი]. // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1980. — 7 თებ. (№17). — გვ. 4.: ფოტო.
102. მივხედოთ ვახუშტის წყაროს // კომუნისტი. — 1980. — 14 სექტ. (№212). — გვ. 3.
თანავტ. კ. ლიფონავა.
103. მომავალ ტურისტულ ბილიკზე — ბოდორნა // 1980. — 15 ივლ. (№163). — გვ. 4.; 2 ფოტო.
თანავტ. ლ. მარუაშვილი.

104. საქართველოს ძველი და ახალი ტოპონიმების შედარებითი კვლევის ზოგი საკითხისათვის // საქართველოს სსრ გეოგრაფ. საზ-ბის შრომები. — 1980. — ტ. XIV. — გვ. 163-171. — რეზ. რუს.
105. საქართველოს ძველი ტოპონიმების კვლევის ასპექტები // პირველი რესპუბ. ონომასტიკური სამეცნ. კონფ. თბილისი. 1980წ. 27-28 თებ. — თბ., 1980.

1981

106. 1724 წლის ქართული ემიგრაციის ნაკვალევზე // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1981. — №12. — გვ. 10-15.: სქ., 4 ფოტო.
107. 1724 წლის ქართული ემიგრაციის სახელობის ექსპედიცია მუშაობას შეუდგა // განთიადი (ონი). — 1981. — 18 ივლ. (№86). — გვ. 3.
108. „გურძიევცეკი“ — მეგობრობის გზა... // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1981. — 6 აგვ. (№94). — გვ. 4.: სქ., 3 ფოტო.
109. ისტორიული ქარტეხილების ნაკვალევზე // განთიადი (ონი). — 1981. — 30 ივლ. (№91). — გვ. 3-4.
110. მატიანური: [თეთრიწყაროს რ-ნის ისტორია]. (წერილი პირველი) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1981. — 21 აპრ. — გვ. 4.
111. მატიანური: [თეთრიწყაროს რ-ნის ისტორია] (წერილი მეორე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1981. — 28 აპრ. — გვ. 4.: 2 ფოტო.
112. მატიანური: [თეთრიწყაროს რ-ნის ისტორია] (წერილი მესამე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1981. — 5 მაისი. — გვ. 4.
113. მატიანური: [თეთრიწყაროს რ-ნის ისტორია] (წერილი მეოთხე) // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1981. — 7 მაისი. — გვ. 4.
114. По следам далеких предков (интервью корр. Заря Востока Дж. Иванишвили) // Заря Востока. — 1981. — 16 авг. (№189). — С. 4.: Сх., фото.

115. По следам исторической эмиграции // Вечерний Тбилиси.
– 1981. – 19 авг. (№193). – С. 3.

1982

116. „ათას უძლო, კვლავ გაუძლებს ათას წელს...“ (წერილი პირველი) // გამარჯვების გზა (ხაშური). – 1982. – 7 აგვ. (№93). – გვ. 3.
117. არაორგანული ბუნების ზოგიერთი ძეგლი. – საქართველოს სსრ წითელი წიგნი. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1982. – გვ. 187-243.: ილ., სქ., ჭრილები, ფოტოები, დანართი რუკა (მასშტაბი 1:1 000 000).
თანაავტ.: ი. აფხაზავა, ბ. გერგელავა, თ. დავითაია ... ლ. მარუაშვილი [და სხვ.].
118. განა ეს მოსათმენია?: [ქ. ხაშურის ეკლესიაში საფლავის გადათხრის ფაქტი] // გამარჯვების გზა (ხაშური). – 1982. – 27 ივლ. (№88). – გვ. 2.
119. დმანისის ხევის ტოპონიმები // საქ. სსრ მეცნ.აკად. მაცნე. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტორიის სერია. – 1982. – №1. – გვ. 122-140. – რეზ. რუს.
120. კარგი ცნობარი გულდასაწყვეტი შეცდომებით [გზამკვლევი „თბილისი“] // თბილისი. – 1982. – 7 სექტ. – გვ. 3.
121. მეცნიერების სამსახურში: პროფესორ ლევან მარუაშვილის დაბადების 70 წლისთავი // თბილისი. – 1982. – 20 ნოემბ. – გვ. 3.: ფოტო.
თანაავტ. რ. კვერენჩილაძე.
122. რაზე ღაღადებს „ქვის ფურცლები“ (წერილი მესამე) // გამარჯვების გზა (ხაშური). – 1982. – 12 აგვ. (№95). – გვ. 3.
123. სამშობლო განა მართო ლამაზი მთებია?! (წერილი მეოთხე) // გამარჯვების გზა (ხაშური). – 1982. – 14 აგვ. (№96). – გვ. 3.
124. საქართველოს ტოპონიმთა ლოკალიზაციის საკითხები // ვახუშტის სახ. გეოგრ. ინ-ტის შემაჯამებელი სამეცნ. სესია.

თბილისი. 1982 წ. 25-26 ნომბერი: მოხსენებათა თეზისები. — თბ.: მეცნიერება, 1982. — გვ. 66-68.

125. „ქვაში ცოცხლობს უჩინარი ჩრდილი“ (წერილი მეორე) // გამარჯვების გზა (ხაშური). — 1982. — 10 აგვ. (№94). — გვ. 3.
126. ქვემო ქართლის ზოგიერთი ტოპონიმის ლოკალიზაციისათვის // საქართველოს გეოგრა. საზ-ბის შრომები. — 1982. — ტ. XV. ბუნება და მეურნეობა. — გვ. 120-123. — რეზ. რუს.
127. Видный географ-исследователь Л. И. Маруашвили — 70 лет // Веч. Тбилиси. — 1982. — 19 ноября. — С. 4.: фото.

Соавт. М. Гонгадзе.

1983

128. ახლად მიკვლეული საყურადღებო ფრესკა // ლენინური გზით (ზნაური). — 1983. — 17 დეკ. — გვ. 3-4.
თანაავტ. ნ. ოთინაშვილი.
129. ბუნების იშვიათი ქმნილებები // საბჭოთა ოსეთი (ცხინვალის). — 1983. — 26 აგვ. (№162). — გვ. 4.
130. გვიწინამძღვრე ხსოვნის ბერძელავ (ექსპედიცია კავკასიონის უღელტეხილ გურძიევცეკზე) / გვერდი მოამზადა მ. კარტოზიამ // ლელი. — 1983. — 19 თებ. — გვ. 1-2.

1984

131. 1711 წლის მსოფლიო ატლასის ქართული მინაწერების პალეოგრაფიული და ტოპონიმიკური ანალიზი // ვახუშტის სახ. გეოგრ. ინ-ტის შემაჯამებელი სამეცნ. სესია. თბილისი. 29-30 მარტი. 1984: მოხსენებათა თეზისები. — თბ.: მეცნიერება, 1984 — გვ. 58-60.
თანაავტ. მ. ქავთარია.

132. ახლად მიკვლეული ფრესკა // საბჭოთა ოსეთი (ცხინვალი). — 1984. — 14 იანვ. (№10). — გვ. 4.; ფოტო.
133. ბალიჭის ხევი. ტოპონიმიკური მიმოხილვა // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1984. — 13 სექტ. — გვ. 4.
134. ბოლნის-დმანისის ხეობა და ლორეს ველი. ტოპონიმიკური მიმოხილვა // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1984. — 18 სექტ. — გვ. 4.
135. ბოლნისის ხეობა. ტოპონიმიკური მიმოხილვა // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1984. — 27 სექტ. — გვ. 4.
136. გეოგრაფიული მეცნიერების კერა // მეცნიერება და ტექნიკა. — 1984. — №5. — გვ. 6-11.
თანაავტ. ჯ. ჯიშკარიანი.
137. ვახუშტის სახელობის გეოგრაფიის ინსტიტუტი — 50 /შემდგენელი. — თბ.: მეცნიერება. — 1984. — 156 გვ.: 3 სქ., 95 ფოტო. — ქართ.-რუს. ენ.
138. ზოგი რამ ადგილთა სახელწოდების შესახებ. ტოპონიმიკური მიმოხილვა // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1984. — 21 აგვ. — გვ. 4.
139. მაშავერას ხეობა // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1984. — 11 აგვ. — გვ. 4.
140. ნახევარსაუკუნოვანი გზა // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1984. — 15 ნოემბ. (№ 137). — გვ. 3.: 3 ფოტო.
თანაავტ. ჯ. ჯიშკარიანი.
141. საინტერესო მართლაც ბევრია /ესაუბრა მ. ჩოხელი // ლენინელი (ლენინგორი). — 1984. — 7 აგვ. — გვ. 3.
142. ქვეშის ხევი. ტოპონიმიკური მიმოხილვა // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1984. — 6 სექტ. — გვ. 4.
143. წიგნმა იხსნა: [ვახტანგ ჯაოშიელი ომის დროს] // წიგნის სამყარო. — 1984. — 9 მაისი (№9). — გვ. 2.: ფოტო.
თანაავტ. ფ. სიხარულიძე.

144. ბუნება — სიცოცხლის კარი. პროექტი და გარემო. ვიდრე გვიან არ არის... // კომუნისტი. — 1985. — 16 ნოემბ. — გვ. 4.: სქ., ფოტო.
145. ისტორიული შიდა და ქვემო ქართლის თანამედროვე ეთნიკური შემადგენლობა და ომონიმური ტოპონიმების გავრცელება // ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრ. ინ-ტის შემავამებელი სამეცნ. სესია. 6-7 მაისი. 1985; მოხსენებათა თეზისები. — თბ.: მეცნიერება, 1985. — გვ. 68-70.
146. საქართველოს ჰიდროგრაფიული ქსელი ვახუშტი ბაგრატიონის შრომებში //საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტორიის სერია. — 1985. — №1. — გვ. 64-69. — რეზ. რუს.
147. სტუდენტური რაზმი „პირველი მერცხალი“ ბუნების ძეგლების კეთილმოწყობაზე (ბოდორნის კომპლექსი) // კომუნისტი გზა (დუშეთი). — 1985. — 1 აგვ. — გვ. 4.
148. ქვის სამტრედეები შუა საუკუნეების ამიერკავკასიაში // საქართველოს სსრ გეოგრ. საზ-ბის შრომები. — 1985. — ტ. XVI. — გვ. 144-150.: 3 ფოტო. — რეზ. რუს. თანაავტ. ლ. მარუაშვილი.
149. ქციის ხრამის ტოპონიმები // საქართველოს სსრ გეოგრ. საზ-ბის შრომები. — 1985. — ტ. XVI. — გვ. 137-143. — რეზ. რუს.
150. ხევის ბუნების უნიკუმები (წერილი პირველი) // დარიალი (ყაზბეგი). — 1985. — 20 აგვ. — გვ. 3.
151. ხევის ბუნების უნიკუმები (წერილი მეორე) // დარიალი (ყაზბეგი). — 1985. — 22 აგვ. — გვ. 4.
152. И камни залечивают раны (комментар) // Молодежь Грузии. — 1985. — 1 авг. — С. 3.

153. 1711 წლის მსოფლიო ატლასის ქართული მინაწერები // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და

- ხელოვნ. ისტორიის სერია. — 1986. — №3. — გვ. 87-92. — რეზ. რუს.
 თანაავტ. მ. ქავთარია.
154. თბილისი ძველ ტოპოგრაფიულ გეგმებზე // თბილისი. — 1986. — 12 მაისი. — გვ. 6.: გეგმა.
155. საქართველოს გეოგრაფიული კალენდარი 1987. — თბ.: განათლება, 1986. — 8 თაბახი., 11 სქ. და რუკა., 28 ფერ. ფოტო., 25 შავ-თეთრი ფოტო.
 რეც.: მ. მღვიმეშვილი. პირველი გეოგრაფიული კალენდარი // სახალხო განათლება. — 1987. — 29 მაისი. — გვ. 4.
 — ო. ცეკვაშვილი. გეოგრაფიული კალენდარი // კოლხეთი (ცხაკაია). — 1987. — 2 ივნ. — გვ. 4.
156. შიდა ქართლის ისტორიული გეოგრაფიის ზოგიერთი საკითხი // ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრ. ინ-ტის შემაჯამებელი სამეცნ. სესია. 20-21 მაისი. 1986. მოხსენებათა თეზისები. — თბ.: მეცნიერება, 1986. — გვ. 43-44.

1987

157. ასეთი უნდა იყოს კომუნისტი, მეცნიერი, მოქალაქე (აკად. თეოფანე დავითაია) // კოლხეთი (ცხაკაია). — 1987. — 15 სექტ. (№110). — გვ. 3.: 2 ფოტო.
158. ბუნების იშვიათი ქმნილებები // განახლებული მესხეთი (ადიგენი). — 1987. — 11 აგვ. — გვ. 4.
159. გადავაქციოთ კურცხანას ხეობა ნაკრძალად // განახლებული მესხეთი (ადიგენი). — 1987. — 15 აგვ. — გვ. 3-4.
160. ერის საუნჯე დღის სინათლეს ელის: [ვახუშტი ბაგრატიონის კარტოგრაფიული ნაწარმოებების შესახებ] // ლიტ. საქართველო. — 1987. — 5 ივნ. — გვ. 6.
161. კარტოგრაფიის განვითარების ძირითადი ეტაპები საქართველოში // ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრ. ინ-ტის შემაჯამებელი სამეცნ. სესია. თბილისი. 1987 წ. 15-17 აპრილი. — თბ., 1987. — გვ. 98-99.

162. XII-XV საუკუნეების ქართველი და უცხოელი მოგზაურები. — თბ.: განათლება, 1987. — 56 გვ.: დანართი რუკა.
163. XVII-XIX საუკუნეების ქართველი მოგზაურები. — თბ.: განათლება, 1987. — 64 გვ.: დანართი რუკა.
რეც.: ახალი წიგნები // ისტორია და გეოგრაფია სკოლაში. — 1988. — №1. — გვ. 80.
— „განათლებამ“ გამოსცა „ქართველი მოგზაურები“ // საბჭოთა აჭარა. — 1989. — 10 იანვ. — გვ. 4.
— გვთავაზობს „განათლება“ // წიგნის სამყარო. — 1988. — 28 დეკ. — გვ. 4.
164. საქართველოს გეოგრაფიული კალენდარი 1988: არაორგანიზებული ბუნების ძეგლები. — თბ.: განათლება, 1987. — 8 თაბახი.; 68 ფერ. ფოტო.; რუკა.
რეც.: „ახალგაზრდა კომუნისტის“ ბიბლიოგრაფი. კობა ხარაძისეული კალენდრები // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1988. — 1 მარტი. — გვ. 2.
— მ. მდივნიშვილი. საქართველოს გეოგრაფიის შესწავლისათვის // სახალხო განათლება. — 1988. — 9 აგვ. — გვ. 4.
165. საქართველოს ძველი ტოპონიმების კვლევის ასპექტები // ონომასტიკა: წგ. I. — თბ.: თბილ. უნ-ტის გამბა, 1987. — გვ.234—244. — რეზ. რუს.
166. წინაპრები და თანამედროვენი. მეცნიერის სახლ-მუზეუმი: [აკად. თეოფანე დავითაიას სახლ-მუზეუმი] // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1987. — 1 ოქტ. — გვ. 3.
167. ხსოვნა — მაღლიერების ნიშანი: [აკადემიკოს თეოფანე დავითაიას დაბადების 75 წლისთავის იუბილე ლენინგრადში] // თბილისი. — 1987. — 11 თებ. — გვ. 5.: ფოტო.

1988

168. გეოგრაფიული აზროვნება ძველ საქართველოში (უძველესი პერიოდიდან XVII საუკუნემდე). — თბ., 1988. — 32 გვ. (საზოგადოება „ცოდნა“).

169. ერეკლე ბატონიშვილის მოგზაურობა ინდოეთში // საქართველოს სსრ გეოგრ. საზ-ბის შრომები. — 1988. — ტ. XVII. — გვ. 165-168.: სქ. — რეზ. რუს.
170. კურცხანას ხეობა // საქართველოს ბუნება. — 1988. — №6. — გვ. 6-7.: 3 ფერ. ფოტო.
171. როცა თქმა სჯობს უთქმელობას: [რეც. წგ.: ს. სალუქვაძე. წამალთმცოდნეობა ძველ საქართველოში და მისი შემდგომი განვითარების გზები. უძველესი დროიდან XX საუკუნემდე. — თბ.: ხელოვნება, 1987. — 635 გვ.] // ლიტ. საქართველო. — 1988. — 18 ნომბ. — გვ. 11-12.
172. ტრადიციას ანგარიში გავუწიოთ! [საქართველოს ტოპონიმების შესახებ] // ლიტ. საქართველო. — 1988. — 22 აპრ. (№17). — გვ. 3.
172ა. ფოლადაური // გამარჯვების დროშა (ბოლნისი). — 1988. — 16 ოქტ. — გვ. 4.
173. „ქცია“ თუ „ხრამი“: (ერთი მდინარის სახელწოდებისათვის) // საქართველოს ბუნება. — 1988. — №11. — გვ. 22.
174. ძეგლი ელის ნამდვილ მემკვიდრეს: [ჭუჯაბის ტაძარი] // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1988. — 15 ოქტ. — გვ. 3.: ფოტო.
175. ძველი ქართული გეოგრაფიული ნომენკლატურის შესწავლისათვის („ბნელეთის“ ლოკალიზაციისათვის) // საქართველოს ბუნება და რაციონალური ბუნებათსარგებლობის პრობლემები. — თბ.: მეცნიერება, 1988. — გვ. 249-254. — რეზ. რუს.

1989

176. ადამიანი და ტოპონიმია // ისტორია და გეოგრაფია სკოლაში. — 1989. — №2. — გვ. 55-60.
177. „ათას უძლო კვლავ გაუძლებს ათას წელს“ // ლენინური გზა: [თეთრიწყაროს რ-ნის ხუროთმოძღვრული ძეგლები] (თეთრიწყარო). — 1989. — 20 ივლ. — გვ. 4.
178. ბუნების სამკაული: [ჩინთის კლდის სვეტი] // საქართველოს ბუნება. — 1989. — №11. — გვ. 9.: ფერ. ფოტო.

179. დაეუბრუნოთ ისტორიული სახელწოდებები // ლიტ. საქართველო. — 1989. — 30 ივნ. — გვ. 15.
თანაავტ. რ. კვერენჩხილაძე.
180. ვის უხმობს მშობლიური მხარე: [ჯავახეთში აჭარიდან ჩამოსახლებულთა შესახებ] // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1989. — 14 სექტ. — გვ. 3.: ფოტო.
181. ვისი რჩეულია?! (საბჭოთა კავშირის სახალხო დეპუტატთა II ყრილობა და ჩვენი დეპუტატები) // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1989. — 16 დეკ. — გვ. 2.
182. ვიცნობდეთ მშობლიურ მხარეს. მატიანის ფურცლები: [თეთრიწყაროს რ-ნი] // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1989. — 17 აგვ. — გვ. 4.: ფოტო.
183. ვიცნობდეთ მშობლიურ მხარეს. საიდუმლოებათა სამყაროში: [თეთრიწყაროს რ-ნი] // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1989. — 15 ივლ. — გვ. 4.
184. ვიცოდეთ ჩვენი რაიონის წარსული. განახლებული ცხოვრება: [თეთრიწყაროს რ-ნი] // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1989. — 31 აგვ. — გვ. 4.: ფოტო.
185. ვიცოდეთ ჩვენი რაიონის წარსული. ისტორიული ქარტახილები: [თეთრიწყაროს რ-ნი] // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1989. — 15 აგვ. — გვ. 4.: ფოტო.
186. თამარის ქუჩაც... // თბილისი. — 1989. — 20 თებ. — გვ. 1.
187. ისტორიული შიდა ქართლის ტოპონიმთა განვითარების თავისებურებანი // მეორე რესპუბ. კონფ. ონომასტიკაში. თბილისი. 1989 წ. 27-28 ოქტ. — თბ., 1989. — გვ. 37-39.
188. კახეთის სამეფოს მოსახლეობის რეტროსპექტული კარტოგრაფირება (XVIII ს. I მეოთხედი) // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტორიის სერია. — 1989. — №1. — გვ. 61-70.: 3 სქ. — რეზ. რუს.
189. „მე ჯავახეთს რა მიშავდა...“ // მოძღვარი (საქართველოს სახალხო ფრონტის პედაგოგთა ასოციაცია). — 1989. — 27 სექტ. — №1. — გვ. 7.

190. მეგობრები გვამხნევენ [თბილისში 9 აპრილის ამბებთან დაკავშირებით] // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1989. — 18 მაისი. — გვ. 7.
191. რაზე ლაღადებს „ქვის ფურცლები“: [თეთრიწყაროს რ-ნის ისტორია] // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1989. — 25 ივლ. — გვ. 4.
192. რატომ ვიგდებთ თავს უხერხულობაში?! [საქართველოს ისტორიული რუკების გამოცემის გამო] // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1989. — 1 აგვ. — გვ. 7.
193. რუბრიკის პრემიერა. ბუნების უნიკალური ძეგლები — კლდის სვეტები და კოშკები — კაცხის სვეტი // სოფლის ცხოვრება. — 1989. — 16 დეკ. — გვ. 3.: სქ., ფოტო.
194. საქართველოს გეოგრაფიული კალენდარი 1990. ბუნება და ადამიანი. — თბ.: განათლება, 1989. — 16 გვ. (5, 3 საბ. თაბახი). — 39 ფერ. ფოტო.
რეც.: ხალხური მეტეოროლოგია. როგორი ამინდი იქნება // სოფლის ცხოვრება. — 1990. — 13 აპრ. — გვ. 6.
195. ყველაფერს თავისი ადგილი მივუჩინოთ: [შიდა ქართლის ჩრდილო ნაწილის გაყალბებულ ისტორიაზე] // საქართველო. — 1989. — 15 დეკ. (№4). — გვ. 4-5.
196. „ქვაში ცოცხლობს უჩინარი ჩრდილი“...: [თეთრიწყაროს რ-ნის ხუროთმოძღვრული ძეგლები] // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1989. — 1 აგვ. — გვ. 4.: ფოტო.
197. ჩვენი საჭირისუფლო. მივხედოთ ჯავახეთის უნიკალურ ძეგლებს // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1989. — 19 ოქტ. — გვ. 5-6.: ფოტო.
198. ხუროთმოძღვრული მატთანე: [თეთრიწყაროს რ-ნის ისტორია] // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). — 1989. — 18 ივლ. — გვ. 4.

1990

199. ატენის ხეობის ტოპონიმები // საქართველოს გეოგრ. საზ-ბის შრომები. — 1990. — ტ. XVIII. — გვ. 112-117. — რეზ. რუს.

200. „ბიჭვინთა“ თუ „პიცუნდა“ // საქართველოს ბუნება. — 1990. — №6. — გვ. 28.: ფერ. ფოტო.
201. ბუნების ნაირგვარი ფორმები [დოლერიტული შთენილი ბედენის მასივის სამხრეთ კალთაზე] // საქართველოს ბუნება. — 1990. — №5. — გვ. 47. — ფერ. ფოტო.
202. ბუნების უნიკალური ძეგლები. ბოდორნის სვეტი // სოფლის ცხოვრება. — 1990. — 23 იანვ. — გვ. 8.: სქ., 2 ფოტო.
203. ბუნების უნიკალური ძეგლები. საირმის მეწყერი // სოფლის ცხოვრება. — 1990. — 21 დეკ. — გვ. 3.: სქ., ფოტო.
204. ბუნების უნიკალური ძეგლები. საირმის სვეტი // სოფლის ცხოვრება. — 1990. — 28 თებ. — გვ. 7.: სქ., ფოტო.
205. ბუნების უნიკალური ძეგლები. ჩინთის სვეტი // სოფლის ცხოვრება. — 1990. — 1 აპრ. — გვ. 4.: სქ., ფოტო.
206. ბუნებრივი საყინულები საქართველოში // საქართველოს ბუნება. — 1990. — №2. — გვ. 22-23.: ფერ. ფოტო.
207. თავკვეთილი // საქართველოს ბუნება. — 1990. — №4. — გვ. 23.: ფერ. ფოტო.
208. თუშეთი! და არა „მთათუშეთი...“ // საქართველოს ბუნება. — 1990. — №12. — გვ. 27.: ფოტო.
209. „ივერია“ თუ „იბერია“ // საქართველოს ბუნება. — 1990. — №10. — გვ. 24-25.: 2 ფერ. ფოტო.
210. ისტორიულ წყაროებს მეტი ყურადღებით უნდა მოვეკიდოთ // მნათობი. — 1990. — №4. — გვ. 167-172.
211. მეზობელო კარისაო... ახალი დოკუმენტური მასალები ჰუჯაბზე: [ქართული სამონასტრო კომპლექსის დაცვის პრობლემასთან დაკავშირებით საქართველო-სომხეთის საზღვარზე] // ახალგაზრდა ივერიელი. — 1990. — 29 ნოემბ. — გვ. 6.: სქ., ფოტო.; 1 დეკ. — გვ. 3.: სქ., ფოტო.; 4 დეკ. — გვ. 4.: სქ., ფოტო.; 6 დეკ. — გვ. 6. სქ., ფოტო.; 8 დეკ. — გვ. 4.: 2 ფოტო.; 15 დეკ. — გვ. 6.: ფოტო.
212. ოზურგეთის სახელწოდებისათვის // საქართველოს ბუნება. — 1990. — №12. — გვ. 26.

213. რა დავარქვათ? [ქ. თბილისის ზოგიერთი რაიონის სახელწოდების შეცვლაზე] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1990. – 6 თებ. – გვ. 5.
214. რა დავარქვათ? გავიხსენოთ [დადგენილება აკად. ლექსანდრე ჯავახიშვილის სახ. ქუჩის დარქმევაზე არ სრულდება] // თბილისი. – 1990. – 6 აგვ. – გვ. 6.
215. რას გვიამბობენ ტოპონიმები. ჯავახეთი – ჩვენი ტკივილი... // სოფლის ცხოვრება. – 1990. – 6 იანვ. – გვ. 7.
216. რატომ გადავარქვათ? [ეკი თუ უფალკარი? სენაკის რ-ნი] // ახალგაზრდა ივერიელი. 1990. – 26 ივნ. – გვ. 6.
217. „რიონი და თეთრი ქვები...“ // საქართველოს ბუნება. – 1990. – №9. – გვ. 24-25.: ფერ. ფოტო.
218. „სამღრეთი“ თუ „სამღერეთი“ // საქართველოს ბუნება. – 1990. – №7. – გვ. 27.: ფერ. ფოტო.
219. საქართველოს ტოპონიმთა სრულყოფის საკითხები // სამეცნ. სესია „რეგიონული გეოეკოლოგიური პრობლემები“: მიძღვნილი გარემოს დაცვის მსოფლიო დღისადმი. 7-8 ივნ. 1990 წ. – თბ., 1990. – გვ. 35-37.
220. „სალრაშენი“ თუ „სალირაშენი“ // საქართველოს ბუნება. – 1990. – №1. – გვ. 21.: ფერ. ფოტო.
221. სოფელს ისტორიული სახელი უნდა დაუბრუნდეს [კართუბანი] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1990. – 9 იანვ. – გვ. 7.
222. ტოპონიმებსაც იურიდიული დაცვა სჭირდებათ! // სახელმწიფო და სამართალი. – 1990. – №4. – გვ. 64-72.
223. უცნაური ეროზიული „მოწმეები“ [სოფელ სიონთან – ყაზბეგის რაიონში] // საქართველოს ბუნება. – 1990. – №4. – გვ. 26.: ფერ. ფოტო.
224. „ქვაში ცოცხლობს უჩინარი ჩრდილი...“ // საქ. რესპუბლიკა. – 1990. – 11 დეკ. – №4. – გვ. 3.: 4 ფოტო.
225. ცოტა რამ ისტორიიდან // სამაჩაბლო. – 1990. – №2. – გვ. 4-5.

226. ასეც ხდება... ნეტავ სულ არ მენახა... [სამედიცინო ატლასის გამოცემასთან დაკავშირებით] // საქ. რესპუბლიკა. – 1991. – 18 აპრ. – გვ. 3.
227. „აწმყო შობილი წარსულისაგან...“ [ჯავახეთის წარსული] (წერილი პირველი) // სიმართლე. – 1991. – 5 მარტი. (№5). – გვ. 15.
228. „აწმყო შობილი წარსულისაგან...“ [ჯავახეთის წარსული] (წერილი მეორე) // ეროვნული მილიცია. – 1991. – 9 აპრ. – გვ. 10.
229. ბუნების იშვიათი ქმნილებანი [ტრავერტინები] // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №4. – გვ. 22-23.: 3 ფერ. ფოტო.
230. ბუნების ძეგლი ბოდორნაში // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №3. – გვ. 26-27.: 3 ფერ. ფოტო.
231. გამოკვლევა // ვახუშტი ბატონიშვილი. საქართველოს გეოგრაფია. წ. II. ქართლი. – თბ., 1991. – გვ. 04-06.
რეკ.: ნ. ოთინაშვილი. ძვირფასი შენაძენი // შიდა ქართლი (ცხინვალის რეგიონი). – 1995. – №17 (208). – გვ. 3.
232. გელათი // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №9-10. – გვ. 23.: ფერ. ფოტო.
233. ეკოლოგიური კრიზისის აცილება შეიძლება. აკად. თეოფანე დავითაიას დაბადების 80 წლისთავის გამო // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №6. – გვ. 19-22.: ფერ. ფოტო, 2 შავ-თეთრი ფოტო.
234. ერის საგანძური // ვახუშტი ბატონიშვილი. საქართველოს გეოგრაფია. წ. I. – თბ., 1991. – გვ. 07-014.
235. მემკვიდრეობა არ კვდება [აკად. თეოფანე დავითაიას დაბადების 80 წლისთავის გამო] // სოფლის ცხოვრება. – 1991. – 25 სექტ. – გვ. 4.: ფოტო.
236. მივეშველოთ, გადავარჩინოთ [ქისათიბის დიატომიტის საბადოს დაცვის შესახებ] // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №5. – გვ. 26-27.: ფერ. ფოტო.

237. რა ვუთხრათ, რით ვანუგეშოთ [ცხინვალელი ახალგაზრდის დაღუპვის გამო] // ახალგაზრდა ივერიელი. – 1991. – 6 აპრ. – გვ. – 3.: ფოტო.
238. რას ღაღადებენ ისტორიის უტყვი მოწმენი // სოფლის ცხოვრება. – 1991. – 27 ნოემბ. – გვ. 5.: 3 ფოტო.
239. რატომ შეეურაცხყოფთ?! ვახუშტი ბაგრატიონის ერთი რუკის გამოცემის გამო // ახალგაზრდა ივერიელი. 1991. – 21 ნოემბ. – გვ. 8.
240. საქართველოს ბუნების ქომაგები. ეკოლოგიური კონკურსის ფინალისტები: 1. მცენარეთა მესაიდუმლე; 2. ეკოლოგიაც და ეკონომიკაც; 3. მარადიულობის სიმბოლო; 4. „მწვანეთა კავშირი;“ 5. იორამი და მისი თანამოაზრენი // სოფლის ცხოვრება. – 1991. – 26 თებ. – გვ. 1-2.
თანავტ.: ბ. თავაძე, ა. არაბული.
241. საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია: ქვემო ქართლი. – თბ.: მეცნიერება, 1991. – 136 გვ.: დანართი რუკა. – 3 სქემა. – რეზ. რუს.
რეც.: „საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ქვემო ქართლი“ // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №6. – გვ. 47.
242. „ქვის ტყე“ დაიკარგა [ქვის სვეტები ბელენის მასივის სამხრეთ ფერდობზე განადგურებულია] // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №2. – გვ. 1-2.: ფერ. და შავ-თეთრი ფოტო.
243. ყალბისმქმნელებო, შეჩერდით... [ვახუშტი ბაგრატიონის თბილისის გეგმის გამოცემის შესახებ] // ახალგაზრდა ივერიელი. – 1991. – 4 ივლ. – გვ. 7.: 2 გეგმა.
244. ბეგლების საუფლოში [ზედა ვარძია] // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №1. – გვ. 16-17.: 3 ფოტო.
245. ძირულა // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №9-10. – გვ. 22.: ფერ. ფოტო.
246. ჯავახეთის ზიგიერთი ტოპონიმი (ღრტილა, ჩამძვრალა, კუმურდო, ბოჟანო, კაჭიო, ბურნაშენი, აზავრეთი) // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №8. – გვ. 37-40.: 3 ფოტო.

247. „აბელია“ თუ „აბელიანი?“ // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №3. – გვ. 24.: ფოტო.
248. „აღო“ თუ „ნოგყაუ?“ // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №3. – გვ. 26.: ფერ. ფოტო.
249. აკაურთა // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №2. – გვ. 21.: ფერ. ფოტო.
250. ატენი // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №2. – გვ. 22-23.: ფერ. ფოტო.
251. „დაღეთი“ თუ „დაღეთხაჩინი“ // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №2. – გვ. 23.
252. დიდი მკვლევარი. პროფესორ ლევან მარუაშვილის დაბადების 80 წლის გამო // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №4-5. – გვ. 19-22.: 5 ფოტო.
253. ეკი [სოფ. სენაკის რ-ნში] // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №3. – გვ. 25.: ფერ. ფოტო.
254. პასუხმა დაიგვიანა...: [ავტორის პასუხი ქ. კიევში, მ. კინესის წიგნის „ქორწინება მიკროსკოპის ქვეშ“, გამომცემლობა „კიევი ზოდიაკ-ეკო“ „ბრამკ“ და „მედეკოლ“-თან გაგზანილ წერილზე] // ახალგაზრდა ივერიელი. – 1992. – 21 ნომბ. – გვ. 5.
255. რაიონის სოფლების [ბოლნისის] ისტორიული სახელების დასაბუთებანი // ბოლნისი. – 1992. – 3 ოქტ. – გვ. 3.
თანაავტ.: პ. ცხადაია, მ. კემულარია, ვ. ჯოჯუა.
256. საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. შიდა ქართლი. – თბ.: განათლება, 1992. – 176 გვ.: დანართი რუკა, 2 სქ., 90 ფოტო. – რეზ. რუს.
რეც.: შიდა ქართლი // ახალგაზრდა ივერიელი. – 1993. – 13 თებ. – გვ. 8.
– ნ. ოთინაშვილი. საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. „შიდა ქართლი“ // შიდა ქართლი (ცხინვალის რეგიონი). – 1993. – 13 მაისი. – გვ. 4.

- ჯ. გვასალია. ახალი ნაშრომი საქართველოს ისტორიულ გეოგრაფიაში // მნათობი. 1993. – №7-8. – გვ. 186-192.
257. საქართველოს სასწავლო-გეოგრაფიული ატლასი. – თბ.: განათლება, 1992. – 36 გვ.
თანაავტ.: ა. ასლანიკაშვილი, მ. ბერძნიშვილი, პ. გამყრელიძე, თ. დავითაია [და სხვ.]
258. ფარცხისი // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №1. – გვ. 24.: ფერ. ფოტო.
259. ქვაბლიანი // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №11-12. – გვ. 43.: 2 ფოტო.
260. შეურაცხოფილია წმიდათაწმიდა სახელი: [გამოხმაურება ქ. კიევში 1992წ. გამოცემულ მ. კინესის ინგლისურენოვან წიგნზე „ქორწინება მიკროსკოპის ქვეშ“] // ახალგაზრდა ივერიელი. – 1992. – 5 სექტ. – გვ. 5.
261. ხერთვისი // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №11-12. – გვ. 42.: 2 ფოტო.
262. Лучше гор могут быть только горы... (юбилей Л. И. Маруашвили) // Свободная Грузия. – 1992. – 28 окт. – С. 4.: фото.
Соавт.: Р. Кверенчиладзе, Р. Хазарадзе.

1993

263. მდგომარეობა აფხაზეთში ჩვენს მიერ წლების განმავლობაში გატარებული პოლიტიკის შედეგია... /ინტერვიუ // ივერია ექსპრესი. – 1993. – 4 თებ. – გვ. 1-2.
264. სამცხე-ჯავახეთის მოსახლეობის ეთნიკური შემადგენლობა და ტოპონიმთა განვითარების საკითხისათვის //სამეცნ. სესია მიძღვნილი ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწ. უნ-ტის დაარსების 75-ე და ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრაფიის ინ-ტის დაფუძნების მე-60 წლისთავისადმი. – 20-22 ოქტ. – 1993. – გვ. 65-66.

265. საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ქართლი. ვტორეფ. გეოგრ. მეცნ. დოქტორის სამეცნ. ხარისხის მოსაპოვებლად. – თბ., 1993. – 50 გვ.
266. საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ქართლი. დისერტ. გეოგრ. მეცნ. დოქტორის სამეცნ. ხარისხის მოსაპოვებლად. – თბ., 1993. – 167 გვ.
267. საქართველოს ჩანჩქერები // საქართველოს ბუნება. – 1993. – №1-2. – გვ. 24-25.
268. ძველი ქართული ხიდები // საქართველოს ბუნება. – 1993. – №3-4. – გვ. 18-21.: 6 ფოტო.
269. Историческая география Грузии. Картли. – Диссертационный Вестник на соискание ученой степени доктора географических наук. – Тб., 1993. – 50 с.

1994

270. გოდერძის საავტომობილო გვირაბი? პრობლემა და პერსპექტივები // კავკასიონი. – 1994. – 19 მაისი. – გვ. 11-12.: ფოტო.
თანავტ.: ზ. ტატაშიძე, დ. უკლება.
271. Происхождение и развитие топонимов Шида Картли // Осетинский вопрос. – Тб.: Кера-XXI, 1994. – С. 143-168.

1995

272. საქართველოს კანიონები და ხეობები // საქართველოს ბუნება. – 1994-1995. – №1-2. – გვ. 24-25.: 4 ფოტო.

1996

273. ანთროპოგენური ზემოქმედება და არაორგანული ბუნების ძეგლების დაცვა (აჭარის მაგალითზე) // სამეცნ. სესია „საქართველოს ტერიტორიაზე ბუნებრივი გარემოს და მეურნეობის მდგრადი განვითარების პრობლემები“. თბილისი. 1996 წ. 14-15 ნოემბ. – თბ.: მეცნიერება, 1996. – გვ. 47-48.

274. გეოგრაფიული ცოდნის ისტორია ძველ საქართველოში – თბ.: მეცნიერება, 1996. – 230 გვ.; 14 სქ., 6 რუკა, 11 ფოტო. – რეზ. რუს.
რეც.: ახალი წიგნები // გეოგრაფია. – 1998. – №1. – გვ. 100.
– გეოგრაფიული ცოდნის ისტორია ძველ საქართველოში // თვალთვაი. – 1997. – 19-25 თებ. – გვ. 8.
– დ. გიორგაძე. საინტერესო წიგნი // სინათლე (იმერეთი). – 1997. – 3 აპრ. – გვ. 2.
– ნ. ოთინაშვილი. სამაგიდო წიგნი // ცხინვალი. – 1997. – ივნისი. 3.
275. ივანე ჯავახიშვილი და ისტორიული გეოგრაფიის შემცველი ტოპონიმების გავრცელება და კვლევა-ძიება საქართველოში // დიდი ქართველი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის ივანე ჯავახიშვილის დაბადების 120 წლისთავისადმი მიძღვნილი საუნივერსიტეტოთაშორისი სამეცნ. სესია. ივანე ჯავახიშვილის დღეები ქუთაისში (24-25 სექტ. 1996წ.). – ქუთაისი, 1996. – გვ. 30-31.
276. მაღლი ღვაწლისა (აკადემიკოს თეოფანე დავითაიას დაბადებიდან 85 წლისთავის აღსანიშნავად) // განათლება, მეცნიერება, ბიზნესი. – 1996. – სექტ. – №10. – გვ. 2-5.: 13 ფოტო.
277. მეცნიერების მრავალწახნაგოვანი მკვლევარი // ივანე ჯავახიშვილის დაბადებიდან 120 წლისთავისადმი მიძღვნილი მეხუთე რესპუბ. სამეცნ. კონფ. (გეოგრაფია, ჰიდრომეტეოროლოგია, გეოლოგია, გეოფიზიკა). თბილისი. 21-22 ნოემბ. 1996 წ. – თბ., 1996. – გვ. 1-4.
278. მზის საათი ძველ საქართველოში // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო აღმანახი). – 1996. – №10. – გვ. 7.: 2 ფოტო.
279. რისთვის ან ვისთვის აშენდა ცხინვალ-ალაგირის საუღელტეხილო ავტომანქანებისტრალი?! // ოსთა საკითხი. – გორი-თბილისი: პითაგორა, 1996. – გვ. 347-358.: სქ.

280. ქართველები და საქართველო ერთ უცხოურ პუბლიკაციაში // სამშობლო. — 1996. — 17 ლექ. — გვ. 3,6.
281. შიდა ქართლის ტოპონიმთა გაყალბების წინააღმდეგ // ოსთა საკითხი. — გორი-თბილისი: პითაგორა, 1996. — გვ. 157-181.
282. ჯავახეთი // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). — 1996. — №11. — გვ. 3.: ფოტო.
283. ჰუჯაბის ტრაგედია XX საუკუნეში /ინტერვიუ // ჯორჯიან თაიმსი. — 1996. — 2-9 ოქტ. — გვ. 9.: ფოტო.

1997

284. 1724 წლის ქართული ემიგრაცია და ცენტრალური კავკასიონის გეოგრაფიული კვლევის ასახვა ვახუშტი ბაგრატიონის შრომებში // რესპუბ. სამეცნ. სესია მიძღვნილი ვახუშტი ბაგრატიონის დაბადების 300 წლისთავისადმი. ქუთაისი. 1997წ. 26-27 სექტ. — ქუთაისი, 1997. — გვ. 33-34.
თანაავტ. რ. ხაზარაძე.
285. 1724 წლის ქართული ემიგრაციის მარშრუტის ასახვა ვახუშტი ბაგრატიონის ნაშრომებში // ვახუშტი ბაგრატიონი — გეოგრაფი. — თბ., 1997. — გვ. 228-240.: 2 სქ., 2 ფოტო.
თანაავტ. რ. ხაზარაძე.
286. ბუნებრივი ღირსშესანიშნაობანი. — რუკა 1:2500000 // საქართველო — ენციკლოპედია. — თბ., 1997.: ჩანართი, გვ. 513., ფერ.
287. გლდანი. ისტორიულ გეოგრაფიული ნარკვევი // — თბ., კაბადონი, 1997. — 40 გვ.: სქ., 9 ფოტო.
288. ვახუშტი ბაგრატიონი // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). — 1997. — №8. — გვ. 3.: ფოტო.
289. ვახუშტი ბაგრატიონი — საქართველოს ტოპონიმის კვლევის ფუძემდებელი // რესპუბ. სამეცნ. სესია მიძღვნილი ვახუშტი ბაგრატიონის დაბადების 300 წლისთავისადმი. ქუთაისი. 1997წ. 26-27 სექტ. — ქუთაისი, 1997. გვ. 32-33.

290. ვახუშტი ბაგრატიონი ქართული გეოგრაფიული მეცნიერების ფუძემდებელი // ვახუშტი ბაგრატიონი „საქართველოს გეოგრაფია“. – თბ.: მეცნიერება. – 1997. – გვ. 013-039. პარალ. ტექსტი ინგლ.

თანაავტ.: ზ. ტატაშიძე, ვ. ჯაოშვილი, დ. უკლება.

Vakhushti Bagrationi the founder of the Georgian geographical science // Vakhushti Bagrationi geography of Georgia. – 1997. – P. 041-061.

Co-auth.: Z. Tatashidze, V. Jaoshvili, D. Ukleba.

291. ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიული და კარტოგრაფიული მემკვიდრეობა // ვახუშტი ბაგრატიონი – გეოგრაფი. – თბ., 1997. – გვ. 7-26. – რეზ. რუს.

თანაავტ.: ზ. ტატაშიძე, ვ. ჯაოშვილი, დ. უკლება.

292. ვახუშტი ბაგრატიონის „მსოფლიო გეოგრაფიის“ ქართული თარგმანის მეცნიერულ-კულტურული ღირებულება // რესპუბ. სამეცნ. სესია მიძღვნილი ვახუშტი ბაგრატიონის დაბადების 300 წლისთავისადმი. ქუთაისი. 1997წ. 26-27 სექტ. – ქუთაისი, 1997. – გვ. 34-35.

293. ვახუშტი ბაგრატიონის ნაშრომების ისტორიულ-გეოგრაფიული მნიშვნელობა // ვახუშტი ბაგრატიონის დაბადების 300 წლისთავისადმი მიძღვნილი სიმპოზიუმი. თბილისი. 1997წ. 9-10 ოქტ. – თბ., 1997. – გვ. 4.

294. ვახუშტი კარტოგრაფი = Вахушти Багратиони картограф = The Georgian Cartographer Vakhushti Bagrationi // ვახუშტი ბაგრატიონი. საქართველოს ატლასი (XVIII ს.). – თბ., 1997. – გვ. IX-XV.

თანაავტ.: ზ. ტატაშიძე, ვ. კეკელია, დ. უკლება.

295. „ვეფხისტყაოსნის“ გმირთა მარშრუტები // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1997. – №19. – გვ. 4.: რუკა.

296. ივანე ჯავახიშვილის რუკა (მოსაზრება) // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1997. – №18. – გვ. 5.: რუკა, ფოტო.

297. კომენტარები // ვახუშტი ბაგრატიონი. „საქართველოს გეოგრაფია“. – თბ., მეცნიერება, 1997. – გვ. 237-283.
თანაავტ.: ზ. ტატაშიძე, დ. უკლება, ვ. ჯაოშვილი, დ. მუსხელიშვილი, დ. ბერძენიშვილი, ჯ. გვასალია, თ. ბერძე, გ. გაგუა.
298. ლექსიკონი, ანოტირებული პირთა და გეოგრაფიულ სახელთა საძიებლები // ვახუშტი ბაგრატიონი – გეოგრაფი. – თბ., მეცნიერება, 1997. – გვ. 284-370
თანაავტ. დ. უკლება.
299. „მსოფლიო გეოგრაფიის“ ვახუშტი ბაგრატიონის თარგმანი // ვახუშტი ბაგრატიონი – გეოგრაფი. – თბ.: მეცნიერება, 1997. – გვ. 218-227. – რეზ. რუს.
300. მცირე განმარტება. უპასუხოდ დარჩენილი კითხვები [პასუხი ი. ახუაშვილის წერილზე. გაზ. „საქართველო“, 1. XII. 1997] // საქართველო. – 1997. – 18-21 დეკ. – გვ. 12.
301. საუკუნეების კვალდაკვალ: [გლდანის წარსული. წერილი პირველი] // გლდანი 2001. – 1997. – 8 ნოემბ. – გვ. 3.: ფოტო.
302. საუკუნეების კვალდაკვალ: [გლდანის წარსული. წერილი მეორე] // გლდანი 2001. – 1997. – 22 ნოემბ. – გვ. 4-5.
303. საქართველოს ტოპონიმია ვახუშტი ბაგრატიონის შრომებში // ვახუშტი ბაგრატიონი – გეოგრაფი. – თბ., მეცნიერება, 1997. – გვ. 208-217. – რეზ. რუს.
304. „სახე ტბილისისა“ // თბილისური გაზაფხული (თბილისის მერიისა და თბილისის აღორძინების ფონდის გაზეთი). – 1997. – 21 მაისი. – გვ. 6.: გეგმა.
305. ქართველი მეცნიერის უდიდესი მემკვიდრეობა (ინტერვიუ) [ვახუშტი ბაგრატიონი] // თვალთაი. – 1997. – 26 ნოემბ.- 2 დეკ. – გვ. 7.: რუკა, ფოტო.
306. ქვა – ადგილის „ნათლია“ // საქართველოს ბუნება. – 1997. – №1-2. – გვ. 14-15.: 2 ფოტო.

307. შეურაცხყოფა და ცილისწამებაც! [ი. ახუაშვილის წერლის გამოქვეყნების გამო – გაზ. საქართველო“, 18-19.X.1997] // საქართველო. – 1997. – 25-26 ოქტ. – გვ. 7.
308. შიდა ქართლის ეთნიკური შემადგენლობა და გეოგრაფიული სახელწოდებების გავრცელება // ჯვარი ვაზისა I (საქართველოს საპატრიარქო). – 1997. – გვ. 28-31.
309. ძველი ქართული ხიდები // ციცინათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1997. – №5. – გვ. 6.: 2 ფოტო.
310. Вахушти Багратиони – основоположник географической науки в Грузии // Российская академия наук. Известия Акад. наук: Серия географическая. – 1997. – №4. – С. 120-127. – Рез. на англ.
Соавт.: З. К. Таташидзе, В. Ш. Джаошвили, Д. Б. Уклеба.

1998

311. აგიტაცია ჯავახეთში ისეთ როლს ასრულებს, როგორც აფსუებისა და ოსების აგიტაციამ შეასრულა /საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. – 1998. – 18 ოქტ. – გვ. 6.: ფოტო.
312. ამ რუკის შემდგენელს ვახუშტი ბატონიშვილი ნამდვილად მარჯვენას მოჰკვეთდა! (შენიშვნა მეორე) // თვალთაი. – 1998. – 4-10 მარტი. – გვ. 5.: რუკა.
313. ამის მქმნელს ვახუშტი ბატონიშვილი ნამდვილად მკლავს მოჰკვეთდა... ანუ საჯარო რეპლიკა იმაზე, რომ ქართული რუკების გამოცემა სასხვათაშორისოდ არ უნდა ხდებოდეს (შენიშვნა პირველი) // თვალთაი. – 1998. – 18-24 თებ. – გვ. 5.: რუკა.
314. არაოფიციალურად ავტონომია ჯავახეთში დიდი ხანია დამკვიდრებულია /საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. – 1998. – 20 ოქტ. – გვ. 6.: ფოტო.

315. ასეთი რუკის შემდგენელს მარჯვენას მოჰკვეთდა ვახუშტი ბატონიშვილი (შენიშვნა მესამე) // თვალთაი. – 1998. – 18-24 მარტი. – გვ. 6.: რუკა.
316. აჭარაში ყურადღებას არაცოცხალი ბუნების ძეგლები იქცევენ / საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. – 1998. – 1 ოქტ. – გვ. 8.: ფოტო.
317. „გაფუჭებული ტელეფონის“ მეთოდით მოსწავლეებს ტვინს ვუნაგვიანებთ // გაუხმაურებელი ფაქტები. – 1998. – 16-23 ივნ. (№24). – გვ. 10.
318. დავიცვათ და შევინარჩუნოთ ქართული გეოგრაფიული სახელწოდებები // ბოლნისი. – 1998. – 19 აპრ. – გვ. 3.
319. დიდი პედაგოგი და მამულიშვილი. დავით დონდუას დაბლების 100 წლისთავის გამო // საქ. რესპუბლიკა. – 1998. – 2 აპრ. (№78). – გვ. 8.: ფოტო.
თანაავტ. გ. გიგინეიშვილი.
320. ვახუშტი ბაგრატიონის სახელობის პრემია ხელმეორედ დაწესდა?! // გაუხმაურებელი ფაქტები. – 1998. – 26 მაისი–2 ივნ. (№21). – გვ. 9.
321. თბილისის ღირსებას გაფრთხილება სჭირდება! 1. ქუჩა და ადამიანები // გაუხმაურებელი ფაქტები. – 1998. – 23-30 ივნ. (№25). – გვ. 8.
322. თბილისის ღირსებას გაფრთხილება სჭირდება! 2. ტრანსპორტი და მგზავრები // გაუხმაურებელი ფაქტები. – 1998. – 30 ივნ.–7 ივლ. (№26). – გვ. 8.
323. XVIII საუკუნის მეცნიერების კორიფე – ვახუშტი ბაგრატიონი // გეოგრაფია. – 1998. – №1. – გვ. 5-14.: 2 სქ., 2 ფოტო.
324. მე-18 საუკუნეში ოსები ზემო ჯავაშიც კი არ ცხოვრობდნენ, ახლა კი ცხინვალის ოსურ ქალაქად გადააქციეს /საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. – 1998. – 17 დეკ. – გვ. 8.: 2 ფოტო.
325. „ნაძალადევი“ თუ „ღრმადელე“ // დრო. – 1998. – 22-24 აპრ. – №16. – გვ. 6.

326. ომონიმური ტოპონიმების გავრცელების თავისებურებანი კავკასიაში // თბილისის სახელმწ. უნ-ტის დაარსების 80 წლისთავისადმი მიძღვნილი მეექვსე რესპუბ. სამეცნ. კონფ. თბილისი. 1998 წ. 19-20 მაისი. — თბ., 1998. — გვ. 15-16.
327. ორბელიანის კუნძული [მტკვარზე] // გეოგრაფია. — 1998. — №2. — გვ. 50-54.: 2 გეგმის ფრაგმ., 2 ფოტო.
328. ოსების შემოსვლა საქართველოში ძველი პერიოდიდანვე ძალადობას ემყარება /საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. — 1998. — 18 დეკ. — გვ. 6-7.
329. საბჭოთა წლებში რუსეთმა საქართველოში დიდი ნაღმი ჩაღო ავტონომიების შექმნით, რაც საჭიროების შემთხვევაში წარმატებით გამოიყენეს /საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. — 1998. — 22 ნოემბ. — გვ. 6, 8.: ფოტო.
330. საქართველოში გეოგრაფიული სახელწოდებების არავითარი მექანიზმი არ არსებობს / საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. — 1998. — 15 თებ. (№43). — გვ. 6, 21.: 3 ფოტო.
331. საჯარო წერილი ტელერადიოკორპორაციის, პრესის, გამომცემლობების, მასობრივი საინფორმაციო საშუალებათა მესვეურებს, ყველას, ვისაც ხელეწიფება ქართული გეოგრაფიული სახელწოდებების დაცვა და შენარჩუნება // თვალთაი. — 1998. — 4-10 თებ. — გვ. 4-5.: რუკა.
332. სულხან-საბა ორბელიანი — გამოჩენილი მოგზაურ-გეოგრაფი და კარტოგრაფი // გეოგრაფია. — 1998. — №2. — გვ. 74-80.: სქ., 2 ფოტო.
333. ღია წერილი ქალაქ თბილისის მერს ბ-ონ ბადრი შოშიტაიშვილს [ვახუშტი ბაგრატიონის პრემიის ხელმეორედ დაწესების გამო] // დრო. — 1998. — 19-25 მარტი. (№11). — გვ. 7.
334. ხელისუფლება რევოლუციონერთა სახელობის გეოგრაფიულ სახელწოდებებს ცივ ნიავს არ აკარებს // გაუხმაურებელი ფაქტები. — 1998. — 26 მაისი-2 ივნ. (№21). — გვ. 4.

335. ჯავახეთის თანამედროვე ეთნიკური შემადგენლობა და ტოპონიმთა თავისებურებანი // გეოგრაფია. – 1998. – №1. – გვ. 84-91.: ფოტო.

1999

336. „ათეულობით ისტორიული ძეგლი საქონლის თავშესაფრად არის ქცეული!“ /საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. – 1999. – 7 მარტი. – გვ. 6.: 3 ფოტო.
337. არაორგანული ბუნების ძეგლები და მათი დაცვა // საქართველოს გეოგრაფია (სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის). – თბ.: კაბადონი, 1999. – გვ. 155-160.
338. არც ერთ ქვეყანაში არ მომხდარა, რომ უძველესი სახელწოდება ახლახან შერქმეულით შეეცვალათ /საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. – 1999. – 21 თებ. – გვ. 6, 8.: 2 ფოტო.
339. გეოგრაფიული შესწავლილობის ისტორია // საქართველოს გეოგრაფია (სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის). – თბ.: კაბადონი, 1999. – გვ. 23-34.
340. ეროვნული, ისტორიული, კულტურული მონაპოვრების გეოგრაფია // საქართველოს გეოგრაფია (სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის). – თბ.: კაბადონი, 1999. – გვ. 270-272.
341. თორი // ციცინათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1999. – №35. – გვ. 5.: სქ.
342. იცნობდე შენს სამშობლოს. აჭარა // ციცინათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1999. – №34. – გვ. 4.: სქ.
343. კარტოგრაფიის სამმართველოს უფროსმა სრული უვიცობა გამოამჟღავნა // ახალი თაობა. – 1999. – 15 ივნ. – გვ. 8.
344. საეკლესიო გეოგრაფია // საქართველოს გეოგრაფია (სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის). – თბ.: კაბადონი, 1999. – გვ. 289-298.

345. სამცხე // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1999. – №32. – გვ. 6.: სქ.
346. სამხედრო გეოგრაფია // საქართველოს გეოგრაფია (სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის). – თბ.: კაბადონი, 1999. – გვ. 298-305.
347. საქართველოს ამერ-იმერი // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1999. – №29. – გვ 4.: სქ.
348. საქართველოს ბუნებისა და მატერიალური კულტურის ძეგლების პოტენციალი საქსკურსიო-ტურისტული მიზნებისათვის // სამეცნ. კონფ. „საქართველოში ტურისტულ-რეკრეაციული ინდუსტრიის განვითარების მეცნიერული საფუძვლები“. თბილისი. 1999წ. 8-9 ივნისი: კონფ. მასალები. – თბ., 1999. – გვ. 40-42.
349. საქართველოს მოკლე ისტორია // საქართველოს გეოგრაფია (სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის). – თბ.: კაბადონი, 1999. – გვ. 34-42.
350. საქართველოს რუკა არაპროფესიონალების შედგენილია /საუბარი ჩაიწერა ლ. სულაბერიძემ // ახალი თაობა. – 1999. – 25 აპრ. – გვ. 7-8.
351. ტოპონიმია // საქართველოს გეოგრაფია (სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის). – თბ.: კაბადონი, 1999. – გვ. 43-51.
352. ქართველი ერის ჩამოყალიბება და მოკლე ისტორია // საქართველოს გეოგრაფია (სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის). – თბ.: კაბადონი, 1999. – გვ. 173-182.
353. ქვემო ქართლი // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1999. – №31. – გვ 5.: სქ.
354. შიდა ქართლი // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1999. – №30. – გვ. 4.: სქ.
355. ხევი // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 1999. – №36. – გვ. 5.: სქ.

356. ერწო-თიანეთი // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი) – 2000. – №40. – გვ. 5.: სქ.
357. „ვეფხისტყაოსნის“ არაბეთი (XII-XIII სს.) // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2000. – №43. – გვ. 7.
358. „ვეფხისტყაოსნის“ გეოგრაფიული სამყარო // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2000. – №38. – გვ. 5.: რუკა.
359. კაღნიერებას საზღვარი არა აქვს. გაღმა შეედავე და გამოღმა დაგრჩებაო // საქ. რესპუბლიკა. – 2000. – 7 დეკ. – გვ. 6.
360. კავკასიონის (კავკასიის) ეტიმოლოგიისათვის // გამსვლელი სამეცნ. კონფერენცია – მთები – ჩვენი ქვეყნის სიმდიდრე (მდგრადი განვითარების პრობლემები): კონფ. მასალები. 2000წ. 19-20 მაისი. – თბ., 2000. – გვ. 54-55.
361. კახეთი // საქართველოს გეოგრაფია. ნაწ. I. ფიზიკური გეოგრაფია. – თბ.: მეცნიერება, 2000. – გვ. 223-229.
362. მილოცვა იუბილარს (დარიკო გიორგაძე) // დარიკო გიორგაძე – 70 და პედაგოგი. მოღვაწეობის 50 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო მისაღმებანი. – ქუთაისი, 2000. – გვ. 5-6.
363. სამცხე-ჯავახეთი // საქართველოს გეოგრაფია. ნაწ. I. ფიზიკური გეოგრაფია. – თბ.: მეცნიერება, 2000. – გვ. 239-244.
364. საქართველო – ატლანტისა და ინდოეთის ოკეანემდე. სახელმძღვანელოს წერას რა უნდა?! // საქ. რესპუბლიკა. – 2000. – 18 მარტი. – გვ. 6.
365. საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ზემო ქართლი. – თბ.: მეცნიერება, 2000. – 202 გვ.: 6 სქ., 52 ფოტო. – რეზ. რუს.
რეკ.: ზემო ქართლის ისტორიული გეოგრაფია // ახალი ერა. – 2000. – 19 დეკ. – გვ. 12.

366. ქვემო ქართლი // საქართველოს გეოგრაფია. ნაწ. I. ფიზიკური გეოგრაფია. – თბ.: მეცნიერება, 2000. – გვ. 215-222.
367. შიდა ქართლი // საქართველოს გეოგრაფია. ნაწ. I. ფიზიკური გეოგრაფია. – თბ.: მეცნიერება, 2000. – გვ. 208-214.
368. წმინდა გიორგის ნაწილები საქართველოშია. რა საიდუმლოებას ინახავს ჩხარის ჯვარი? /საუბარი ჩაიწერა კ. გულაბერიძემ // არგო. – 2000. – 24-30 ოქტ. – გვ. 5.: 2 ფოტო.

2001

369. აკადემიკოსი თეოფანე დავითაია // სოხუმის სადროშო. – 2001. – 15 მაისი. – გვ. 4.: 3 ფოტო.
370. აკადემიკოსი თეოფანე დავითაია // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე. – თბ., 2001. – გვ. 5-8. – რეზ. ინგლ.
371. ანთროპოგენური ზემოქმედება და ბუნებრივი საყინულეების დაცვა // საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალური პრობლემები. – თბ.: მეცნიერება, 2001. – გვ. 163-170.: სქ., ფოტო. – რეზ. რუს.
372. ბუნებრივი ფაქტორების ზემოქმედება ძველი ქართული ხუროთმოძღვრების ძეგლებზე // საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალური პრობლემები. – თბ.: მეცნიერება, 2001. – გვ. 275-282.: 2 ფოტო. – რეზ. რუს.
373. ბუნებრივი ფაქტორების ზემოქმედება ხუროთმოძღვრულ ძეგლებზე და მათი დაცვის საშუალებანი // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე: პირველი რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნ. კონფ. 2001წ. – თბ.: კაბადონი, 2001. – გვ. 38-40. – რეზ. ინგლ.
374. „ვეფხისტყაოსნის“ ინდოეთი (XII-XIII სს.) // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2001. – №45. – გვ. 7.

375. ისტორიულ-გეოგრაფიული რუკების გამოყენება საქართველოს გეოგრაფიის სწავლებაში // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე: პირველი რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნ. კონფ. 2001წ. – თბ.: კაბადონი, – თბ., 2001. – გვ. 23-25. – რეზ. ინგლ.
376. იცნობდე შენს სამშობლოს. თრიალეთი // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2001. – №46. – გვ. 3.: სქ.
377. საქართველოს გეოგრაფია. ნაწ. II. ისტორიულ-გეოგრაფიული რეგიონები. სახელმძღვ. უმაღლ. სასწავლებლის სტუდენტებისათვის. საუნივერსიტეტო კურსი. – თბ.: კაბადონი, 2001. – 315 გვ.: 23 რუკა, 50 ფოტო.
თანაავტ.: მ. ალფენიძე, ე. დავითაია, მ. გონგაძე, რ. მაღლაკელიძე.
378. ჩხარი: ისტორიულ-გეოგრაფიული ნარკვევი. – თბ.; კაბადონი, 2001. – 180 გვ.: 2 სქემა, 2 რუკა, 69 ფოტო.
რეც.: ჩხარი უძველესი ქართული დასახლება // ახალი ერა. – 2001. – 16 თებ. – გვ. 10.

2002

379. ბუნების უბადლო მკვლევარი – ლევან მარუაშვილი. ეძღვნება დაბადების 90 წლისთავს = Непревзойденный исследователь природы = The Unrivalled Authority on Nature Study. – თბ.: კაბადონი, 2002. – 240 გვ.: 102 ფოტო. – ანოტ. რუს. და ინგლ. ენებზე.
380. რელაქტორის წინასიტყვაობა // ლევან მარუაშვილი. დედამიწა და კაცობრიობა „ვეფხისტყაოსანში“. – თბ.: მეცნიერება, 2002. – გვ. 5-11.
381. ფაქიზი სულის ადამიანი (კარლო ლიფონავა) // მახარია. – 2002. – №4. – გვ. 13.

2003

382. აჭარა // საქართველო არის ესე. საკითხავი ყმაწვილთათვის 8. – თბ.: ციციანთელა, 2003. – გვ. 165-167.

383. ბუნებრივი პირობების ცვალებადობის ამსახველი პალეოგეოგრაფიული ტოპონიმია // გეოგრაფია და თანამედროვეობა. – თბ.: მეცნიერება, 2003. – გვ. 244-250.
384. გეოგრაფიული მეცნიერების განვითარების ეტაპები საქართველოში: ქართველი მოგზაურები, გეოგრაფები, ბუნების მკვლევარნი: ენციკლოპედიური ცნობარი. – თბ.: განათლება. – 2003. – გვ. 7-14.
385. ზოგადი ფიზიკური გეოგრაფია. სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 2003. – 450 გვ.: ილ.
თანაავტ.: მ. ალფენიძე, ე. ელიზბარაშვილი.
რეც.: ზოგადი ფიზიკური გეოგრაფია – სამაგიდო წიგნი: /რ. მაღლაკელიძე, ნ. სულხანიშვილი, შ. ფალავანდიშვილი, ო. ჩხეიძე, ზ. ჭავჭავანიძე // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე. – თბ., 2003. – გვ. 134-139.
386. თორი // საქართველო არის ესე. საკითხავი ყმაწვილთათვის 8. – თბ.: ციციანთელა, 2003. – გვ. 190-191.
387. კახეთი // საქართველო არის ესე. საკითხავი ყმაწვილთათვის 8. – თბ.: ციციანთელა, 2003. – გვ. 205-207.
388. მოციქული ანდრია პირველწოდებულის შემოსვლა საქართველოში. პირველი საუკუნე. რუკა-ტაბულა (47X70) // თბ.: საქართველოს მაცნე, 2003.: ტექსტი, რუკა, 9 ფერადი ფოტო.
389. ომონიმური ტოპონიმების გავრცელების თავისებურებანი კავკასიაში // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე: მეორე რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნ. კონფ. 2003წ. 2 მაისი. – თბ., 2003. – გვ. 5-7.
390. რა კავშირი აქვს „ვეფხისტყაოსანს“ აფრიკასთან /საუბარი ჩაიწერა თ. ახობაძემ // თბილისელები. – 2003. – 3-9 მარტი. (№9). – გვ. 37.: 2 სქ.
391. რელაქტორის ტექსტი. – „ვეფხისტყაოსნის“ გეოგრაფიული ფონი (რუკა) // თბ.: ფაეორიტი, 2003. – 1 ფორმატი.

392. სამეგრელო-ოდიში // საქართველო არის ესე. საკითხავი ყმაწვილთათვის 8. – თბ.: ციციანთელა, 2003. – გვ. 243-245.
393. სამხედრო გეოგრაფიული ასპექტები „ვეფხისტყაოსანში“ // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე: მეორე რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნიერო კონფერენცია, 2003წ. 2 მაისი. – თბ., 2003. – გვ. 42-44.
394. საქართველოს ბუნების ძეგლები (რუკა) // თბ.: ფავორიტი. – 2003. – I ფორმატი (40X60): 12 ფერადი ფოტო.
395. საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. სახელმძღვ. უნტის გეოგრაფიის სპეციალობის სტუდენტებისათვის. – თბ.: კაბადონი, 2003. – 286 გვ.: 6 სქემა.
რეც.: თ. ყოლანდარია. გეოგრაფიული მეცნიერების ახალი შენაძენი // სოხუმის სადროშო. – 2003. – 27 სექტ. – გვ. 6.
– გ. ყორანაშვილი. გაურკვეველი სტატუსის მქონე მეცნიერების სახელმძღვანელო // ახალი განათლება. – 2004. – 9-15 დეკ. – გვ. 5.
პასუხი რეცენზიაზე: მეცნიერების სტატუსი, კარგა ხანია, გარკვეულია // ახალი განათლება. – 2004. – 23 დეკ. – გვ. 6.
რეცენზენტის პასუხი: ყორანაშვილი გ. გაუგებრობა, თანაც პლაგიატი // ახალი განათლება. – 2005. – 27 იანვ. – 2 თებ. – გვ. 5.
პასუხის პასუხი: დემაგოგის მანტიაში გახვეული მეცნიერი // ახალი განათლება. – 2005. – 3-9 თებ. – გვ. 7.
რეცენზენტის პასუხის პასუხი: ყორანაშვილი გ. მოდით, ასე გავაკეთოთ // ახალი განათლება. – 2005. – 17-23 თებ. – გვ. 4.
პასუხის პასუხი რეცენზენტს: მცირე რეპლიკა // ახალი განათლება. – 2005. – 24 თებ. – 2 მარტი. – გვ. 3.
396. სახელმძღვანელოების შექმნა ყველას არ შეუძლია // ახალი განათლება. – 2003. – 27 თებ. – 5 მარტი. – გვ. 9.

397. სულხან-საბა ორბელიანის მოგზაურობა ევროპაში. 1713-1716. რუკა-ტაბულა (47X70) // თბ.: საქართველოს მაცნე. – 2003.: ტექსტი, რუკა, 3 ფერ. ფოტო, 5 შავ-თეთრი ფოტო.
398. ქართველი მოგზაურები, გეოგრაფები, ბუნების მკვლევარნი = Georgian Travellers, Geographers, Explorers of Nature: ენციკლოპედიური ცნობარი. – თბ.: განათლება, 2003. – 336 გვ.: 15 სქემა, 460 ფოტო.
თანაავტ. შ. ჯავახიშვილი.
399. ქვეყნის მხარეთა აღმნიშვნელი ტერმინების გამოყენების პრინციპები // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე: მეორე რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნ. კონფერენცია, 2003 წ. 2 მაისი. – თბ., 2003. – გვ. 44-46.
400. ჩხარის წმიდა გიორგის მონასტერი. – თბ.: კარტოგრაფი, 2003. – 32 გვ.: 2 სქემა, 40 ფერადი ფოტო.
401. ჯავახეთი. ზუროთმოდგურული და ბუნების ძეგლები – თბ.: ფაგორიტი, 2003. – 80 გვ.: 2 რუკა, 4 შავ-თეთრი ფოტო, 140 ფერადი ფოტო.
რეც.: ზ. ირემაძე. ჯავახეთი: ძველი ჭრილობა და ახალი ჯავრი // ახალი ერა. – 2003. – 16 მაისი. – გვ. 11.

2004

402. მეცნიერების სტატუსი, კარგახანია, გარკვეულია (პასუხი გ. ყორანაშვილს) // ახალი განათლება. – 2004. – 27 დეკ. – გვ. 6.
403. სამშვილდე // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2004. – №72. – გვ. 5.: სქ., 2 ფოტო.
404. საქართველოს ბუნების საოცრებანი /საუბარი ჩაიწერა ე. მაისურაძემ // კვირა. – 2004. – 2-9 ოქტ. – გვ. 10.
405. საქართველოს ზოგიერთი ორო-ჰიდრონიმის სწორი დაწერილობის საკითხისათვის // ქართული ონომასტიკა. II. – 2004. – გვ. 267-272. – რეზ. ინგლ.
406. უადგილო გამოხდომა, ანუ მისამართი აერია: რეპლიკა რეპლიკას: [პასუხი რ. ჟორდანიას წერილზე „საკუთარი

თავი არ დაეიწყებია“ (ენციკლოპედიური ცნობარის „ქართველი მოგზაურები, გეოგრაფები, ბუნების მკვლევარნი“ გამოცემის გამო. – თბ.: 2003.). – საქ. რესპუბლიკა. – 2004. – 20 აპრილი] // საქ. რესპუბლიკა. – 2004. – 7 მაისი (№104). – გვ. 5.

407. უბველესი სიწმინდეები დაკარგულია /საუბარი ჩაიწერა თ. ვირსალაძემ // ახალი გაზეთი. – 2004. – 30 ნოემბ.-7 დეკ. (№ 38). – გვ. 2.
408. ჰუჯაბი // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2004. – №73 – გვ. 4.: 2 ფოტო.

2005

409. აკადემიკოსი ალექსანდრე ჯავახიშვილი // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე: მიძღვნილი აკად. ალექსანდრე ჯავახიშვილის დაბადების 130 წლისთავისადმი. მესამე რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნ. კონფერენცია. 2005წ. 6 მაისი. – თბ., 2005. – გვ. 5-7.
410. აჭარის ტოპონიმთა კვლევის ასპექტები // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე მიძღვნილი აკად. ალექსანდრე ჯავახიშვილის დაბადების 130 წლისთავისადმი. მესამე რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნ. კონფერენცია, 2005წ. 6 მაისი. – თბ., 2005. – გვ. 22-24.
411. დემაგოგის მანტიაში გახვეული მეცნიერი (პასუხის პასუხი გ. ყორანაშვილს) // ახალი განათლება. – 2005. – 3-9 თებ. – გვ. 7.
412. იმერეთის მოსახლეობის რეტროსპექტული კარტოგრაფირება // კარტოგრაფია და თანამედროვეობა. – 2005. – გვ. 64-72.: 4 სქ. – რეზ. ინგლ.
413. მცირე რეპლიკა (გ. ყორანაშვილისადმი) // ახალი განათლება. – 2005. – 2 მარტი. – გვ. 3.
414. როდემდე ვემუდართო ხელისუფლებას? // ლიტ. საქართველო. – 2005. – 18 მარტი. – გვ. 4.

415. საქართველოს მდინარეები // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2005. – №82. – გვ. 7.: ფოტო.
416. სეპარატისტული რეჟიმის მიერ აფხაზეთში განხორციელებული ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფისა და ტოპონიმთა მეტამორფოზა // ლიტ. საქართველო. – 2005. – 2 დეკ. – გვ. 9.

2006

417. აზავრეთის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. ა-დ.: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 19.: ფოტო.
თანაავტ. დ. ხოშტარია.
418. ალასტანის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. ა-დ.: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 39-40.: ფოტო.
თანაავტ. ი. სიხარულიძე.
419. აფნიას ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. – ა-დ.: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 96-97.: ფოტო.
420. ბავრას ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. ა-დ.: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 147. – ფოტო.
421. ბარალეთის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. ა-დ.: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 152-153.: ფოტო.
422. ბურნაშეთის (ახალქალაქის რ.) ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. ა-დ.: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 222-223.: 2 ფოტო.
თანაავტ.: ნ. ჩუბინაშვილი, დ. ბერძენიშვილი.
423. განძანის ეკლესიები // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. ა-დ.: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 232-234.: 2 ფოტო.

424. განძანის ეკლესიები // ციცინათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2006. – №87. – გვ. 5.: 2 ფოტო.
425. გოგაშენის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. ა-დ: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 257.: ფოტო.
426. დანკალის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. ა-დ: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 288.: ფოტო.
427. დიგაშენის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. I. ა-დ: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 13. – თბ., 2006. – გვ. 296.: ფოტო.
428. თუშეთის სახელწოდებისათვის // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე მიძღვნილი ალექსანდრე ასლანიკაშვილის დაბადების 90 წლისთავისადმი: მეოთხე რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნიერო კონფერენცია. 2006წ. 5 მაისი. – თბ., 2006. – გვ. 74-77. – რეზ. რუს.
429. მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ალექსანდრე ასლანიკაშვილი (1916-1981) // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე მიძღვნილი ალექსანდრე ასლანიკაშვილის დაბადების 90 წლისთავისადმი: მეოთხე რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნ. ონფერენცია. 2006წ. 5 მაისი. – თბ., 2006. – გვ. 5-9. – რეზ. რუს.
430. მზის საათი ძველ საქართველოში // ციცინათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2006. – №86. – გვ. 5.
431. საქართველოს სასარგებლო წიაღისეულის რეტროსპექტული კარტოგრაფირება // მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე მიძღვნილი ალექსანდრე ასლანიკაშვილის დაბადების 90 წლისთავისადმი: მეოთხე რესპუბ. სასწ.-მეთოდ. და სამეცნ. კონფერენცია. 2006წ. 5 მაისი. – თბ., 2006. – გვ. 39-43.: რუკა. – რეზ. რუს.

432. ყველასათვის ახლობელი // გაზაფხული (მოსწავლე ახალგაზრდობის რესპუბლიკური სასახლის გაზეთი). – 2006. – აპრ.-მაისი. – №4-5. – გვ. 4.

2007

433. ბუნების კარი. მდინარე მტკვარი // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2007. – №95. – გვ. 6.
434. გადაადგილებული ტოპონიმები // ქართველური ონომასტიკა. III. – თბ.: თსუ გამ-ბა, 2007. – გვ 247-252.
435. დიდი და პატარა ღიახვი // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2007. – №92. – გვ. 7.
436. ვარდისციხის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. II. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 14. – 2007. – გვ. 19.: ფოტო.
437. ვარევანის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. II. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 14. – თბ., 2007. – გვ. 21.: ფოტო.
438. იხტილას ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. II. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის 14. – თბ., 2007. – გვ. 117.: ფოტო.
439. კარნეთის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. II. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 14. – თბ., 2007. – გვ. 126.: ფოტო.
440. კაჭიოს დარბაზული ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია ნაკვ. II. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 14. – თბ., 2007. – გვ. 132-133.: ფოტო.
441. კოთელიას დარბაზული ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. II. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 14. – 2007. – გვ. 151.: ფოტო.
442. მაღლი ღვაწლისა = The Benefit of Deed = Благодарь подвига . (ექიმი ილია პულუზაშვილი). – თბ.: ლეთა, 2007. – 104 გვ.: ტაბ., 52 ფოტო.

- რეც.: ნათელი კაცი // თერჯოლა. – 2007. – 30 აპრ. – გვ. 8.
443. მურჯახეთის ბაზილიკა // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. II. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 14. – თბ., 2007. – გვ. 217.: ფოტო.
444. მურჯიკანის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. II. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 14. – თბ., 2007. – გვ. 218.: ფოტო.
445. პტენას ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. II. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 14. – თბ., 2007. – გვ. 287.: ფოტო.
446. სამედიცინო გეოგრაფიის საკითხები ვახუშტი ბაგრატიონის „საქართველოს გეოგრაფიაში“ // კაკასიის გეოგრაფიული ჟურნალი. – 2007. – №7-8. – გვ. 149-153.: რუკა. – რეზ. რუს., ინგლ.
447. სალამოს ეკლესიები (ნინოწმინდის რა-ნი) // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. თბ., – 2007. – გვ. 12-14.: 3 ფოტო.
448. ფარავნის ეკლესიები // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. – თბ., 2007. – გვ. 89-90.: ფოტო.
449. ფარავნის ქარვასლა // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. – თბ., 2007. – გვ. 90-91.: ფოტო.
450. ფარავნის ქვაჯვარი // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. – თბ., 2007. – გვ. 91-92.: ფოტო.
451. ფოკას ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. – თბ., 2007. – გვ. 100-102.: ფოტო.
452. ყაურმის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. – თბ., 2007. – გვ. 149-150.: ფოტო.

453. ყაურმის ხიდი // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. — თბ., 2007. — გვ. 150-151.: ფოტო.
454. ყულალისის ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის, 15. — თბ., 2007. — გვ. 160-161.: ფოტო.
455. ჭიქიანის მონოლითი // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. — თბ., 2007. — გვ. 275.: ფოტო.
456. ხორენიას ეკლესია // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. — თბ., 2007. — გვ. 302-303.: ფოტო.
457. ხოსპიოს ეკლესიები (ახალქალაქის რ.) // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. თბ., 2007. — გვ. 304-306.: ფოტო.
458. ხუჯაბის სამონასტრო კომპლექსი // ჟღერს ქვის ჰარმონია. ნაკვ. III. ე-ს: საკითხავი ყმაწვილთათვის. 15. — თბ., 2007. — გვ. 309-313.: 2 ფოტო.

2008

459. ალასტანის ეკლესია // ახალი ივერია. — 2008. — №4 (36). — გვ. 7.: ფოტო.
თანაავტ. ი. სიხარულიძე.
460. არაგვი // ციცინათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო აღმანახი). — 2008. — №103. — გვ. 7. ფოტო.
461. აფხაზეთის ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფისა და ტოპონიმთა მეტამორფოზა XXI საუკუნის მიჯნაზე // გეოგრაფიის აქტუალური საკითხები. — ქუთაისი, 2008. — გვ. 169-174. — რეზ. ინგლ.
462. ბუნების ძეგლების პოტენციული საექსკურსიო-ტურისტული მიზნებისათვის // გეოგრაფიის აქტუალური საკითხები. — ქუთაისი, 2008. — გვ. 129-134. — რეზ. ინგლ.

463. გიორგი ყაზბეგის მოგზაურობის ისტორიულ-გეოგრაფიული მნიშვნელობა // კავკასიის გეოგრაფიული ჟურნალი. – 2008. – №9. – გვ. 131-135. – რეზ. რუს., ინგლ.
464. მასწავლებლის წიგნი. საქართველოს გეოგრაფია (IX კლასი). – თბ.: ლოგოს პრესი, 2008. – 56 გვ.
თანაავტ.: ვ. ნეიძე, მ. ბოკერია, ე. დავითაია, ლ. გარსენიშვილი.
465. ოცდათორმეტი წელი აზიის ქვეყნებში = Thirty-two years in the Countries of Asia: რაფიელ დანიბეგაშვილის უჩვეულო მოგზაურობანი (1795-1827). – თბ.: ლეგა, 2008. – 256 გვ.: სქ., 4 რუკა, 11 ფერადი ფოტო, 17 შავ-თეთრი ფოტო. – ანოტ. ინგლ.
466. საქართველოს გეოგრაფია (IX კლასის სახელმძღვანელო). – თბ.: ლოგოს პრესი, 2008. – 316 გვ.
თანაავტ.: ვ. ნეიძე, მ. ბოკერია, ე. დავითაია.
467. ჩხარი = Chkhari = Чхари: ენციკლოპედია. – თბ., 2008. – 360 გვ. + 64 გვ. ფერადი ილ-ით.

2009

468. გამოიცა ენციკლოპედია ჩხარი /საუბარი ჩაიწერა ნ. გამყრელიძემ // თერჯოლა, – 2009. – 30 ნოემბ. (№23). – გვ. 1-2, ნ.: 4 ფოტო.
469. რატომ აირჩია შოთა რუსთაველმა „ვეფხისტყაოსნის“ სამოქმედო არეალად აფრიკისა და აზიის ქვეყნები და რითი დააკავშირა პოემა საქართველოსთან /საუბარი ჩაიწერა ი. ლალიძემ // თბილისელები. – 2009. – 6-12 ივლ. (№27). – გვ. 17.: სქ.
470. რისთვის ან ვისთვის აშენდა ცხინვალ-ალაგირის საუღელტეხილო ავტომაგისტრალი?! როკის გვირაბი – საქართველოს ზურგში ჩაცემული მახვილი // სამშვიდობო გაზეთი. – 2009. – 30 ივნ. (№7-8). – გვ. 3.: რუკა.
471. საქართველოს ფიზიკური გეოგრაფია (სახელმძღვანელო უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებისათვის). – თბ., 2009. – 236 გვ.: 15 ფოტო, 7 სქ., ჩანართი 4 ცხრ.

- თანაავტ.: მ. ალფენიძე, ზ. სეფერთელაძე, ე. დავითაია.
472. სულხან-საბა ორბელიანის კარტოგრაფიული მემკვიდრეობა // ლიტერატურული დიალოგები IV. სულხან-საბა ორბელიანი – 350. – ქუთაისი, 2009. – გვ. 169-175.
თანაავტ. მ. ქავთარია.
473. სულხან-საბა ორბელიანის „მოგზაურობა ევროპაში“ (ისტორიულ-გეოგრაფიული ანალიზი) // ლიტერატურული დიალოგები IV. სულხან-საბა ორბელიანი – 350. – ქუთაისი, 2009. – გვ. 162-168.
თანაავტ. ო. ჩხეიძე.
474. ქსანი // სამშვიდობო გაზეთი. – 2009. – 31 იანვ. (№31). – გვ. 4.
475. География Грузии (учебник IX класса). – Тб.: Логос Пресс, 2009. – 316 с.
Соавт.: В. Неидзе, М. Бокерия, Э. Давитая.
Парал. кн. на Армянском яз.

2010

476. ბოდორნა. ტურისტულ-საექსკურსიო მეგზური. – თბ., 2010. – 44 გვ.: სქ., 33 ფერადი ფოტო.
477. კახეთის ისტორიული გეოგრაფია. XVIII ს. = Historical geography of Kakheti XVIII c. – თბ., 2010. – 202 გვ.: 5 სქ., 15 შავ-თეთრი ფოტო, ჩანართი შავ-თეთრი ფოტო 16 გვ., ფერ. ფოტო 4 გვ.
478. მასწავლებლის წიგნი. ჩვენი საქართველო (მეხუთე კლასი). – თბ.: ლოგოს პრესი, 2010. – 54 გვ.
თანაავტ.: მ. სურგულაძე, ნ. მინდაძე, ვ. ნეიძე, ი. გარსენიშვილი, ლ. გარსენიშვილი.
479. სამურზაყანოს ისტორიული გეოგრაფია // აფხაზეთის მეცნ. ეროვნული აკად. შრომათა კრებული: სამურზაყანო. ტ.3. – თბ., 2010. – გვ. 22-35. – რეზ. ინგლ.
480. სამშვილდე: ტურისტულ-საექსკურსიო მეგზური. – თბ., 2010. – 68 გვ.: სქ., 53 ფერადი ფოტო.

481. საუკუნე ჯანმრთელობის სამსახურში = The whole century at service if health: ჩხარის საავადმყოფო 100 წლისაა. – თბ., 2010. – 250 გვ.: შავ-თეთრი და ფერ. ილუსტრ. – ანოტ. ინგლ.
482. სულხან-საბა ორბელიანის გეოგრაფიულ-კარტოგრაფიული მემკვიდრეობა = Geographical-cartographical heritage of Sul Khan-Saba Orbeliani. – თბ., 2010. – 254 გვ.: 2 სქ., 4 რუკა, 22 ფერ. ფოტო. – ანოტ. ინგლ.
483. ტოპონიმია ვახუშტი ბაგრატიონის კარტოგრაფიულ მემკვიდრეობაში // ქართველური ონომასტიკა IV. – თბ., 2010. – გვ. 287-300. – რეზ. ინგლ.
484. ჩვენი საქართველო. მეხუთე კლასის სახელმძღვანელო. – თბ., ლოგოს პრესი, 2010. – 244 გვ.: ილ.
თანავტ.: მ. სურგულაძე, ნ. მინდაძე, ვ. ნიეძე.
485. Tiurist potential of the Black Sea Coast of Georgia // The 2nd international geography symposium. Proceedings 2-5 June 2010 /Editors.: Ibrahim Atalay & Recep EFE. – Kemer, Antalya (Turkey), 2010. – P. 219-224.
Co-auth: N. Pavliashvili, M. Tutberidze.

2011

486. 1923 წლის საბურთალოს სამედიცინო რუკის ისტორიულ-გეოგრაფიული მნიშვნელობა // ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინ-ტის შრომათა კრებული. ახალი სერია. №3 (82). საერთაშორისო სამეცნ. კონფ. „გარემო და გლობალური დათბობა“ მიძღვნილი აკად. თეოფანე დავითაიას დაბადებიდან 100 წლისთავისადმი. – თბ., 2011. – გვ. 360-365
487. პოლიტიკური გეოგრაფია = Политическая география = Political geography: XVIII ს. /ვახუშტი ბაგრატიონი მთარგმნელ-შემავსებელი; ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა, ლექსიკონი და ანოტირებული საძიებლები დაურთო კ. ხარაძემ. – თბ., 2011. – 314 გვ.: 4 ფერადი ფოტო; + 27 ფერადი რუკა. – ანოტ. ინგლ.

488. „ვეფხისტყაოსნის“ გმირთა მარშრუტები // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2011. – № 125. – გვ. 5.
489. კაცი ლეგენდა = Человек легенда = A man-the legend: აკადემიკოსი თეოფანე დავითაია. – თბ., 2011. – 400 გვ.: ილ.
490. მსოფლიო დონის მეცნიერი // ნიკოლაძის გზით (ფოთი). – 2011. – 4 ნომბ. – გვ. 5.: სურ-ით. [ავტორი მითით. ა.ა.].
491. მსოფლიო სახელის მეცნიერი. აკადემიკოსი თეოფანე დავითაია – 100 // საქ. რესპუბლიკა. – 2011. – 15 სექტ. – გვ. 6.
492. ტერმინი აბანო ქართულ ტოპონიმიაში // ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინ-ტის შრომათა კრებული. ახალი სერია. №3 (82). საერთაშორისო სამეცნ. კონფ. „გარემო და გლობალური დათბობა“ მიძღვნილი აკად. თეოფანე დავითაიას დაბადებიდან 100 წლისთავისადმი. – თბ., 2011. – გვ. 376-379.
493. ქვის ნაირსახეობათა სახელები ქართულ ტოპონიმიაში // ქართველური ონომასტიკა V. – თბ.: უნივერსალი, 2011. – გვ. 353-361. – რეზ. რუს.
494. ხერთვისიდან ვარძიამდე. ტურისტულ-საექსკურსიო მეგზური. – თბ., 2011. – 65 გვ.: 2 სქ., 64 ფერ. ფოტო.
495. Для чего или для кого была построена Цхивали-Алагирская перевалочная автомагистраль?! // Осетины в Грузии. – М., 2011. – С. 289-301.
496. Происхождение и развитие топонимов Шида Картли // Осетины в Грузии. – М., 2011. – С. 261-288.

2012

497. ბუნების უბადლო მკვლევარი. ლევან მარუაშვილი = The Unrivalled Authority on Nature Study . Levan Maruashvili / რედ. ო. ჩხეიძე. – თბ., 2012. – 400 გვ.: ილ-ით.

498. ბუნების ძეგლები // ჩვენი ღირსებანი. – თბ.: ემ-პი-ჯი, 2012. – გვ. 114-159.
499. გეოგრაფიის დიდი მკვლევარი // თსუ ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინ-ტის შრომათა კრებული. ახალი სერია №4(83). ეძღვნება პროფ. ლევან მარუაშვილის დაბადებიდან 100 წლისთავს. – თბ., 2012. – გვ. 7-12.
500. ერის საუნჯე // ჩვენი ღირსებანი. – თბ.: ემ-პი-ჯი, 2012. – გვ. 7-9.
501. „ვეფხისტყაოსნის“ არაბეთი (XII-XIII სს.) // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2012. – №126. – გვ. 5.
502. „ვეფხისტყაოსნის“ ინდოეთი (XII-XIII სს.) // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2012. – №127. – გვ. 5.
503. ლევან მარუაშვილი გეოგრაფიის ისტორიისა და ისტორიული გეოგრაფიის მკვლევარი // თსუ ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინ-ტის შრომათა კრებული. ახალი სერია №4(83). ეძღვნება პროფ. ლევან მარუაშვილის დაბადებიდან 100 წლისთავს. – თბ., 2012. – გვ. 19-26.
504. რელაქტორის წინასიტყვაობა // მარუაშვილი, ლ. სამყაროს ასახვა „ვეფხისტყაოსანში“. – თბ., 2012. – გვ. 7-10.
505. საქართველოს გეოგრაფიული კვლევის ისტორია // ჩვენი ღირსებანი. – თბ.: ემ-პი-ჯი, 2012. – გვ. 10-23.
506. საქართველოს ფიზიკური გეოგრაფია. სახელმძღვ. უმაღლ. სასწ. სტუდენტებისათვის. მე-2 შვესებ. და გადამუშ. გამოცემა. – თბ.: უნივერსალი. – 2012. – 238 გვ.: 5 ფურც. ცხრ.
თანაავტ.: მ. ალფენიძე, ზ. სეფართელაძე, ე. ლავითაია.
507. ტიმოთე გაბაშვილის გეოგრაფიულ-კარტოგრაფიული მემკვიდრეობა = Geographical-Cartographical Heritage of Timete Gabashvili /რედ. მ. ქავთარია. – თბ., 2012. – 248 გვ.: 1 სქ; 44 ილ.
508. ტიმოთე გაბაშვილის კარტოგრაფიული ნაწარმოების მნიშვნელობა // თსუ ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინ-

ტის შრომათა კრებული. ახალი სერია №4(83). ეძღვნება პროფ. ლევან მარუაშვილის დაბადებიდან 100 წლისთავს. – თბ., 2012.– გვ. 205-219.

509. ქართული სიმბოლიკა // ჩვენი ღირსებანი. – თბ.: ემ-პი-ჯი, 2012. – გვ. 33-37.

510. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის გეოგრაფიული გარემო და მიმდინარე გეოდინამიკური პროცესები // მცხეთა-მთიანეთის რეგიონის სოციალურ-ეკონომიური და დემოგრაფიული განვითარების პრობლემები. – თბ., 2012. – გვ. 202-223.

თანაავტ. რ. ხაზარაძე.

511. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ისტორიულ-გეოგრაფიული წანამძღვრები და ტურიზმის განვითარების პერსპექტივები // მცხეთა-მთიანეთის რეგიონის სოციალურ-ეკონომიური და დემოგრაფიული განვითარების პრობლემები. – თბ., 2012. – გვ. 224-244.

თანაავტ. რ. ხაზარაძე.

512. ცენტრალური კავკასიონის (რაჭის ფარგლებში) უღელტეხილების პოტენციალი სამთო ტურიზმის, ალპინიზმის განვითარებისა და სახელმწიფოს სტრატეგიული უსაფრთხოება // რაჭა. წარსული, აწმყო და მომავალი. – თბ., 2012. – გვ. 251-270.

თანაავტ. რ. ხაზარაძე

513. ხალხური სამკურნალო საშუალებები ვახუშტი ბაგრატიონის „საქართველოს გეოგრაფიაში“ // ჩვენი ღირსებანი. – თბ.: ემ-პი-ჯი, 2012. – გვ. 160-166.

513^ა. ჭუჯაბი – XX საუკუნის ტრაგედია // თბ., 2012, 304 გვ.

რედაქტორები: ქეთევან აბშიძე და ჯანსუღ კეკელია

კობა ხარაძის გადაღებული ფოტოები დაბეჭდილი
სხვადასხვა გამოცემაში*

PHOTOS TAKEN BY KOB A KHARADZE, PRINTED IN
VARIOUS PUBLICATIONS

1982

514. ნეკერჩხალი გამერქნებული ფესვებით. ფოტო (ს. ოლოზი, გორის რ-ნი) // საქართველოს ბუნება. – 1982. – №4. – გვ. 23.
515. საქართველოს სსრ წითელი წიგნი. – თბ.: საბჭოთა საქართველო. – 1982. – გვ. 188 (10 ფოტო).

1983

516. კარტოზია მ. გვიწინამძღვრე, ხსოვნის ბერდედავ! (ფოტოები – ექსპედიციის წევრები უღელტეხილზე და ცენტრალური კავკასიონი) // ლელო. – 1983. – 19 თებ. – გვ. 2.

1985

517. მანია გ. პროექტი და გარემო. 3. ახლებური, ეკოლოგიური ფიქრი და მოქმედება გემართებს (ფოტო – დინოზავრის ნაკვალევი და საირმის ეროზიული მოწმე) // კომუნისტი. – 1985. – 12 ოქტ. – გვ. 4.
518. მარუაშვილი ლ. მასალები „წითელი წიგნის“ იმ განყოფილების შევსება-განვითარებისათვის, რომელიც ეძღვნება საქართველოს არაორგანული ბუნების ძეგლებს (ფოტოები – „ქვაბთათანა ქვა“ ერატიული ლოდი სოფ. ღებთან, მდ. ჩვეშურას ხეობაში და ქვაციხურას ლოდი ჩვეშურას ხეობაში) // საქართველოს ბუნების დაცვა XIII. – თბ.: მეცნიერება, 1985. – გვ. 97, 100.

ჩამონათვალში არ შედის ავტორის მიერ გამოქვეყნებულ შრომებში მოთავსებული ფოტოები.

519. მარუაშვილი ლ. პროექტი და გარემო. 7. არა სულდგმული, მაგრამ შთაბეჭდავი და განმანათლებელი (ფოტოზე – ერატიული ლოდი სოფ. ღებში) // კომუნისტი. 1985. – 14 ღექ. – გვ. 4.

1986

520. მარუაშვილი ლ. კავკასიის ფიზიკური გეოგრაფია III (ფოტოები: ბოდორნის შთენილი სვეტი, საირმე იმერეთისა. ბუნებრივი შთენილი, შთენილი დიდი ძირულის მასივზე, ლავური ორგანი დარიალში, ბოდორნის სვეტი ჩრდილოდასავლეთიდან, ქვაციხურას ერატიკული ლოდი ჩვეშურას ხეობაში – რაჭა). – თბ.: მეცნიერება, 1986. – გვ. 21, 26, 30, 35, 38, 92.

1990

521. არჩვაძე ნ. ჰუჯაბი – ჩვენი სიხარული, ჩვენი დარდი (ფოტოზე ჰუჯაბის ეკლესია) // საქართველოს ბუნება. – 1990. – №2. – გვ. 8.

522. „ბუმბერაზთა ქვაფენილები“ (ბედენის მასივი, თეთრიწყაროს რ-ნი) // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1990. – №3. – გარეკანის პირველი გვერდი [ავტორი მითით. ა. ა.].

523. გეგის ჩანჩქერი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1990. – №7. – გარეკანის პირველ გვერდზე [ავტორი მითით. ა. ა.].

524. გუდარეხის კოშკი (თეთრიწყაროს რ-ნი) // მამული. – 1990. – (ივლისი) №14. – გვ. 1.

525. ზამთრის პეიზაჟი აბელიანის ტყეში (თეთრიწყაროს რ-ნი) // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1990. – №12. – გარეკანის პირველი გვერდი [ავტორი მითით. ა. ა.].

526. მარუაშვილი ლ. მთა-ციხე ბირთვისის ღირსშესანიშნაობანი (ფოტოებზე: ბირთვისის კლდეები 3 ფოტო, ციხის შესასვლელი, ციხის უმაღლესი ადგილი, ციხე ბირთვისის შტოქედზე) // საქართველოს ბუნება. – 1990. – №5. გვ. – 34-35.

527. მარუაშვილი ლ. მჭერმეტყველი მუნჯები (ფოტოებზე: ერატიკული ლოდი ჩვეშურას ხეობაში, ერატიკული ლოდი „ქვამაგიდა“ მდ. ჩვეშურას სათავეებში, „ქვამთათანა ქვა“ – ლების ერატიკული ლოდი) // საქართველოს ბუნება. – 1990. – №2. – გვ. 37-39.
528. მარუაშვილი ლ. ყინვით ნაძერწი საოცრებანი (ფოტოებზე: ცუცხვათი – ტყიბულის ზონა, მზრალობითი ფორმები ყელის ზეგანზე, პალეოლითური კულტურის ფენები ბრინჯაოს ძღვიმეში – ცუცხვათი, ლოდების ნაყარი სამსარის ქედის დასავლეთ ფერდობზე – ახალქალაქის რაიონი) // საქართველოს ბუნება. – 1990. – №4. – გვ. 19-22.
529. ორმოცების ეკლესია – ფოტო // მამული. – 1990. – მარტი. – №6 (14). – გვ. 15.
530. სენაკის ნორჩ ნატურალისტთა სადგური // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1990. – №9. – გარეკანის პირველი გვერდი [ავტორი მითით. ა.ა.].
531. წუნდის ეკლესია // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1990. – №8. – გარეკანის პირველი გვერდი [ავტორი მითით. ა.ა.].

1991

532. ბავშვები, ბუნება, მშვიდობა: თუშეთის ბილიკებზე [კონკურსში გამარჯვებული ფოტო] // ახალგაზრდა ივერიელი. – 1991. – 9 ივლ. – გვ. 5.
533. გელათის ტაძარი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – №3. – გარეკანის პირველი გვერდი.
534. მარუაშვილი ლ. გეოგრაფოსის მოგონებანი (ფოტოები: ობსიდიანის გროვა ჭიქიანის მთაზე – წალკისა და ნინოწმინდის რაიონები, კლდეკარი თრიალეთის ქედზე, მყინვარწვერი) // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №2. – გვ. 23-26.
535. მარუაშვილი ლ. თბილისის შემოგარენი (ფოტოები: მუხათგვერდი – ჭერმის კლდეები, ჰუჯაბის ტაძარი XIII ს., ფიტარეთის სამრეკლო, მდინარე ქციის კანიონი) // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №4. – გვ. 2-6.

536. მარუაშვილი ლ. თბილისის შემოგარენი (ფოტოები: ფარცხისის ციხის ფრაგმენტები – თეთრიწყაროს რაიონი, ძველი ხიდი ბოლნისის წყალზე, მანგლისის „სიონი“, კოჯრის ციხე) // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №5. – გვ. 28-30.
537. მღინარე ივრის სათავე // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – №1. – გარეკანის პირველი გვერდი [ავტორი მითით. ა.ა.].
538. წყალტუბოს მღვიმეში // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – №2. – გარეკანის პირველი გვერდი.
539. ხულუტის ციხე // საქართველოს ბუნება. – 1991. – №3. – გარეკანის მეოთხე გვერდი.

1992

540. მარუაშვილი ლ. ტოპონიმიკური ეტიუდები (კლდის ფრაგმენტი ხორხების საყინულესთან, სამსრის ქედი) // საქართველოს ბუნება. – 1992. – №3. – გვ. 21, 23.

1999

541. საქართველოს გეოგრაფია: სახელმძღვ. უმაღლ. სასწავლებლებისათვის (ფოტოები: არაგვის ხეობა, ცუცხვათის მღვიმოვანი, ბოლნისის ხეობა, გეგის ჩანჩქერი – გულაუთის რაიონი, საირმის ეროზიული მოწმე) – თბ.: კაბადონი, 1999. – გვ. 4, 154, 172, 210, 260 [ავტორი მითით. ა.ა.].

2000

542. საქართველოს გეოგრაფია: ნაწილი პირველი. ფიზიკური გეოგრაფია (ფოტოები: ნეოგენური კონგლომერატები ბაზალეთის პლატოს კიდურ ფლატეზე, მყინვარწყვი, შავი ზღვის სანაპირო – ბათუმი, მტკვრის ხეობა აწყურთან, არაგვის ხეობა, ბუნებრივი კამარა – „ჩაკიდული“, ქციის კანიონი, მ. თავკვეთილი, გორაკ-ბორცვიანი ზოლი – ოკ-

რიბა, ხიდიკარის კლდეკარი – რაჭა) – თბ.: მეცნიერება, 2000. [ავტორი მითითებულია 315-ე გვერზე].

2001

543. საქართველოს გეოგრაფია. ნაწილი მეორე – რეგიონები. – თბ.: კაბადონი, 2001.: 30-მდე ფოტო.

2003

544. ირემაძე ზ. ჯავახეთი: ძველი ჭრილობა და ახალი ჯავრი (ფოტოები – ფარაენის ქვაჯვარი, კუმურდოს მონასტერი, ბოლნური ჯვარი) // ახალი ერა. – 2003. – 16 მაისი. – გვ. 11.

2008

545. საქართველოს გეოგრაფია. მეცხრე კლასის სახელმძღვანელო. – თბ.: ლოგოს პრესი, 2008. – 50-მდე ფოტო.

2009

546. დავითაია ე., სეფერთელაძე ზ. ანთროპოგენური ლანდშაფტები (4 ფოტო). – თბ.: თსუ, 2009. – [ავტორი მითითებულია მე-4 გვერზე].

2010

547. ჩვენი საქართველო. მეხუთე კლასის სახელმძღვანელო. – თბ.: ლოგოს პრესი, 2010. – 60-მდე ფოტო.

2012

548. საქართველოს ფიზიკური გეოგრაფია. სახელმძღვ. უმაღლ. სასწავლებლის სტუდენტებისათვის. მე-2 შვესებ. და გადამუშ. გამოცემა. – თბ.: უნივერსალი. – 2012. – 8 ფოტო [ავტორი მითით. ა.ა.].

საზონლო ურომეპი

STOCK WORKS

(ინახება გეოგრაფიის ინსტიტუტის ბიბლიოთეკაში)

1980

549. ქვემო ქართლის ისტორიული გეოგრაფიის საკითხები // ვახუშტის სახ. გეოგრ. ინ-ტის ფონდები. – 1980. – 157 გვ.

1985

550. შიდა ქართლის ისტორიული გეოგრაფიის საკითხები // ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრ. ინ-ტის ფონდები. – 1985. – 168 გვ. – რეზ. რუს.

1990

551. სამცხე-ჯავახეთის ისტორიულ-გეოგრაფიული შესწავლა // ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრ. ინ-ტის ფონდები. – 1990. – 128 გვ.

1995

552. აღმოსავლეთ საქართველოს ისტორიულ-გეოგრაფიული გამოკვლევა (კახეთი) // ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრ. ინ-ტის ფონდი. – 1995. – 130 გვ.

2000

553. აჭარის ისტორიულ-გეოგრაფიულ გამოკვლევა // ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრ. ინ-ტის ფონდები. – 2000. – 127 გვ. – რეზ. რუს.

2005

554. იმერეთის ისტორიულ-გეოგრაფიული გამოკვლევა // ვახუშტი ბაგრატიონის სახ. გეოგრ. ინ-ტის ფონდები. – 2005. – 147 გვ.

საბრანტო შრომები

GRANT WORKS

1997

555. საქართველოს ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის გეოგრაფიული საფუძვლები // საქ. მეცნ. აკად. (პრეზიდიუმის 1997 წ. 27 მარტი, №26 დადგ., გრანტი №5.11.97). – 1997.

ხელმძღვ. დ. უკლება... მონაწილენი: კ. ხარაძე,
ე. დავითაია, ე. სალუქვაძე, გ. გაგუა.

1998

556. ზოგად გეოგრაფიულ ტერმინთა ენციკლოპედიური ლექსიკონი // საქ. მეცნ. აკად. (1998 წ. №26 დადგ., გრანტი №5.16). – 1998-2001. – ოთხ ეტაპად.

ხელმძღვ. (1998-1999წწ.) პროფ. დ. უკლება, (1999-2001წწ.) კ. ხარაძე. მონაწილენი: ე. დავითაია, ნ. პავლიაშვილი, ე. სალუქვაძე.

2002

557. სამხრეთ საქართველოს ტურისტულ-რეკრეაციული პოტენციალის ათვისების წანამძღვრები და პერსპექტივები // საქ. მეცნ. აკად. (პრეზიდიუმის 2002 წ. №21 დადგ., გრანტი №5.21.02). – 2002-2003.

ხელმძღვ. კ. ხარაძე. მონაწილენი: ე. დავითაია,
ნ. პავლიაშვილი, ე. სალუქვაძე.

2004

558. ქართლის ბუნებრივ-რეკრეაციული პოტენციალის ათვისების წანამძღვრები და პერსპექტივები // საქ. მეცნ. აკად. (პრეზიდიუმის 2004 წ. 27 იანვრის, №17 დადგ., გრანტი №5.24.04). – 2004-2005.

ხელმძღვ. კ. ხარაძე. მონაწილენი: ე. დავითაია,
ნ. პავლიაშვილი, ე. სალუქვაძე.

გამოუქვეყნებელი შრომები

UNPUBLISHED WORKS

(ინახება ავტორის პირად ფონდში)

559. აჭარის ისტორიული გეოგრაფია.
560. ზოგადგეოგრაფიულ ტერმინთა ენციკლოპედიური ლექსიკონი.
თანაავტ.: დ. უკლება, ე. დავითაია, ნ. პავლიაშვილი, ე. სალუქვაძე.
561. იმერეთის ისტორიული გეოგრაფია.
562. საქართველოს ბუნების ძეგლები.
563. საქართველოს ძველი ტოპონიმია.
564. საციციანოს ტოპონიმები.
565. ქვის სამტრედეები სამხრეთ კავკასიასა და ცენტრალურ ანატოლიაში.
566. ქრისტიანული რელიგიის წმინდა ადგილებიდან საქართველოში გადმოტანილი ზოგი ტოპონიმი.
567. უებრო ბუმბერაზი – ვახუშტი ბაგრატიონი.

კობა ხარაძის რედაქტორობით გამოცემული
შრომები

WORKS EDITED BY KOBIA KHARADZE

1975

568. მაინკი, ვ. მარკო პოლოს უჩვეულო თავგადასავალი. — თბ.: ნაკადული, 1975.— 332 გვ.

1982

569. საქართველოს არაორგანული ბუნების ძეგლები. — საქართველოს სსრ წითელი წიგნი. — თბ.: საბჭ. საქართველო, 1982. — დანართი რუკა 1:1000000. [1981].

1988

570. საქართველოს სსრ გეოგრაფიული საზოგადოების შრომები. ტ. XVII. — 1988. — 224 გვ. — სარედ. კოლეგიის მდივანი.

1990

571. საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოების შრომები. ტ. XVIII. — 1990. — 152 გვ. — სარედ. კოლეგიის მდივანი.

1991

572. ვახუშტი ბატონიშვილი. საქართველოს გეოგრაფია: წგ. I. სამცხე /გამოცემა მოსე ჯანაშვილისა. — ტფ., 1892. — რეპროდუქცია. — თბ., 1991. — 128 გვ.
573. ვახუშტი ბატონიშვილი. საქართველოს გეოგრაფია: წგ. II. ქართლი /გამოცემა მოსე ჯანაშვილისა. — ტფ., 1895. — რეპროდუქცია. — თბ., 1991. — 150 გვ.

1997

574. ვახუშტი ბაგრატიონი. საქართველოს ატლასი. — თბ., 1997. — 100 გვ. — პ/მგ. რედ.

575. ვახუშტი ბაგრატიონი. საქართველოს გეოგრაფია. — თბ.: მეცნიერება, 1997. — 063, 372 გვ. — პ/მგ. რედ.
1998

576. გეოგრაფია. სამეცნიერო-მეთოდური ჟურნალი. — 1998 — №1. — 104 გვ.; №2. — 96 გვ. — სარედ. კოლეგიის პ/მგ. მდივანი.

1999

577. საქართველოს გეოგრაფია. სახელმძღვანელო არაგეოგრაფიული სპეციალობის სტუდენტებისათვის. საუნივერსიტეტო კურსი. — თბ.: კაბადონი, 1999. — 332 გვ.
თანარედ. მ. ალფენიძე.

2000

578. საქართველოს გეოგრაფია, ნაწ. I. ფიზიკური გეოგრაფია. — თბ.: მეცნიერება, 2000. — 316 გვ. — პ/მგ. რედ.

2001

579. ალფენიძე, მ. ტესტები საქართველოს გეოგრაფიაში. — თბ.: მეცნიერება, 2001. — 140 გვ.

580. საქართველოს გეოგრაფია. ნაწილი მეორე. ისტორიულ-გეოგრაფიული რეგიონები. სახელმძღვ. უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებისათვის. საუნივერსიტეტო კურსი. — თბ.: კაბადონი, 2001. — 316 გვ.
თანარედ. მ. ალფენიძე.

581. საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალური პრობლემები. — თბ.: მეცნიერება, 2001. — 408 გვ. — სარედ. კოლეგიის წევრი.

2002

582. მარუაშვილი, ლ. დედამიწა და კაცობრიობა „ვეფხისტყაოსანში“. შოთა რუსთაველის გეოგრაფიული შეხედულებანი. — თბ.: მეცნიერება, 2002. — 298 გვ.

2003

583. გეოგრაფია და თანამედროვეობა. – თბ.: მეცნიერება, 2003. – 264 გვ. – სარედ. კოლეგიის წევრი.
584. მარუაშვილი, ლ. „ვეფხისტყაოსნის“ გეოგრაფიული ფონი (რუკა). – თბ.: ფავორიტი, 2003.: 1 ფორმატი; 3 რუკა.
585. მეორე რესპუბლიკური სასწავლო-მეთოდური და სამეცნიერო კონფერენციის მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე. – თბ.: თსუ სოხუმის ფილიალის გამ-ბა, 2003. – 52 გვ.
586. სანაძე, მ., ბერაძე, თ., თოფურია, კ. საქართველოს ისტორიული ატლასი. – თბ.: საქართველოს მაცნე, 2003. – 48 გვ.
587. ქართველი მოგზაურები, გეოგრაფები, ბუნების მკვლევარნი: ენციკლოპედიური ცნობარი /ავტორ-შემდგ.: კ. ხარაძე, შ. ჯავახიშვილი. – თბ.: განათლება, 2003. – 336 გვ.

2005

588. მესამე რესპუბლიკური სასწავლო-მეთოდური და სამეცნიერო კონფერენციის მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე, მიძღვნილი აკად. ალექსანდრე ჯავახიშვილის დაბადების 130 წლისთავისადმი. – თბ.: თსუ სოხუმის ფილიალის გამ-ბა, 2005. – 64 გვ. თანარედ. მ. ალფენიძე.

2006

589. ალფენიძე, მ. საზოგადოებრივი ანტაგონიზმი: შეიარაღებული დაპირისპირებები, მათი ეკოლოგიური შედეგები და რეგიონების მდგრადი განვითარება. – თბ.: თსუ სოხუმის ფილიალის გამ-ბა, 2006. – 188 გვ.
590. მეოთხე რესპუბლიკური სასწავლო-მეთოდური და სამეცნიერო კონფერენციის მასალები საქართველოს გეოგრაფიის აქტუალურ საკითხებზე, მიძღვნილი საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის ალექსანდრე ას-

ლანიკაშვილის დაბადების 90 წლისთავისადმი. – თბ.:
თსუ სოხუმის ფილიალის გამ-ბა, 2006. – 144 გვ.
თანარედ. მ. ალფენიძე.

2011

591. ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიის ინ-ტის შრომათა კრე-
ბული. ახალი სერია. №3 (82). საერთაშორისო სამეცნ.
კონფ. „გარემო და გლობალური დათბობა“ მიძღვნილი
აკად. თეოფანე დავითაიას დაბადებიდან 100 წლისთავი-
სადმი. – თბ., 2011. – სარედ. კოლეგიის წევრი.

2012

592. მარუაშვილი, ლ. სამყაროს ასახვა „ვეფხისტყაოსანში“.
შოთა რუსთაველის ასტრონომიული და გეოგრაფიული
ცოდნა. – თბ., 2012. – 128 გვ.

კობა ხერადის რეცენზიით გამოცემული შრომები **WORKS PUBLISHED BY KOBIA KHERADZE'S REVIEWS**

593. არსენ ოქროჯანაშვილი – 80 (სტატიებისა და მოგონებე-
ბის კრებული). – ქუთაისი.: ლამპარი, 2010. – 142 გვ.
594. გიგაური, ზ. ბეჟუაშვილი, დ. ალგეთის ხეობა. – თბ.: რა-
ეო, 2003. – 160 გვ.
595. ოთინაშვილი, ნ. ლიახვის ხეობის ონომასტიკა. – თბ.: ცსუ
(ცხინვალის სახელმწ. უნ-ტი), 2002. – 266 გვ.
596. ტყემელაშვილი, ო. თბილისის ქუჩები: (მოკლე ისტორია).
– თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1986. – 192 გვ.

ლიტერატურა კობა ხარაძის შესახებ
LITERATURE ABOUT KOBA KHARADZE

1969

597. სწავლობენ მშობლიურ მხარეს: [თეთრიწყაროს რ-ნის ისტორია] // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1969. – 20 თებ. – გვ. 4.

1971

598. მარუაშვილი, ლ. ცუცხვათის საიდუმლოება // კომუნისტი. – 1971. – 12 სექტ. – გვ. 4.
599. Маруашвили, Л. И. Тайны Цуцхватских пещер // Вечерний Тбилиси. – 1971. – 6 окт. – С. 4.

1972

600. მარუაშვილი, ლ. სადაც ყველაფერი პოეზიით სუნთქავს. გეოგრაფიული ექსპედიცია ფშავეში // თბილისი. – 1972. – 16 აგვ. – გვ. 3.

1973

601. მარუაშვილი, ლ. კახეთის კავკასიონზე: გეოგრაფიული ექსპედიციის დღიურიდან // თბილისი. – 1973. – 8 სექტ. – გვ. 3.

1975

602. მხატვრული ლიტერატურა ბავშვებისათვის // წიგნის სამყარო. – 1975. – 12 ნომბ. – გვ. 7.

1978

603. Изучение пещер Колхиды // Тб.: Мецნიереба, 1978. – С. 11, 287.
604. Маруашвили, Л. И. Загадка Олянгской форели // Заря Востока. – 1978. – 18 июнь. – С. 4.

1980

605. მანაშვილი დ. თემატური საღამო [შეხვედრა თეთრიწყაროს ქართულ საშუალო სკოლაში მუზეუმის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით] // ლენინური გზა (თეთრიწყარო). – 1980. – 14 ივნ. – გვ. 4 (სურათით).

1981

606. ისტორიული მისიის ნაკვალევზე // კომუნისტი. – 1981. – 17 ივლ. – გვ. 3.
607. Маруашвили, Л. И. Новый раздел „Красной книги“ // Вечерний Тбилиси. – 1981. – 3 сент. – С. 3.
608. По следам исторической эмиграции // Вечерний Тбилиси. – 1981. – 16 июля. – С. 1.

1982

609. ბაკურაძე, ტ. საფეხურებით საუკუნის სიღრმეში // თბილისი. – 1982. – 13 ივლ. – გვ. 4.
610. მარუაშვილი, ლ. ბუნების ძეგლები საქართველოს „წითელ წიგნში“ // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1982. – №2. – გვ. 38.

1983

611. მარუაშვილი, ლ. დიდი გეოგრაფის მემკვიდრეობა // თბილისი. – 1983. – 7 თებ. – გვ. 2.
612. Табатадзе, А. Яркие страницы дружбы // Заря Востока. – 1983. – 14 апр. – С. 44.

1984

613. კუკავა, ი. მუზეუმი ინსტიტუტში // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1984. – 22 ნოემბ. – გვ. 3.

1985

614. მანია, გ. ახლებური, ეკოლოგიური ფიქრი და მოქმედება გვმართებს // კომუნისტი. – 1985. – 12 ოქტ. – გვ. 4.

615. მანია, გ. ბოდორნის მერცხლები // კომუნისტი — 1985. — 5 ოქტ. — 1985. — გვ. 4.
616. Абесадзе, Н. И камни залечивают камны // Молодежь Грузии. — 1985. — 1 авг. — С. 3.

1986

617. მარუაშვილი, ლ. კავკასიის ფიზიკური გეოგრაფია. ნაწ. მე-სამე. — თბ.: მეცნიერება, 1986. — გვ. 3.
618. Маградзе, Р. Дом музей Ф. Давитая // Вечерний Тбилиси. — 1986. — 5 сент. — С. 3.

1987

619. კობალიანი, ჯ. გასაკეთებელი დროულად უნდა გაკეთდეს // კომუნისტი. — 1987. — 16 ივლ. — გვ. 4.
620. მარუაშვილი, ლ. საქართველოს არაორგანული ბუნების დაცვა // საქართველოს ბუნების დაცვა. XV. — თბ.: მეცნიერება. — 1987. — გვ. 83.
621. ნიორაძე მ. ეპისტოლური მასალები გიორგი ნიორაძის გერმანიაში ყოფნის შესახებ // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტორიის სერია. — 1987. — №3. — გვ. 181.

1988

622. აბაშიძე ქ. ...და აწ ცალიერ არს // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1988. — 22 ნოემბ. — გვ. 4.
623. გელოვანი, ა. განძის აკინძვა გრძელდება // წიგნის სამყარო. — 1988. — 7 ნოემბ. — გვ. 7.
624. გელოვანი, ა. ჰუჯაბი — ქართული ტაძარი // სახალხო განათლება. — 1988. — 25 ნოემბ. — გვ. 4.
625. გოგილაშვილი, ო. წერილი ახკომს // ახალგაზრდა კომუნისტი. — 1988. — 10 ნოემბ. — გვ. 3.

626. გოდერძიშვილი, გ., კოპალეიშვილი დ., გელაშვილი მ. ძეგ-
ლი სავალალო მდგომარეობაშია // ახალგაზრდა კომუნის-
ტი. — 1988. — 29 ოქტ. — გვ. 3.
627. ვარაზაშვილი, მ. წერილი ახკომს // ახალგაზრდა კომუ-
ნისტი. — 1988. — 22 ოქტ. — გვ. 3.
628. კვიციანი, დ. წერილი ახკომს // ახალგაზრდა კომუნისტი.
— 1988. — 15 ნოემბ. — გვ.3.
629. მარუაშვილი, ლ. თრიალეთის ბუნების მონუმენტები //
მეცნიერება და ტექნიკა. — 1988. — №3. — გვ. 47, 50.
630. ძეგლი ნამდვილ მემკვიდრეს უნდა დაუბრუნდეს /ლ. ოჩი-
აური, ვ. ვისოცკი, ნ. ამაშუკელი [და სხვ.]. // ახალგაზ-
რდა კომუნისტი. — 1988. — 22 ნოემბ. — გვ. 4.
631. ჯაფარიძე, ს. ბოდორნის სვეტი და ქვაბები // ძეგლის მე-
გობარი. — 1988. — №2. — გვ. 61.

1989

632. გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“. — გაზეთ „თბი-
ლისის“ რედაქციას [კ. ხარაძის „საქართველოს ძველი
ტოპონიმების“ გამოუცემლობის არასწორი ინფორმაცია] //
თბილისი. — 1989. — 4 აპრ. — გვ. 2.
633. ვარაზაშვილი, მ. იქნებ დაადგეს საშველი... // საქართვე-
ლოს სოფლის მეურნეობა. — 1989. — №9. — გვ. 45-46.
634. ვასაძე, ა. ფაქტები მეტყველებენ // ლიტ. საქართველო. —
1989. — 17 მარტი. — გვ. 12.
635. რუხაია, გრ. წერილები ახკომს // ახალგაზრდა კომუნის-
ტი. — 1989. — 13 მაისი. — გვ. 6.

1990

636. არჩვაძე, ნ. ჰუჯაბი — ჩვენი სიხარული, ჩვენი დარდი.
ლანდშაფტური მიმოხილვა // საქართველოს ბუნება. —
1990. — №2. — გვ. 8.

637. „საქართველოს ისტორიის“ გამოცემის შესახებ [კ. ხარაძის „საქართველოს ძელი ტოპონიმების გამოუცემლობის გამო] // წიგნის სამყარო. – 1990. – 25 აპრ. – გვ. 2.

1991

638. ოთინაშვილი, ნ., მაღალდაძე ვ. მამულიშვილის უკვდავება // საქ. რესპუბლიკა. – 1991. – 3 აპრ. – გვ. 4.

639. მარუაშვილი, ლ. ზოგიერთი მოსაგვარებელი ტოპონიმის შესახებ // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – №8. – გვ. 57

1992

640. Читлов, Д. С., Читлов, Ф. Д., Гуриели, Э. Д. Цалкинцы дети Грузии. – Тб.: Закавказ. воен. ведомости, 1992. – С. 10-11.

1996

641. ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორა. პერსონალური შემადგენლობა (1996 წლის 1 თებერვლისათვის) // ქუთაისის უნივერსიტეტის მოამბე. – 1996. – №1. – გვ. 154.

1997

642. გოგოლაშვილი, ჯ. ვახუშტი ბაგრატიონი 300: გამოჩენილი მეცნიერის საიუბილეოდ // სამყარო. – 1997. – №8. – გვ. 6.

643. შოთა რუსთაველი „ვეფხისტყაოსნის“ გმირების მარშრუტი [სქემა და ტექსტი] // დილა. – 1997. – ნოემბ.-დეკ.

644. ჯიშკარიანი, ჯ. „ამ დიდმა ქართველმა მეცნიერმა მთელი საუკუნით გაუსწრო თავის დროს...“ // რესპუბლიკა. – 1997. – 23-30 ოქტ. – გვ. 18.

645. ჯიშკარიანი, ჯ. მამულიშვილი ვახუშტი ბაგრატიონი 300: ოდესღაც დიდი ყოფილა საქართველო // ქალთა გაზეთი. – 1997. – 13-19 ოქტ. – გვ. 8.

646. ჯიშკარიანი, ჯ. უფლისწულიც ასეთი უნდა // სრულიად არასაიდუმლოდ. – 1997. – №22. – გვ. 12-13.

1998

647. გოგიჩაიშვილი, ნ. გაზ. „თვალთაის“ რედაქტორს // თვალთაი. – 1998. – 3-9 ივნ. – გვ. 5.

1999

648. ძანაშვილი-ყანჩაშვილი, ნ. საქართველოს ფიზიკური გეოგრაფია. მერვე კლასის სახელმძღვ. – თბ.: ლამპარი, 1999. – გვ. 6.

649. ჯიშკარიანი ჯ. საქართველო „განწირულია“ ტურიზმისათვის: (ფრანჩესკო ფრანჯიალი) // ევრაზია ექსპრესი. – 1999. – ივნ. (№8.). – გვ.5.

650. ჯიშკარიანი, ჯ. ფუტკარივით დაუზარელი... // გლდანი 2001. – 1999. – 14 აგვ. – გვ. 4.: სურ.

2000

651. ჩხეიძე, ო. სასწავლო გეომორფოლოგიური ექსკურსიები იმერეთში. – თბ.: კაბადონი, 2000. – გვ. 5.

2001

652. ხარაძე, კ. ჩხარი. ისტორიულ-გეოგრაფიული ნარკვევი. – თბ., 2001. – გარეკანის გვ. 4. – ბიოგრ. მონაც. სურათით.

2002

653. ოთინაშვილი, ნ. ლიახვის ხეობის ონომასტიკა. – თბ.: ცსუ (ცხინვალის სახელმწ. უნ-ტი), 2002. – გვ. 13.

654. პატარქალიშვილი, ქ. [კ. ხარაძის შესახებ] // გაზაფხული (მოსწავლე ახალგაზრდობის რესპუბლიკური სასახლის გაზეთი). – 2002. – 30 მარტი. – გვ. 7.: სურ.

655. ფოფხაძე, ნ. ცრუისტორიის ავტორებს აჯილდოებენ // ჩვენო საქართველო. ივანე ჯავახიშვილი აფხაზეთის შესახებ. – თბ., 2002. – გვ. 73.

2003

656. ბარაბაძე, დ. ლევან მარუაშვილის საიუბილეო საღამო [ქუთაისის უნ-ტში] // ქუთაისი. – 2003. – 11 იანვ. – გვ. 2; ახალი ქუთაისი. – 2003. – 7 იანვ. – გვ. 6.
657. საქართველო არის ესე. საკითხავი წიგნი ყმაწვილთათვის 8. – თბ.: ციციანთელა, 2003. – გვ. 420-421.: ბიოგრ. მონაც. სურ.
658. ხარაძე კ., ჯავახიშვილი, შ. ქართველი მოგზაურები, გეოგრაფები, ბუნების მკვლევარნი. ენციკლოპედიური ცნობარი. თბ.: განათლება, 2003. – გვ. 303-305.: ბიოგრ. მონაც. სურ.

2004

659. ალფენიძე, მ. ახალბედა კათედრა // სოხუმის სადროშო. – 2004. – 17 ივნ. – გვ. 2.: სურ.
660. ჩხეიძე, ო. იმერეთის გეომორფოლოგია, ნაწილი მეორე. – თბ.: მეცნიერება, 2004. – გვ. 420.

2005

661. მესხი, რ. დევიზით – „გავუფრთხილდეთ სიცოცხლეს!“ // სოხუმის სადროშო. – 2005. – 23 მაისი. – გვ. 3.: სურ.
662. Kharadze Koba // Contemporary Who's Who of Professionals. – 2005.: American Biographical Institute.

2006

663. ვირსალაძე, თ. უძველესი ქალაქი დაბის სტატუსს ელოდება (ჩხარის შესახებ პროფესორი კობა ხარაძე ენციკლოპედიას ამზადებს...) // ახალი გაზეთი. – 2006. – 13-19 ნოემბ. – გვ. 6-7.
664. მესხი, რ. გეოგრაფებმა აქტუალური საკითხები განიხილეს // სოხუმის სადროშო. – 2006. – 31 მაისი. – გვ. 3.: სურ.

2008

665. ჩხარი – ენციკლოპედია. – თბ., 2008. – გვ. 347-348.: ბიოგრ. მონაც. სურ.
666. ჩხეიძე, ო. იმერეთის ფიზიკური გეოგრაფია. – ქუთაისი, 2008. – გვ. 5, 20-21.

2009

667. გამყრელიძე, ნ. გამოიცა ენციკლოპედია „ჩხარი“ // თერჯოლა. – 2009. – 30 ნოემბ. – გვ. 1, 2, 6.

2010

668. გამყრელიძე, ნ. საახალწლო საჩუქარი: [გამოხმაურება კ. ხარაძის წიგნზე “საუკუნე ჯანმრთელობის სამსახურში”. – თბ., 2010. – 254 გვ.] // თერჯოლა. – 2010. – 31 დეკ. (№25). – გვ. 3.: სურ.
669. კუჭუხიძე, ალ. სცენარი, სცენარი // საქართველოს დედაქალაქი. – 2010. – იანვარი. – გვ. 10.
670. ხარაძე, კ. საუკუნე ჯანმრთელობის სამსახურში: ჩხარის სავადმყოფო 100 წლისაა. – თბ.: 2010. – გარეკანის მე-4 გვ.: ბიოგრაფ. მონაცემები სურ-ით.

2011

671. აბრამია მ. საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნულ აკადემიაში: [თ. დავითაიას დაბადების 100 წლისთავი] // კოლხეთი (სენაკი). – 2011. – 1-15 ოქტ (№19). – გვ. 3.
672. ჯაოშვილი, ვ. წარსულის გახსენება: მოგონებები. – თბ.: მწიგნობარი, 2011. – გვ. 268.

2012

673. საქართველოს მეცნიერებათა დოქტორები: 1992-2006 წწ. – თბ.: 2012.

მონოგრაფიების და სახელმძღვანელოების
ანბანური საძიებელი
ALPHABETICAL INDEX OF MONOGRAPHS
AND TEXTBOOKS

- ბოდორნა. ტურისტულ-საექსკურსიო მეგზური 476
- ბუნების უბადლო მკვლევარი. ლევან მარუაშვილი 497
- ბუნების უბადლო მკვლევარ — ლევან მარუაშვილი. ეძღვნება
დაბადების 90 წლისთავს 379
- გეოგრაფიული აზროვნება ძველ საქართველოში (უძველესი პე-
რიოდიდან XVII საუკუნემდე) 168
- გეოგრაფიული ცოდნის ისტორია ძველ საქართველოში 274
- გლდანი. ისტორიულ გეოგრაფიული ნარკვევი 287
- ვახუშტის სახელობის გეოგრაფიის ინსტიტუტი — 50 137
- ზოგადი ფიზიკური გეოგრაფია. სახელმძღვანელო უნივერსიტე-
ტის სტუდენტებისათვის (თანაავტორობით) 385
- კაცი ლეგენდა. აკადემიკოსი თეოფანე დავითაია 491
- კახეთის ისტორიული გეოგრაფია. XVIII ს. 477
- მადლი ღვაწლისა (ექიმი ილია პულუზაშვილი) 442
- მასწავლებლის წიგნი. საქართველოს გეოგრაფია (IX კლასი,
თანაავტორობით) 464
- მასწავლებლის წიგნი. ჩვენი საქართველო (მეხუთე კლასი, თა-
ნაავტორობით) 478
- XII-XV საუკუნეების ქართველი და უცხოელი მოგზაურები
161
- XVII-XIX საუკუნეების ქართველი მოგზაურები 162
- ოცდათორმეტი წელი აზიის ქვეყნებში. რაფიელ დანიბეგაშვი-
ლის უჩვეულო მოგზაურობანი (1795-1827) 465
- სამშვილდე. ტურისტულ-საექსკურსიო მეგზური 480
- საუკუნე ჯანმრთელობის სამსახურში. ჩხარის საავადმყოფო 100
წლისაა 481
- საქართველოს გეოგრაფია. ნაწ. I. ფიზიკური გეოგრაფია 361
- საქართველოს გეოგრაფია. ნაწ. II. ისტორიულ-გეოგრაფიული
რეგიონები. სახელმძღვ. უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტ-
ებისათვის. საუნივერსიტეტო კურსი (თანაავტორობით) 377

- საქართველოს გეოგრაფია (IX კლასის სახელმძღვ. თანაავტორობით) 466
- საქართველოს გეოგრაფია (სახელმძღვ. უნ-ტის სტუდენტებისათვის) 337
- საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ზემო ქართლი 365
- საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. ქვემო ქართლი 241
- საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. შიდა ქართლი 256
- საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია. სახელმძღვ. უნ-ტის გეოგრაფიის სპეციალობის სტუდენტებისათვის 385
- საქართველოს ფიზიკური გეოგრაფია. სახელმძღვ. უმაღლ. სასწ. სტუდენტებისათვის 503
- საქართველოს ფიზიკური გეოგრაფია (სახელმძღვ. უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებისათვის, თანაავტორობით) 471
- საქართველოს წითელი წიგნი. – არაორგანული ბუნების ძეგლები (თანაავტორობით) 117
- სულხან-საბა ორბელიანის გეოგრაფიულ-კარტოგრაფიული მემკვიდრეობა 482
- ტექსტი, გამოკვლევა, ლექსიკონი და ანოტირებული საძიებლები წიგნში: პოლიტიკური გეოგრაფია: XVIII ს. /ვახუშტი ბარათიონი მთარგმნელ-შემავსებელი 489
- ტიმოთე გაბაშვილის გეოგრაფიულ-კარტოგრაფიული მემკვიდრეობა 505
- ქართველი მოგზაურები, გეოგრაფები, ბუნების მკვლევარნი ენციკლოპედიური ცნობარი (თანაავტორობით) 398
- ჩვენი საქართველო. მეხუთე კლასის სახელმძღვ. (თანაავტორობით) 484
- ჩხარი – ენციკლოპედია 467
- ჩხარი. ისტორიულ-გეოგრაფიული ნარკვევი 378
- ჩხარის წმიდა გიორგის მონასტერი 400
- ხერთვისიდან ვარძიამდე. ტურისტულ-საექსკურსიო მეგზური 494
- ჯავახეთი. ხუროთმოძღვრული და ბუნების ძეგლები 401
- ჰუჯაბი – XX საუკუნის ტრაგედია 513^ა
- География Грузии (учебник IX класса) 475

სახელთა საპიეხელი
INDEX OF NAMES

- აბაშიძე, ქ. 622
აბრამია, მ. 671
ავალიშვილი, გ. (მასზე) 36
ალფენიძე, მ. 377, 385, 471, 506, 579, 597, 659
ალფენიძე, მ. (რედ.) 577, 580, 596, 598
ამაშუკელი, ნ. 630
ანდრია პირველწოდებული (მასზე) 388
არაბული, ა. 240
არჩვაძე, ნ. 521, 636
ასლანიკაშვილი, ალ. 257
ასლანიკაშვილი, ალ. (მასზე) 428, 429, 431, 598
აფხაზავა, ი. 117
ახობაძე, თ. 390
ახუაშვილი, ი. (მასზე) 300, 307
- ბაგრატიონი იოანე (მასზე) 15
ბაკურაძე, ტ. 609
ბარაბაძე, დ. 656
ბაქრაძე, ა. (მასზე) 53
ბეჟუაშვილი, დ. 598
ბერაძე, თ. 297, 594
ბერძენიშვილი, დ. 297, 422
ბერძენიშვილი, მ. 257
ბოკერია, მ. 464, 466
- გაბაშვილი, ტ (მასზე) 18, 507, 508
გაგუა, გ. 297, 555
გამსახურდია, კ. (მასზე) 9
გამყრელიძე, ნ. 468, 667, 668
გამყრელიძე, პ. 257
გამცემლიძე, ნ. 63

გარსენიშვილი, ი. 478
გარსენიშვილი, ლ. 464, 478
გედევანიშვილი, ი. (მასზე) 16, 73
გელაშვილი, მ. 626
გელოვანი, ა. 623, 624
გერგედავა, ბ. 34, 38, 117
გვასალია, ჯ. 256, 297
გიგაური, ზ. 594
გიგინეიშვილი, გ. 319
გიორგაძე, დ. 274
გიორგაძე, დ. (მასზე) 362
გოგიჩაიშვილი, ნ. 647
გოგილაშვილი, ო. 625
გოგოლაშვილი, ჯ. 642
გოდერძიშვილი, გ. 626
გონგაძე, მ. 34, 38, 377
გულაბერიძე, კ. 368

დავითაია, ე. 337, 464, 466, 471, 506, 546, 555-558, 560
დავითაია, თ. 117, 257
დავითაია, თ. (მასზე) 157, 166, 167, 233, 235, 276, 369,
370, 486, 489, 491, 492, 591, 671
დანბეგაშვილი, რ. (მასზე) 25, 465
დონდუა, დ. (მასზე) 319

ელიზბარაშვილი, ე. 385
ელიოზაშვილი, ე. 41
ერეკლე ბატონიშვილი (მასზე) 169

ვარაზაშვილი, მ. 627, 633
ვასაძე, ა. 634
ვახუშტი ბაგრატიონი 487, 513, 572-575

ვახუშტი ბაგრატიონი (მასზე) 64, 146, 160, 231, 234, 239,
243, 284, 285, 288-294, 297-299, 303, 305, 312-315,
320, 323, 333, 446, 483, 513, 642, 645

ვირსალაძე, თ. 407, 663

ვისოცკი, ვ. 630

ზაუტაშვილი, ე. 40, 63

თავაძე, ბ. 240

თოფურია, კ. 594

იორამი (მასზე) 240

ირემაძე, ზ. 401, 544

კარტოზია, მ. 130, 516

კეკელია, ჯ. 294

კემულარია, მ. 255

კვერენჩხილაძე, რ. 121, 179

კვიციანი, დ. 628

კინესი, მ. (მასზე) 254, 260

კოპალეიშვილი, დ. 626

კოპალიანი, ჯ. 619

კუკავა, ი. 613

კუჭუხიძე, ალ. 669

ლალიძე, ი. 469

ლიფონავა, კ. 102

ლიფონავა, კ. (მასზე) 381

მაინკი, ვ. 568

მაინკი, ვ. (მასზე) 39

მაისურაძე, ე. 404

მანაშვილი, დ. 605

მანია, გ. 517, 614, 615

მარკო პოლო 39, 568

მარუაშვილი, ლ. 103, 117, 148, 380, 504, 518-520, 526-528,
534-536, 540, 582, 584, 592, 598, 600, 601, 610,
611, 617, 620, 629, 639

მარუაშვილი, ლ. (მასზე) 11, 24, 121, 252, 379, 497, 503,
656

მაღალდაძე, ვ. 638

მაღლაკელიძე, რ. 377, 385

მდივნიშვილი, მ. 155, 164

მესხი, რ. 661, 664

მინდაძე, ნ. 478, 484

მუსხელიშვილი, დ. 297

ნემანიშვილი, ს. 56, 58

ნეიძე ვ. 464, 466, 478, 484

ნიორაძე, გ. (მასზე) 621

ნიორაძე, მ. 621

ოთინაშვილი, ნ. 128, 231, 256, 274, 595, 638, 653

ორბელიანი სულხან-საბა (მასზე) 332, 397, 472, 473, 482

ოქროჯანაშვილი, ა. (მასზე) 593

ოჩიაური, ლ. 630

პავლიაშვილი, ნ. 556-558, 560

პატარქალიშვილი, ქ. 654

პულუზაშვილი ი. (მასზე) 442

ჟორდანია, რ. (მასზე) 406

რუსთაველი შოთა (მასზე) 469, 582, 643

რუხაია, გრ. 631

სალუქვაძე, ე. 555-558, 560

სალუქვაძე ს. (მასზე) 171

სანაძე, მ. 594

სეფერთელაძე ზ. 471, 506, 546

სიხარულიძე, ი. 418, 459

სიხარულიძე, ფ. 143

სულაბერიძე, ლ. 311, 314, 316, 324, 328-330, 336, 338, 350

სულხანიშვილი, ნ. 385

სურგულაძე, მ. 478, 484

ტატაშიძე, ზ. 270, 290, 291, 294, 297

ტყეშელაშვილი, ო. 596

უკლება, დ. 270, 290, 291, 294, 297, 555, 556, 560

ფალავანდიშვილი, შ. 385

ფოფხაძე, ნ. 655

ფრანჯალი, ფ. 649

ქავთარია, მ. 131, 153, 472

ქავთარია, მ. (რედ.) 507

ქართველიშვილი, ი. 52, 88

ყაზბეგი, გ. (მასზე) 463

ყოლანდარია, თ. 395

ყორანაშვილი, გ. 395

ყორანაშვილი, გ. (მასზე) 402, 411, 413

შოშიტაიშვილი, ბ. 333

ჩოხელი, გ. (მასზე) 34

ჩოხელი, მ. 141

ჩუბინაშვილი, ნ. 422

ჩხეიძე, ო. 385, 473, 651, 660, 666

ჩხეიძე, ო. (რედ.) 497

ცეკვაშვილი, ო. 155

ცხადაია, პ. 255

ძანაშვილი-ყანჩაშვილი, ნ. 640

წმინდა გიორგი 368

ჭავჭავანიძე, ზ. 385

ხაზარაძე, რ. 284, 285, 510-512

ხერხეულიძე, მ. 6

ხიდაშელი, მ. 4

ხოშტარია, დ. 417

ჯავახიშვილი, ალ. (მასზე) 71, 214, 409, 410, 596

ჯავახიშვილი, ივ. (მასზე) 275, 277, 296, 655

ჯავახიშვილი, შ. 398, 595, 658

ჯანაშვილი, მ. 572, 573

ჯაოშვილი, ვ. 290, 291, 297, 672

ჯაოშვილი, ვ. (მასზე) 143

ჯაფარიძე, ს. 631

ჯიშკარიანი, ჯ. 136, 140, 644-646, 649, 650

ჯოჯუა, ვ. 255

Абесадзе, Н. 616

Багратиони Вахушти (о нем) 46, 294, 310

Бокерия, М. Н. 475

Гонгадзе, М. А. 127

Гуриели, Э. Д. 640

Давитая, Ф. Ф. (о нем) 610

Давитая, Э. Ф. 475

Джаошвили, В. Ш. 310

Зауташвили, Е. К. 33, 46, 47

Иванишвили, Дж. 114

Кверенчиладзе, Р. И. 262

Маградзе, Р. 618

Маруашвили, Л. И. 10, 599, 604, 607

Маруашвили, Л. И. (о нем) 127, 262

Нсидзе, В. Е. 475

Неманишвили, С. Н. 10

Табатадзе, А. 612

Таташидзе, З. К. 310

Уклеба, Д. Б. 310

Читлов, Д. С. 640

Читлов, Ф. Д. 640

Хазарадзе Р. Д. 262

Bagrationi Vakhushti 294

Bagrationi Vakhushti (about him) 290

Orbeliani Sul Khan-Saba 482

Pavliasvili, N. 285

Tatashidze, Z. 290

Tutberidze, M. 485

Ukleba, D. 290

Jaoshvili, V. 290

ბეობრაზიულ სახელთა საპიეგელი

GEOGRAPHICAL INDEXES

- აბელია 247
აბელიანი 247, 525
ადო 248
აზაერეთი 246, 417
აზია 465, 469
აზოვის ზღვა 26
აკაურთა 249
ალაგირი 279, 470
ალასტანი 418, 459
ალგეთის ხევი 80
ალგეთის ხეობა 594
ამიერკავკასია 148
არაბეთი 357, 501
არაგვი 460
არაგვის ხეობა 541, 542
არალის ზღვა 30
ატენი 199, 250
ატენის ხეობა 199
ატლანტის ოკეანე 26, 364
აფნია 419
აფრიკა 390, 469
აფხაზეთი 263, 416, 461
აწყური 542
აჭარა 32, 180, 273, 316, 342, 382, 410, 553, 559
ახალქალაქის რ-ნი 422, 463, 528
- ბაერა 420
ბაზალეთის პლატო 542
ბათუმი 542
ბაიკალი 32
ბალიჭის ხევი 133

ბარალეთი 421
ბედენის მასივი 201, 242, 522
ბელგია 54
ბირთვისი 526
ბიჭვინთა 30, 200
ბნელეთი 175
ბოდორნა 103, 147, 230, 476, 615
ბოდორნის სვეტი 202, 520, 631
ბოლნისი 60, 72, 536
ბოლნისის რ-ნი 63, 76-78, 255
ბოლნისის ხეობა 134, 135, 541
ბოჟანო 246
ბურნაშეთი 246, 422

განძანი 423, 424
გეგა (ჩანჩქერი გუდაუთის რ-ში) 523, 541
გელათი 232, 533
გლდანი 287, 301, 302
გოგაშენი 425
გოდერძის უღ. 270
გორის რ-ნი 514
გრენლანდია 66
გუდარეხი 524
გუდაუთის რ-ნი 541
გურძიევცეკის უღ. 108, 130

დანკალი 426
დარიალი 520
დაღეთი 251
დაღეთხაჩინი 251
დიგაშენი 427
დიდი ლიახვი 435
დიდუბე 30
დმანისი 49, 51, 59, 66-70, 75

დმანისის ხევი 119
დმანისის ხეობა 134
ღონი 55

ევროპა 40, 397, 473
ეთიოპია 42
ეკი (სენაკის რ-ნი) 216, 253
ერეკლეს ციხე 21
ერწო-თიანეთი 356

ვარდისციხე 436
ვარევანი 437
ვარძია 494
ვახუშტის წყარო 102
ვენესუელა 43

ზედა ვარძია 244
ზემო ქართლი 365
ზემო ჯავა 324
ზურტაკეტი 85

თაკევეთილი 207, 540
თამარის ქუჩა 186
თბილისი 22, 37, 50, 58, 120, 154, 190, 213, 243, 321,
322, 535, 536, 602
თეთრიწყაროს რ-ნი 79, 81-84, 86, 87, 89-97, 99, 100, 101,
110-113, 177, 182-185, 191, 196, 198, 522, 524, 525,
536, 597, 605
თელავი 43
თორი 341, 386
თრიალეთი 14, 376, 621
თრიალეთის ქელი 534
თუშეთი 208, 428, 526

იალტა 44
იაპონია 44
იბერია 209
ივერია 209
იმერეთი 42, 412, 554, 561, 651, 660, 666
ინდოეთი 27, 169, 374, 502
ინდოეთის ოკეანე 27, 364
იორი 42, 537
ირანი 45
ირტიში 45
ისანი 32
ისიკ-ყული 31
იტალია 30
იუკატანი 45
იხტილა 438

კავკასია 30, 326, 360, 389, 520, 617
კავკასიონი 130, 360, 601
კართუბანი 221
კარნეთი 439
კასპიის ზღვა 26
კაცხის სვეტი 193
კაჭიო 246, 440
კახეთი 45, 52, 188, 361, 387, 477, 550
კიევი 254, 260
კლდეკარი 534
კოთელთა 441
კოლხეთი 31
კორეა 31
კოჯორი 12, 536
კუმურდო 246, 544
კურცხანას ხეობა 159, 170

ლიახვი მდ. 55

ლიახვის ხეობა 595, 653
ლორეს კელი 134

მანგლისის სიონი 536
მარნეული 20
მარტყოფი 44
მაშავერა 66
მაშავერას ხეობა 139
მთათუშეთი 208
მთაწმინდა 27
მთიულეთი 44
მონღოლეთი 32
მტკვარი 27, 327, 433, 542
მურჯახეთი 443
მურჯიკანი 444
მუხათგვერდი 535
მყინვარწვერი 44, 534, 542

ნადარბაზევის ტბა 17
ნარიყალა 31
ნაძალადევი 325
ნიაგარა 44
ნიკორწმინდა 54
ნინოწმინდის რ-ნი 447, 534
ნოგყაუ 248
ნორვეგია 55

ოდესა 54
ოზურგეთი 212
ოკრიბა 542
ოლოზი 514
ორბელიანის კუნძული 327
ორმოცების ეკლესია 529

პატარა ლიახვი 435
პიცუნდა 200
პტენა 445

რაჭა 506, 533
რიონი 217
როკის გვირაბი 470
რუსეთი 329

საბურთალო 486
საინგილო 31
საირმე 520
საირმის ეროზიული მოწმე 517, 541
საირმის მეწყერი 203
საირმის სვეტი 204
სამაჩაბლო 222
სამეგრელო-ოდში 392
სამსრის ქელი 528, 560
სამურზაყანო 479
სამღერეთი 218
სამღრეთი 218
სამშვილდე 55, 403, 480
სამცხე 345, 572
სამცხე-ჯავახეთი 264, 363, 551
სამხრეთ საქართველო 557
სამხრეთ კავკასია 565
საქართველო 57, 104, 105, 124, 146, 155, 161, 164, 165,
168, 171, 172, 192, 194, 206, 211, 219, 240, 241,
256, 257, 265, 267, 272, 274, 275, 278, 280, 289,
294, 303, 328-330, 347-350, 364, 365, 368, 375,
377, 384, 388, 394, 395, 404, 405, 415, 430, 431,
466, 469, 471, 478, 484, 505, 506 541-543, 545,
547, 548, 552, 555, 557, 562, 563, 569-575, 577-581,
593, 594, 586, 598, 620, 648, 657

სალამო 447
სალირაშენი 220
სალრაშენი 220
საციციანო 564
სეეასტოპოლი 43
სენაკის რ-ნი 216, 253, 530
სიონი (სოფ.) 223
სომხეთი 211

ტაბისყური 54
ტბილისი 304
ტოკიო 43

უფალკარი 216

ფარავანი 448-450, 544
ფარცხისი 258, 536
ფიტარეთი 535
ფოკა 451
ფოლადაური 172ა
ფშავი 600

ქართლი 265, 266, 558, 573
ქვაბლიანი 259
ქვემო ქართლი 88, 126, 145, 241, 256, 353, 366, 549
ქვეშის ხევი 142
ქისათიბი 236
ქსანი 474
ქუთაისი 275, 284, 289, 292, 641, 656
ქცია 173, 535, 542
ქციის ხრამი 98, 149

ღები 518, 519, 527
ღრმაღელე 325

ღრტილა 246

ყაზბეგი 223, 510, 511

ყაურმა (სოფ.) 452, 453

ყელის ზეგანი 528

ყვირილა 43

ყულალისი (სოფ.) 454

შავი ზღვა 27, 542

შიდა ქართლი 145, 156, 187, 195, 231, 281, 308, 354, 367, 550

ჩამძვრალა (სოფ.) 246

ჩვეშურა (მდ.) 527

ჩვეშურას ხეობა 518, 520

ჩინთის სვეტი 178, 205

ჩხარი 19, 368, 378, 400, 467, 468, 481, 652, 663, 665, 667, 670

ცენტრალური ანატოლია 565

ცენტრალური კავკასიონი 284, 506, 512

ცუცხვათი 2, 3, 8, 528, 541, 598

ცხინვალი 279, 324, 470

ძირულა მდ. 245

ძირულას მასივი 520

წალკა 13

წალკის რ-ნი 534

წუნდის ეკლესია 531

წყალტუბოს მღვიმე 538

წყნარი ოკეანე 27

ჭერმის კლდეები 535

ჭიქიანი 455, 534

ხევი 150, 151, 355

ხერთვისი 45, 261, 494

ხიდიკარის კლდეკარი (რაჭა) 542

ხორენია 456

ხორხები 540

ხოსპიო 457

ხრამი 173

ხულუტის ციხე 539

ხუჯაბი 458

ჯავახეთი 180, 189, 197, 215, 227, 228, 246, 282, 311, 314,
335, 401, 544

ჰუჯაბი 174, 211, 283, 408, 513^ა 521, 535, 567, 624, 636

Алагир 495

Грузия 29, 269, 310, 475, 640

Европа 33, 46

Картли 269

Колхида 603

Киев 47

Олианги 604

Цалка 640

Цуцхვათი 599

Цхинвали 495

Чхари 467

შიდა კარტი 271, 496

Asia 465

Chkahri 467

Georgia 294, 485

Kakheti 477

Turkey 485

დაიბეჭდა თსუ გამომცემლობის სტამბაში

0179 თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი 1
1 Ilia Chavchavadze Avenue, Tbilisi 0179
Tel 995 (32) 225 14 32, 995 (32) 225 27 36
www.press.tsu.ge

19